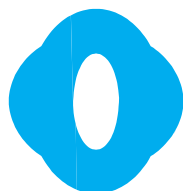

Programmabegroting 2026

g e m e e n t e
O l d a m b t

Inhoudsopgave

Programmabegroting 2026	1
Inhoudsopgave	3
Inleiding	5
1 Financieel perspectief	9
1.1 Financieel perspectief	11
2 Programmaplan	17
Inleiding	19
2.1 Programma 1 Algemene dienstverlening.....	20
2.2 Programma 2 Woonklimaat en leefomgeving.....	23
2.3 Programma 3 Ondernemingsklimaat, werkgelegenheid en onderwijs.....	45
2.4 Programma 4 Zorg en samenleving.....	55
2.5 Programma 5 Duurzaamheid en milieubeheer	65
2.6 Programma 6 Bestuur	69
3 Algemene dekkingsmiddelen, overhead en overige posten	71
3.1 Algemene dekkingsmiddelen	71
3.2 Overhead.....	76
3.3 Vennootschapsbelasting	77
3.4 Onvoorzien	78
4 Beleidsindicatoren	79
Beleidsindicatoren	81
5 Paragrafen	89
5.1 Bedrijfsvoering.....	91
5.2 Grondbeleid.....	96
5.3 Onderhoud kapitaalgoederen.....	98
5.4 Verbonden partijen	108
5.5 Lokale heffingen	126
5.6 Financiering.....	134
5.7 Weerstandsvermogen en risicobeheersing.....	139
5.8 Aardbevingsopgave.....	144
5.9 Openbaarheidsparagraaf	156
6 Meerjarenbegroting	159
6.1 Meerjarenbegroting	161
6.2 Overzicht van baten en lasten.....	161
Bijlagen	163
Bijlage 1: Kerngegevens	163
Bijlage 2: Geprognosticeerde balans per 31 december.....	165
Bijlage 3: Reserves en voorzieningen.....	166

Bijlage 4: Uitkering gemeentefonds	167
Bijlage 5: Overzicht incidentele en structurele baten en lasten	169
Bijlage 6: Baten en lasten per taakveld.....	172

Inleiding

Na jaren van zaaien, nu tijd van oogsten

Voor u ligt de begroting voor 2026. Voor het komende jaar zijn voldoende middelen beschikbaar om ons huidige beleid voort te zetten en in te zetten op de ambities die we hebben geformuleerd in ons coalitieakkoord. Bij deze begroting ontvangt u tegelijkertijd een voorstel met plannen van het college gericht op deze ambities. In deze inleiding leest u daar ook al het een en ander over.

In 2026 willen we ons blijven inzetten voor prettig wonen en leven, een veilige, nette en bereikbare gemeente, de aanpak van de binnenstad en we blijven als regio samenwerken op thema's die ook buiten onze gemeentegrenzen spelen.

Aanvankelijk leek het erop dat 2026 een ravijnjaar zou worden, een jaar waarin de gemeente minder geld zou ontvangen uit het Gemeentefonds en er ook minder geld beschikbaar zou komen uit tijdelijke staatssteun. Dit ravijnjaar is opgeschoven naar 2028. Dat betekent dat we in 2026 en 2027 nog middelen beschikbaar hebben, maar dat er daarna een tekort ontstaat

Bovendien zullen er nog veel keuzes gemaakt moeten worden. Denk aan sporthal, onderwijshuisvesting, onderhoud wegen enzovoort. Het huidige college wil met de gemeenteraadsverkiezingen op komst, het nieuwe college en gemeenteraad de ruimte geven hier zelf over te besluiten.

Over 2026

Prettig wonen en leven

In 2026 zetten we in op voldoende, betaalbare en veilige woningen. De woningvoorraad moet meegroeien met de bevolkingsgroei en dubbele vergrijzing. Daarom werken we aan een woonzorgvisie met uitvoeringsagenda, gericht op levensloopbestendige woningen en richten we ons ook op betaalbare huisvesting voor jongeren via onder andere de starterslening. Ook verbeteren we de kwaliteit van bestaande en nieuwe woningen.

De aardbevingsopgave en Nij Begun blijven groot en bepalend. We ronden naar verwachting het grootste deel van de versterkingsopgave af en werken met gebiedsgerichte aanpakken waarin herstel, verduurzaming en leefbaarheid samenkomen. Voorbeelden zijn Nieuw-Scheemda, 't Waar en Drieborg. Nij Begun biedt daarnaast perspectief voor Groningen. In 2026 werken we aan de Sociale en Economische Agenda en zaken die daarmee samenhangen zoals de herstelagenda en maatregel 14 en 19. En we koppelen de isolatie-aanpak aan Oldambt Verwarmt, met als doel het aardgasverbruik van woningen te verminderen.

We willen ook dat inwoners prettig en gezond kunnen leven. Daarom vernieuwen we het sociaal domein en zetten we in op zorg en ondersteuning die beter aansluiten bij de situatie van inwoners. Preventie staat voorop: we proberen gewone levensvragen niet onnodig te problematiseren of te medicaliseren. Tegelijkertijd blijven we armoede bestrijden via onder meer het project Kansen voor Kinderen. En blijven we organisaties subsidiëren, die ervoor zorgen dat onze inwoners met een kleine beurs ook kunnen meedoen in de samenleving, bijvoorbeeld met sport en cultuur. Verder investeren we in sport, bestaanszekerheid, gezondheid en jeugd, onder meer via het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA).

Veilige, nette en bereikbare gemeente

Veiligheid vraagt blijvende inzet. We gaan door met de sluitende aanpak van overlastgevende jeugdgroepen en combineren preventie, zoals Opgroeien in een Kansrijke Omgeving, met optreden waar dat nodig is. Samen met de andere Groninger gemeenten pakken we ondermijnende criminaliteit aan, onder meer via de Groningse norm en controles in risicovolle branches.

We investeren ook in bereikbaarheid en verkeersveiligheid. Het Wunderline-project versterkt economie, toerisme en grensoverschrijdende mobiliteit. Daarnaast onderhouden we de infrastructuur op niveau B en herstellen we wegen die door droogte zijn beschadigd. Ook zetten we in op fietsstimulering en samenwerking over de grens.

Een nette leefomgeving hoort daar bij. We investeren extra in onderhoud van buitenruimte en entrees van dorpen en Winschoten. Ook leggen we bloemrijke bermen aan en stimuleren we ecologisch beheer, wat bijdraagt aan biodiversiteit en een gezonde leefomgeving.

Ondernemen en ontwikkelen

We werken aan een sterke en leefbare regio. De aanpak van de binnenstad gaat door, met zichtbare projecten zoals de herontwikkeling van het terrein van het St. Lucas ziekenhuis en de bouw van het nieuwe gemeentehuis. Een ander zichtbaar project is het revitaliseren van industrieterrein De Rensel.

Oldambt profileert zich steeds sterker als De Graanrepubliek binnen Oost-Groningen. Toerisme en cultuur dragen bij aan regionale ontwikkeling, leefbaarheid en behoud van erfgoed. Een toekomstvisie voor boerderijen en een beleidskader voor erfgoed en archeologie versterken de unieke identiteit van het gebied.

Ook het ontwikkelen krijgt volop aandacht. We zetten in op een arbeidsmarkt die beter aansluit bij vraag en aanbod, met extra aandacht voor mensen met afstand tot werk. Dit doen we in regionale samenwerking, onder meer via de Sociale Agenda, Regio Deal 2.0 en het Masterplan Oost-Groningen. Thema's zijn onder andere gelijke kansen, doorbreken van generatiearmoede, arbeidsmarkt en gezondheid.

Duurzaamheid

Duurzaamheid loopt als een rode draad door veel projecten. Ons doel is om het aardgasverbruik van woningen met 8% te verminderen, onder meer door isolatie en energiezuinige maatregelen. In de gebiedsgerichte aanpakken en Nij Begun koppelen we verduurzaming aan herstel en leefbaarheid.

We streven naar een CO2-neutrale en klimaatbestendige gemeente in 2050. Voor 2030 ligt de nadruk op energiebesparing, duurzame opwekking en aardgasvrij wonen. Daarbij hebben we aandacht voor energiearmoede en betaalbaarheid. Ook werken we samen met partners aan klimaatadaptatie, zodat Oldambt beter bestand is tegen hitte, droogte en wateroverlast.

Bestuur en organisatie

We investeren in de ontwikkeling van onze organisatie, onder de noemer Nijambt. Daarmee versterken we de kwaliteit van onze dienstverlening en verbeteren we de samenwerking tussen raad, college en ambtelijke organisatie.

We vinden het belangrijk dat inwoners meer betrokken zijn bij beleid en besluitvorming. Daarom zetten we in op participatie en heldere communicatie, zodat inwoners samen met ons kunnen bouwen aan de toekomst van Oldambt. Ook werken we aan een cultuur waarin inhoud en samenwerking voorop staan, juist met het oog op de verkiezingen die in 2026 plaatsvinden.

Kortom: in 2026 hopen we gezamenlijk veel mooie en goede dingen te bereiken voor en met inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners.

Over 2027 en verder

2027 zal nog financieel positief kunnen afsluiten, maar vanaf 2028 verwachten we, door de daling van het gemeentefonds flinke financiële tekorten. Het ravijnjaar is verschoven van 2026 naar 2028.

We stellen daarom voor om de komende periode ambtelijk mogelijke maatregelen in beeld te brengen en na het opstellen van het nieuwe coalitieakkoord met het nieuw te vormen college en de raad maatregelen verder uit te werken en voor te leggen. De aanbevelingen uit het onlangs afgeronde onderzoek van de rekenkamer naar het Herstelplan 2019 nemen we daarin mee.

In het volgende hoofdstuk gaan we uitgebreider in op het financieel perspectief.

College van burgemeester en wethouders

1 Financieel perspectief

1.1 Financieel perspectief

Algemeen

Voordat wij ingaan op de inhoudelijke programma's (in hoofdstuk 2) gaan we in dit hoofdstuk nader in op de financiële situatie en de maatregelen. Vertrekpunt voor het opstellen van deze programmabegroting is het bestaand beleid zoals dit is vertaald in de meerjarenraming bij de primitieve begroting 2025. Deze cijfers zijn geactualiseerd op basis van nadere besluitvorming in relatie tot de volgende zaken:

- Het jaarverslag 2024
- De bestuursrapportages 2025
- Kadernota 2026 – 2029
- Autonome ontwikkelingen

Wij gaan in dit hoofdstuk kort in op deze zaken en ontwikkelingen die een rol hebben gespeeld bij de totstandkoming van deze begroting.

Besluitvormende BestuursRapportages en Kadernota 2026-2029

De structurele mutaties zoals deze zijn meld in de 1e en 2e BBR 2025 en de besluiten uit de kadernota zijn verwerkt in deze begroting.

Ontwikkelingen die consequenties hebben voor deze begroting

Bij het vaststellen van de kadernota 2026 – 2029 is het besluit genomen om de voorlopige effecten van de compensatie terugval van het gemeentefonds en de extra middelen bedoeld voor goede en beheersbare jeugdzorg te verwerken in de begroting. Ook is ervoor gekozen om de effecten van de financiële strategie, benodigde middelen voor het uitvoeren van wettelijke taken en om uitvoering te geven aan het coalitieakkoord te verwerken in de begroting van 2026. Ook over de OZB stijging van 2% ter compensatie van indexatie die niet via het gemeentefonds gecompenseerd wordt is besloten. Dit tezamen resulteerde in een positief begrotingsresultaat voor 2026 van ruim € 1,0 miljoen. Dit was exclusief de meicirculaire en exclusief de bijgestelde bijdragen aan GR'en.

Meicirculaire

Door middel van de raadsbrief van 2 juli 2025 is de Raad geïnformeerd over de mutaties in de meicirculaire. Naast de in de Kadernota al opgenomen extra middelen, laat de meicirculaire voor de jaren 2026-2028 een aanvullend positief effect zien op ons begrotingssaldo. Deze wordt voornamelijk veroorzaakt door reguliere mutaties in de meicirculaire, zoals aanpassingen van maatstaven, mutaties in aantallen en hogere loon- prijsontwikkeling accres.

Septembercirculaire

Tijdens het opstellen van de begroting is de septembercirculaire gepresenteerd door het Rijk. Door de negatieve inschatting van economische groei door het CPB, wordt zowel het volume-accres als prijsaccres, naar beneden bijgesteld. Ondanks dat geven de cijfers van het gemeentefonds toch een positief resultaat. Dit komt doordat er extra middelen voor taakmutaties aan het gemeentefonds zijn toegevoegd.

Wij bieden u nu een begroting aan met een verwacht begrotingsresultaat 2026 van € 2.622,172,- positief. In dit begrotingssaldo zijn bovenstaande ontwikkelingen verwerkt.

Voor de jaren ná 2026 verwachten we de volgende begrotingsresultaten:

Begrotingsjaar	Saldo
2026	2.622 Positief
2027	2.883 Positief
2028	973 Negatief
2029	431 Negatief

De meerjarenraming is opgesteld exclusief verdere loon- en prijsstijgingen. Wel is in het meerjarenperspectief rekening gehouden met correcties van incidentele zaken, de ontwikkeling van het gemeentefonds, stelposten en de meerjarenramingen van de gemeenschappelijke regelingen.

Er is voor ieder nieuw begrotingsjaar een bedrag ad € 500.000 structureel opgenomen voor dekking van kapitaallasten nieuwe investeringen en nieuw beleid.

Vanaf 2028 zien we tekorten ontstaan. Een belangrijke verklaring hiervoor is een korting op het gemeentefonds. Daarnaast zorgt ook de verdere uitrol van de afspraken in het kader van jeugdzorg voor een lagere uitkering. Dit zou gevolgd moeten worden door lagere uitgaven op dat onderdeel. Vanaf 2028 zullen aanvullende maatregelen van de Hervormingsagenda Jeugd moeten worden uitgewerkt. Hierover gaat het Rijk afspraken maken met gemeenten. Daarbij wordt van gemeenten een adequate en doelmatige uitvoering van de Jeugdwet verwacht.

Samenvattend is het beeld als volgt

- De begroting voor 2026 laat een structureel en reëel sluitend beeld zien.
- Voor de meerjarenraming 2027-2029 zien we vanaf 2028 een structureel tekort als gevolg van de structurele korting op het gemeentefonds.
- Het weerstandsvermogen is goed.
- De vrije ruimte in de gemeentelijke reserves is goed en zetten wij gericht in.

De onderstaande (autonome) ontwikkelingen hebben gevolgen gehad voor het resultaat (en dat van het meerjarenperspectief) en voor uw kaderstelling in financiële zin.

Ontwikkeling loonkosten - inflatie

In de nieuwe CAO met een looptijd tot 31 maart 2027 zijn diverse loonstijgingen opgenomen. Daarnaast zijn gemeente in de CAO verplicht gesteld om per 1 januari 2026 een woon-werkvergoeding in te stellen. Oldambt kende nog geen regeling.

De verwachte inflatie cijfers laten op dit moment een percentages zien van 2,3%. Dit heeft vermoedelijk tot gevolg dat ook in 2026 nog rekening moet worden gehouden met stijgende prijzen. In de begroting 2026 is deels rekening gehouden met deze gestegen inflatiecijfers. Er zijn contractuele prijsaanpassingen verwerkt en zijn er stelposten opgenomen voor te verwachten prijsstijgingen bij de WMO en bij jeugd.

Overige autonome mutaties

Naast deze omvangrijke mutaties zijn er natuurlijk veel meer mutaties binnen de begroting. Zo is onvoorzien weer op niveau gebracht, zijn de kapitaallasten en de rentekosten herzien en zijn alle contractueel overeengekomen mutaties doorgevoerd.

Stelposten in deze begroting

In de begroting 2026 is de lijst met stelposten nog behoorlijk indrukwekkend. Het gaat hier om stelposten voor nog te concretiseren nieuw beleid, investeringen, formatie en nog te realiseren bezuinigingen. Het totale overzicht van stelposten is opgenomen in het hoofdstuk Algemene dekkingsmiddelen.

Lokale lasten in deze begroting

Belastingen verhogen is géén vanzelfsprekendheid. Dit moet in directe relatie staan tot de financiële situatie van de gemeente, hierbij rekening houdend met de draagkracht van onze inwoners. De opbrengst (on)roerendezaakbelasting (OZB) wordt voor 2026 met 2% verhoging aangepast ter compensatie van indexeringen die niet volledig gecompenseerd worden via het gemeentefonds, zoals bij de vaststelling van de Kadernota 2026-2029 is besloten.

Bij de berekening van de rioolheffing en de afvalstoffenheffing is het vertrekpunt 100% kostendekking. In grote lijnen zijn de ontwikkelingen als volgt:

Afvalstoffenheffing (gebruikersheffing)

De afvalstoffenheffing wordt geheven op basis van het aantal ledigingen van de grijze container om op die manier tariefdifferentiatie door te voeren. In de tariefberekening van de afvalstoffenheffing worden alle hiermee samenhangende begrote kosten voor 100% kostendekkend toegerekend aan het tarief. Het verwachte bedrag aan kwijtschelding maakt integraal onderdeel uit van die berekening. Indien uit de realisatie blijkt dat de opbrengst afvalstoffenheffing afwijkt van de kosten, wordt het verschil verrekend met de voorziening afvalstoffenheffing voor zover deze voldoende is.

Het tarief voor het vastrecht stijgt licht ten opzichte van 2025. De tarieven per lediging zijn gelijk gebleven ten opzichte van 2025. Het gemiddelde aantal ledigingen voor grote en kleine containers in de praktijk is ongeveer gelijk aan waar in de begroting 2026 rekening mee is gehouden. Het gemiddelde aantal ledigingen van een grote grijze container komt uit op 7 keer per jaar en van de kleine grijze container op 5 keer per jaar. Het tarief 2026 zal op basis van een gemiddeld aantal ledigingen (7 keer) uitkomen op € 247,30. Dit is een stijging van € 2,35 ten opzichte van 2025. Uit de werkelijke cijfers blijkt daarnaast dat een kleine container slechts ongeveer 5 keer per jaar wordt aangeboden. Op basis van die cijfers komt het tarief voor een kleine container uit op gemiddeld € 216,55.

Rioolheffing (eigenaarsheffing)

In de tariefberekening van de rioolheffing worden alle gemaakte kosten voor 100% kostendekkend toegerekend aan het tarief. Het bedrag aan kwijtschelding maakt integraal onderdeel uit van die berekening.

Het tarief voor 2026 stijgt van € 244,70 in 2025 naar € 246,90. Dit is een stijging van € 2,20 ten opzichte van 2025.

Lastendruk voor onze burgers

Wat betekent dit voor de ontwikkeling van de lastendruk van onze burgers in 2026?

De verwachte lastendruk voor gebruikers/huurders van woningen is in 2026 ten opzichte van 2025 gestegen met € 2,35 (uitgangspunt in deze berekening is de aanslag afvalstoffenheffing op basis van een 240 liter container en een gemiddeld aantal ledigingen van 7 keer).

Bedragen x € 1,00

Huurders	2025	2026
Afvalstoffenheffing	244,95	247,30
Rioolheffing*	n.v.t.	n.v.t.
OZB*	n.v.t.	n.v.t.
Totaal	244,95	247,30

* De gebruikers/huurders van woningen betalen geen OZB en rioolheffing.

Voor de eigenaren/gebruikers in de gemeente resulteert dit gemiddeld in een stijging van € 12,85 ($\pm 1,4\%$) op de aanslag gemeentelijke belastingen. Uitgangspunt in deze berekening is de aanslag afvalstoffenheffing op basis van een 240 liter container en een gemiddeld aantal ledigingen van 7 keer. De onroerende zaakbelasting 2026 is berekend op basis van een WOZ-waarde van € 274.000 en een OZB-opbrengstverhoging van 2,0%.

Bedragen x € 1,00

Eigenaar/gebruiker	2025	2026
Afvalstoffenheffing	244,95	247,30
Rioolheffing	244,70	246,90
OZB	416,10	424,40
Totaal	905,75	918,60

Investerings

Riolering

In het Water- en rioleringsprogramma 2026 - 2030 Oldambt is voor 2026 voor een totaalbedrag van € 2.525.000 aan geplande investeringen opgenomen. De kapitaallasten van deze investeringen zijn verwerkt in het kostendekkingsplan en zijn meegenomen in de berekening van het tarief.

Vervanging materieel buitendienst

Jaarlijks wordt in de begroting rekening gehouden met een bedrag van € 30.000 aan kapitaallasten voor het vervangen en aanschaf van voertuigen en materieel van de buitendienst. Dit resulteert in een investeringsbedrag van € 240.000 voor het vervangen en aanschaf van voertuigen en materieel.

Startersleningen

Voor startersleningen wordt voor 2026 € 250.000,- beschikbaar gesteld. Aangezien de leningen weer terugbetaald worden heeft dit alleen een balansmutatie tot gevolg en leidt dit niet tot extra lasten in de begroting.

Resumerend stellen wij voor om de volgende investeringskredieten voor 2026 beschikbaar te stellen:

Bedragen x € 1.000,-

Investeringskrediet	Bedrag
Hemelwaterstructuur centrum Scheemda	300
Aanleg hemelwaterriool Kerkwijk Nieuw Scheemda	200
Relinen Molenweg Winschoten	1.000
Klimaatadaptatie	250
Vervanging en reparatie riolering o.b.v. inspecties	500
Rioolgemalen vernieuwen	275
	2.525
Materieel buitendienst - Vervanging materieel 2026	240
Starterleningen	250
	3.015
	3.015

In de begroting 2026 is rekening gehouden met de lasten van bovenstaande investeringen.

Programmatotalen

Bij elk programma zijn in een aparte tabel de baten en lasten vermeld. Hieronder is een samenvatting van de programmatotalen van 2026 weergegeven:

Programma	Vóór mutaties in reserves			Mutaties in reserves			Saldo
	Lasten	Baten	Totaal	Toevoeging	Onttrekking	Totaal	
1 Algemene dienstverlening	1.660	1.061	599	-	-	-	599
2 Woonklimaat en leefomgeving	37.313	7.353	29.960	226	500	-274	29.686
3 Ondernemingsklimaat, werkgelegenheid en onderwijs	8.960	2.436	6.524	96	-	96	6.620
4 Zorg en samenleving	105.995	31.657	74.339	810	118	692	75.031
5 Duurzaamheid en milieubeheer	6.858	5.520	1.338	167	131	36	1.374
6 Bestuur	2.561	-	2.561	-	-	-	2.561
	163.346	48.026	115.320	1.299	748	551	115.871
Overhead	30.111	5.975	24.135	-	-	-	24.135
Algemene dekkingsmiddelen	6.151	146.048	-139.897	1.238	4.170	-2.932	-142.829
Bedrag onvoorzien	200	-	200	-	-	-	200
Heffing VPB	-	-	-	-	-	-	-
	36.462	152.023		1.238	4.170		
	199.808	200.049		2.537	4.918		
Begrotingsresultaat vóór mutaties in reserves (= voordelig)		-241					
Saldo van de mutaties in reserves						-2.381	
Begrotingsresultaat ná mutaties in reserves (positief)							-2.622

Leeswijzer

Afrondingen

Totalen in de diverse financiële tabellen kunnen in verband met afrondingsverschillen afwijken van de som van de individuele bedragen.

Tabellen

In deze begroting zijn diverse tabellen verwerkt. Tenzij anders vermeld is daar waar begroting 2025 vermeld staat boven de tabel, sprake van de geactualiseerde begroting (t/m de 1e BBR).

2 Programmaplan

Inleiding

Programmaplan

Om de beleidsbegroting kort en gefocust te houden is ervoor gekozen om onderwerpen alleen op te nemen als daarvoor vanuit (mogelijk) politiek of publiek perspectief aanleiding toe is. De nadruk ligt daarmee voornamelijk op de onderwerpen uit het coalitieakkoord, de algemene beschouwingen en de kadernota. In principe zijn onderwerpen die bijvoorbeeld een relatief standaard uitvoering van rijksbeleid zijn niet opgenomen in de beleidsteksten.

De programma indeling is als volgt:

- Programma 1 Algemene dienstverlening
- Programma 2 Leefomgeving en woonklimaat
- Programma 3 Ondernemingsklimaat, werkgelegenheid en onderwijs
- Programma 4 Zorg en samenleving
- Programma 5 Duurzaamheid en milieu
- Programma 6 Bestuur
- Programma 7 Overhead*
- Programma 8 Algemene dekkingsmiddelen*

We hebben bij elk programma een korte inleidende tekst toegevoegd als beschrijving van wat onder de programma's wordt verstaan.

* De toelichtende teksten over programma's 7 en 8 overhead en algemene dekkingsmiddelen zijn terug te vinden in hoofdstuk 3 van deze begroting.

Leeswijzer

'Beleids horizon 2025' wordt 'beleid 2026'

Het jaar 2025 is het laatste volledige kalenderjaar waar het huidige college verantwoording over aflegt omdat in maart 2026 nieuwe gemeenteraadsverkiezingen worden gehouden. De lange termijn beleids horizon (langere termijn doelstelling) zal, net als de aanpak op hoofdlijnen, na de verkiezingen van 2026, opnieuw geformuleerd of bevestigd worden in een nieuw 'coalitieakkoord'. Daarom is er voor de begroting van 2026 gekozen voor een 'horizon' van 1 jaar: 'Beleid 2026'. De vraag die hierachter schuil gaat is: "Wat wil de gemeente aan het einde van 2026 hebben bereikt?"

Er zijn doelen die al dan niet 'van nature' doorlopen. Deze zijn voor de beleids horizon van 2026 blijven staan. Daarnaast zijn in de beleidsbegroting andere, nieuwe of vervolg doelstellingen opgenomen. Deze zijn onder andere afgeleid van de kadernota.

Aanpak op hoofdlijnen

Onder deze titel wordt beschreven wat in hoofdlijnen de aanpak zal zijn om het doel uit de beleids horizon te bereiken. Dit is echt op hoofdlijnen, kan ook randvoorwaarden bevatten en beschrijft mogelijk een periode die verder kijkt dan alleen het huidige begrotingsjaar. Deze titel geeft antwoord op de vraag: "Hoe gaan we, in hoofdlijnen, de doelstelling proberen te bereiken?"

Ontwikkelingen

Bij ontwikkelingen is de mogelijkheid gegeven om kort aan te geven wat de ontwikkelingen waren/ zijn in het jaar 2025. Dit is met name bedoeld om de acties 2026 beter te begrijpen.

Acties in 2026

Hieronder staan de concrete acties benoemd die in 2026 zullen worden uitgevoerd. Het is mogelijk dat uit de aanpak op hoofdlijnen acties volgen die al in eerdere jaren zijn uitgevoerd.

2.1 Programma 1 Algemene dienstverlening

Inleiding

Dit programma bevat alle doelstellingen die te maken hebben de directe service aan onze inwoners. Denk hierbij aan digitale dienstverlening en klanttevredenheid, maar ook aan informatiebeveiliging. Zie voor ondersteunende dienstverlening aan inwoners die dat nodig hebben programma 4 Zorg en samenleving.

Dienstverlening en informatievoorziening

Beleid 2026

De gemeente gaat inwoners de komende jaren in staat stellen om het merendeel van de zaken met de gemeente online te regelen. Eigen regie en selfservice zijn de sleutelwoorden bij de ontwikkeling van de dienstverlening. Op de landelijke monitoring scoort dienstverlening qua volwassenheid op of boven het gemiddelde, 80% van de vragen wordt beantwoord tijdens het eerste klantcontact en de inwoners beoordelen de dienstverlening met minimaal een 7.

Binnen het programma Nijambt hebben we de ontwikkellijn 'Dienstverlening' opgesteld. Hiermee willen we de komende jaren de dienstverlening verder optimaliseren en digitaliseren. De thema's samen, ondernemend en dichtbij staan hierbij centraal. We zetten in op een betrouwbare, tijdige en transparante dienstverlening door alle kanalen op elkaar af te stemmen, verder te digitaliseren en dienstverlening in het DNA van de medewerkers te verhogen.

De gemeente heeft GRID opdracht gegeven een transitieprogramma uit te voeren waarin we onze automatisering (servers, netwerk en werkplekken) richting de toekomst organiseren. We gaan daarvoor samen met de drie andere Oost-Groningse gemeenten een gemeenschappelijke regeling in het leven roepen.

Om de dienstverlening te kunnen optimaliseren, dienen de ondersteunende systemen en processen op orde te zijn. Hierbij kan gedacht worden aan verbeterde informatiestromen zodat we datagestuurd kunnen werken, digitaliseren van werkprocessen en medewerkers onder andere digitaal beter toe te rusten. Daarnaast willen we medewerkers (verder) ontwikkelen naar Nijambtenaren die flexibel kunnen inspelen op

de behoefte van inwoners, ondernemers en uitdagingen die op ons afkomen als gemeente of samenleving.

Aanpak op hoofdlijnen

Met een programmatische aanpak willen we de komende jaren de dienstverlening verder optimaliseren en digitaliseren. De thema's samen, ondernemend en dichtbij staan hierbij centraal. We zetten in op een betrouwbare, tijdige en transparante dienstverlening door alle kanalen op elkaar af te stemmen, verder te digitaliseren en dienstverlening in het DNA van de medewerkers te verhogen. De fysieke dienstverlening in het nieuwe gemeentehuis zal plaatsvinden vanuit één centrale frontoffice.

Vanaf 2024 zijn we gestart met een grootschalige overgang naar een Cloudomgeving. Onze huidige applicaties worden systematisch aangepast of vervangen. Verder werken we door aan de implementatie van Dimpact PodiumD: de uitfasering van ons huidige zaaksysteem en de geleidelijke implementatie van het nieuwe zaaksysteem (een softwareplatform dat gemeenten gebruiken om administratieve processen en zaken te beheren). Dit zal na 2026 verder worden geïmplementeerd. Verder zal 2026 in het teken staan van de voorbereiding op het nieuwe gemeentehuis. De keuze voor onder meer toegangssystemen, klantgeleiding, reserveringssystemen etc. zullen gemaakt moeten worden.

Ontwikkelingen

PodiumD: de implementatie van een nieuw gemeentelijk dienstverleningsplatform.

Het RAAS wordt vervangen door Reisdocumenten Informatiesystemen (ReIS). Gegevens hierin zijn actueler en betrouwbaarder. Zo zijn eerdere aanvragen bij andere instanties via ReIS direct zichtbaar tijdens de aanvraag. Deze gegevens worden realtime uit het Basisregister Reisdocumenten (BR) gehaald en opgevoerd.

Onderzoek en optimaliseren van meer AI toepassingen om de organisatie in brede zin te ontlasten met o.a. AI-tools: co-pilot en Slimtaal

Wet- en regelgeving, inclusief: Wmebv, Woo en archiefwet.

Acties in 2026

- We voeren een Klanttevredenheidsonderzoek uit over de algehele dienstverlening van de gemeente.
 - We herijken onze service- en dienstverleningsnormen.
 - We maken een vertaling van de invoering van de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (WMEBV) naar onze dienstverlening.
-

-
- We doen onderzoek naar gewenste en effectieve openingstijden.
-
- We organiseren uniformering van brieven en communicatie-uitingen.
-
- We gaan producten en diensten via PodiumD verder digitaliseren, waaronder PodiumD Formulier en Contact.
-
- We gaan de werkplekken van de medewerkers moderniseren en ondersteunen hen bij het gebruik ervan.
-
- We onderzoeken en optimaliseren de doorontwikkeling van financiële en datagedreven processen, inclusief informatievoorziening.
-
- We starten met de ontwikkeling/ voorbereiding van het omvormen van DIV naar een toekomstbestendige afdeling Informatiebeheer, welke meer passend is bij de huidige wet- en regelgeving.
-

Begrotingstotalen van programma 1 Algemene dienstverlening

Bedragen x € 1.000,-

Programma 1	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenbegroting		
Algemene dienstverlening	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Lasten	1.740	1.521	1.660	1.684	1.684	1.684
Baten	1.091	960	1.061	1.125	1.125	1.125
Saldo voor resultaatbestemming	649	560	599	559	559	559
Storting in reserves (lasten)	-	-	-	-	-	-
Ontrekking uit reserves (baten)	-	-	-	-	-	-
Saldo na resultaatbestemming	649	560	599	559	559	559

2.2 Programma 2 Woonklimaat en leefomgeving

Inleiding

Het programma Leefomgeving en woonklimaat omvat alles wat te maken heeft met brede welvaart: wonen, leven en recreëren in de gemeente Oldambt. Onderwerpen die hier onder andere aan de orde komen zijn: de inrichting van ons landschap, de leefbaarheid in de stad, dorpen en wijken, sport en cultuur en veiligheid.

Leefomgeving

Een nieuwe omgevingsvisie voor de leefomgeving

Beleid 2026

Eind 2025 heeft de gemeenteraad de Omgevingsvisie voor de komende jaren vastgesteld. Dit document biedt een visie op de ontwikkelrichting van de gemeente Oldambt in het fysieke domein. Daarbij worden ook sociale en fysieke thema's met elkaar verbonden, bijvoorbeeld bij onderwerpen als gezondheid, leefbaarheid, arbeidsmarkt en ontmoeting.

Naast een visie op de toekomst biedt de Omgevingsvisie ook een toetsingskader voor het beoordelen van nieuwe initiatieven, zowel van de gemeente zelf als van initiatiefnemers uit de gemeenschap of daarbuiten.

In 2026 wordt waar nodig gewerkt aan de uitwerking van programma's die voortvloeien uit de Omgevingsvisie en wordt de Omgevingsvisie richtinggevend bij de werkzaamheden om tot een nieuw Omgevingsplan voor Oldambt te komen dat het tijdelijk Omgevingsplan vervangt.

Aanpak op hoofdlijnen

Op een aantal onderwerpen en/of gebieden worden programma's opgesteld en wordt waar mogelijk een begin gemaakt met de uitvoering. Dit betreft in ieder geval de verplichte programma's op het gebied van volkshuisvesting en warmte. Verder willen we werken aan vrijwillige programma's op de thema's:

- 'Klimaat, energie en samenleving' (inclusief huidige programma wind en zon): om stappen te zetten in de realisatie van klimaatdoelen en het ontwikkelen van verdien capaciteit ten gunste van onze samenleving;
- 'Opleiding en ondernemerschap': ontwikkelen van

innovatiekracht door verbinden van de potenties van campus en regiostad Winschoten met sterk ondernemerschap.

Ontwikkelingen

In de jaren 2023 t/m 2025 is gewerkt aan een nieuwe Omgevingsvisie. Dit werk bestond uit het opstellen van een nieuwe toekomstvisie op basis van veel beschikbare (beleids)informatie en intensieve gesprekken met veel sleutelfiguren uit de Oldambtster samenleving. Na de terinzagelegging zijn mede op grond van een aantal zienswijzen nog aanvullingen en aanpassingen gedaan en heeft de raad de visie in november 2025 vastgesteld. Daarmee beschikt de gemeente over een handelingsperspectief en toetsingskader voor toekomstige ontwikkelingen in het fysieke domein.

Acties in 2026

- We werken aan programma's Volkshuisvesting, Warmte, Klimaat, energie en samenleving en Opleiding en Ondernemerschap.
 - We identificeren en werken aan andere noodzakelijk geachte programma's mede op basis van het nog op te stellen coalitieakkoord na de verkiezingen in 2026.
-

Leefbaarheid en brede welvaart

Beleid 2026

We versterken de brede welvaart in onze gemeente en provincie met als doel dat iedereen prettig moet kunnen wonen. Dit doen we onder andere door in het NPG samen te werken met onze inwoners en partners en door te investeren in een 'Wel-varende Graanrepubliek' middels het lokaal programma 'Toekomst voor Oldambt'.

Aanpak op hoofdlijnen

De ruimtelijke, sociale en economische factoren in de leefwereld van de inwoner willen we meer in samenhang met elkaar oppakken. Niet de systeemwereld, maar de leefwereld van onze inwoners staat centraal.

Vanuit NPG zijn de ambities van Oldambt vertaald naar vier programmalijnen: toekomst voor de jeugd, toekomst voor de dorpen en wijken, toekomst voor ondernemers, toekomst voor toerisme en erfgoed. Om uitvoering te geven aan deze ambities gaan we voortvarend aan de slag met concrete projecten en NPG-aanvragen. In de Regiodeal Oost-Groningen werken het Rijk, de provincie en 5 Oost-Groninger gemeenten samen met de regio (inwoners, bedrijven, scholen en organisaties) aan een brede welvaartsagenda. Deze samenwerking richt zich op de pijlers leren, werk en inkomen, gezondheid en woonomgeving.

Met de kabinetsmaatregelen Nij Begun wil het rijk werken aan erkenning, herstel en perspectief voor Groningen. Hierin worden 50 maatregelen benoemd die, naast schadeherstel en versterking, voor een belangrijk deel gaan over een generatielang investeren in Groningen op het gebied van verduurzaming, sociaal en economie. Met de vier onderliggende agenda's (Herstel, Isolatie, Sociaal en Economie) wordt hier, zowel lokaal als regionaal, komende jaren invulling aan gegeven.

Veel factoren hebben invloed op de leefbaarheid. Hier is de gemeente niet alleen verantwoordelijk voor. Ook inwoners, verenigingen, ondernemers en maatschappelijke organisaties hebben een gezamenlijke en een eigen verantwoordelijkheid.

De afgelopen jaren heeft de gemeente Oldambt de basis gelegd voor gebiedsgericht werken. Dat doen we door de aanwezigheid van gebiedswethouders en gebiedsregisseurs. Zij zijn het gezicht van de gemeente, ze zijn benaderbaar en nabij. Medio 2025 zijn we gestart met het Programma Gebiedsgericht werken. Met het programma Gebiedsgericht Werken kijken we op dorp-, wijk- of buurniveau naar wat er nodig is om het gebied te versterken. We gaan methodisch te werk, door te starten met een vierjarige gebiedscyclus: monitoren, analyseren, agenderen en uitvoeren.

Ontwikkelingen

Voor Nij Begun zijn in 2025 de Sociale en Economische agenda's vastgesteld en zijn de eerste maatregelen c.q. projecten in uitvoering gegaan. Ook is de Isolatie-aanpak uitgewerkt en is rond de zomer de subsidieregeling hiervoor van start gegaan. Binnen de gemeente is een intern jaarplan opgesteld en zijn we bezig geweest om ons lokaal hier op te organiseren en hiervoor plannen te maken.

Voor NPG geldt dat in maart 2025 het geactualiseerde lokale programma door de raad is vastgesteld. Diverse projecten zijn in uitvoering of zelfs in afronding. De andere projecten zijn in ontwikkeling en daarvoor is een aanvraag ingediend of in voorbereiding.

De Regio Deal Oost-Groningen 2 is in 2025 van start gegaan. In 2026 geven we uitvoering aan het jaarprogramma 2026 en stellen we samen met de overige gemeenten, de provincie Groningen en het Rijk het jaarprogramma voor 2027 op. Dat doen we in samenwerking met maatschappelijk organisaties in de regio.

Op verschillende onderdelen gaan we stappen zetten om het gebiedsgericht werken door te ontwikkelen. De gebiedscyclus gaat in 2026 vorm krijgen. In deze cyclus staan de wijk- en dorpsagenda's. Op een gedegen wijze gaan we prioriteren: niet alles kan en hoeft overal. De invloed van bewoners op deze keuzes is gelijkwaardig aan dat van onszelf (meer hierover in

Programma 6). Op basis van onze eigen visies en op basis van de ervaringskennis van bewoners leggen we de prioriteiten per dorp en wijk vast. Hiermee dragen we bij aan onze doelstelling om de Oldambtster centraal te stellen.

Als onderdeel van de herstelagenda is het plan Nij Begun Maatregel 14 Leefbaarheid samen met het programma Gebiedsgericht werken opgesteld. Het Fonds 'Versterking ruimtelijke kwaliteit dorpen en wijken' zetten we ook op basis van dit plan in. In Winschoten-Zuid en Bad Nieuweschans starten we met een integrale wijk- en dorpsaanpak. En we zorgen voor een goede verbinding met onze dorpen en wijken door nabij te zijn met onze gebiedsregisseurs. Zij weten wat er leeft in de buurt, en spelen snel in op vragen, suggesties, ideeën en problemen.

Voor een verdere beschrijving van de ontwikkelingen en de plannen m.b.t. NPG en Nij Begun verwijzen we naar paragraaf 5.9 (Programma Aardbevingsopgave) in de begroting.

Acties in 2026

- We werken verder aan de uitvoering van het lokale programma NPG en alle projecten die hiervoor zijn goedgekeurd. Voor de projecten in uitvoering geldt we deze halfjaarlijks monitoren en voortgang rapporteren richting NPG.
-
- Het streven is om in 2026 alle resterende projecten die nog in ontwikkeling zijn tot uitvoering te brengen. Dat betekent dat voor deze projecten de aanvraagtrajecten (incl. beoordeling en besluitvorming) worden afgerond. Het betreft de projecten: Hart voor Scheemda, WinCITY, Leven Lang Ontwikkelen, Impuls fietsroutes en Gebiedsontwikkeling Bad Nieuweschans.
-
- We zetten ons actief in voor de uitwerking van de agenda's en plannen vanuit Nij Begun en wat dit mogelijk voor onze gemeente gaat betekenen. Binnen de gemeente zal dit het nodige vragen aan capaciteit en organisatie. Dit betreft in elk geval de volgende onderdelen:
 - Herstelagenda: zoals elders ook verwoord in de begroting werken we aan onze lokale agenda Herstel voor Oldambt waarin we de maatregelen uit Nij Begun ten aanzien van schadeherstel en versterking op een meer integrale en gebiedsgerichte wijze uitvoeren.
 - Isolatie-aanpak: onderdeel van Nij Begun is de isolatieaanpak (maatregel 29) die in 2025 gefaseerd van start is gegaan. Komend jaar
-

werken we de aanpak hiervoor binnen onze gemeente verder uit (zie ook 5.1 Duurzaamheid).

- Sociale Agenda: de agenda is medio 2025 vastgesteld en de verschillende maatregelen worden gefaseerd ingevoerd. Rol en acties voor ons als gemeente zijn per maatregel anders. Hiervoor wordt een (dynamische) analyse opgesteld waarmee we streven naar beter en meer inzicht in onze rol en de mogelijk c.q. noodzakelijke inzet en (extra) capaciteit het die hiervoor nodig is.
-

- Economische Agenda: met de vaststelling van de Economische Agenda en de nadere uitwerking van de governance wordt geleidelijk meer duidelijk over welke rol en acties voor ons als gemeente zijn weggelegd. Daarbij blijven we in elk geval werken aan de masterplannen Regiocentra, Masterplannen en Oost-Groningen die in dit kader ontwikkeld worden. Voor de masterplannen Campussen en Regiocentra zijn bovendien expliciet cofinancieringsbedragen gereserveerd in de Economische Agenda (zie ook onderdeel economie in de begroting).
-

- We gaan starten met de ontwikkeling van een monitoringsinstrument om per dorp en wijk de cijfers en ervaring van bewoners in beeld te brengen.
-

- In het lint Nieuw Scheemda-'t Waar-Nieuwolda zetten we de uitvoering voort, en investeren o.a. in het verenigingsproject en het centrumgebied Nieuwolda.
-

- In de dorpsaanpak in Drieborg wordt gewerkt aan een uitvoeringsprogramma voor schadeherstel, verduurzaming en leefbaarheid. Dit is tevens de pilot voor de gebiedscyclus met de eerste dorpsagenda.
-

- We starten met de wijkaanpak Winschoten-Zuid en de dorpsaanpak Bad Nieuweschans.
-

- We voeren de eerste projecten uit het projectplan Maatregel 14 uit.
-

- We investeren in het gebiedsproject Beertsterbos.
-

-
- Met het handgeld uit het fonds ‘Versterking ruimtelijke kwaliteit dorpen en wijken’ spelen de gebiedsregisseurs snel in op vragen, initiatieven, signalen en problemen uit de wijken en dorpen.
-
- We geven uitvoering aan het vastgestelde programmaplan Regio Deal Oost-Groningen II, in de programmalijnen *Gezond en gelukkig leven, Een leven lang ontwikkelen en Veilige en leefbare dorpen en wijken*.
-

Openbare ruimte

Beleid 2026

De gemeente Oldambt streeft er naar om een mooi, goed onderhouden gemeente te zijn om in te wonen, te werken en te recreëren.
Dit doen we door het stimuleren van biodiversiteit, het versterken van ecologische netwerken en het verhogen van bewustwording en betrokkenheid van inwoners.

Aanpak op hoofdlijnen

We stimuleren de biodiversiteit door het aandeel van biodiversiteitsvriendelijke beplanting in openbare ruimtes te verhogen. Een belangrijk aandachtspunt hierin is het behoud van een balans tussen intensief onderhouden groen en extensief beheerde zones, waardoor variaties in het straatbeeld ontstaan.

We creëren en verbinden ecologische zones. Bij nieuwe projecten kijken we naar welke belemmeringen voor flora en fauna we kunnen wegnemen en welke elementen we kunnen toevoegen om lokale flora en fauna te stimuleren. Daarom sluit er bij nieuwe projecten altijd een medewerker aan met een groene achtergrond die de natuurimpact kan analyseren. We gaan daarbij ook door met het verbeteren van de biodiversiteit door onder andere sinusbeheer toe te passen

We verhogen de bewustwording en betrokkenheid van inwoners bij natuur en biodiversiteit door middel van educatie, buurtprojecten en acties die gericht zijn op natuur inclusief tuinieren en het vergroenen van particuliere tuinen.

In het kader van onderhoud aan groen wordt de verbinding gemaakt met het onderhoudscontract van Wegen & aanverwante dienstverlening. Door bijvoorbeeld ‘kanten te gaan steken’ van gazons naast verharding, wordt preventief gewerkt aan het tegengaan van onkruid op verharding. Hiervoor is in de begroting extra geld vrijgemaakt.

Maar ook de aanleg en verbetering van biodiverse en kleurrijke toegangsgebieden maken onderdeel van deze extra financiële middelen en daarbij de acties zoals het verwijderen van zieke essen in het kader van essentaksterfte en de aanpak van de

duizendknooplocaties.

Acties in 2026

- Toegangsgebieden naar dorpen gaan we met duurzame beplanting inplanten zodat de entrees weer kleurrijk en meer biovers worden.
 - We besteden meer aandacht aan onkruidbeheersing naast verharding door onder andere 'kanten te gaan steken'.
 - We gaan het project aan de Hamrikkerweg afronden, dit betreft het kappen van de essen en de herinrichting.
 - We onderzoeken hoe we een verbeterslag kunnen uitvoeren op alle speeltuinen in de gemeente.
 - We hangen circa tien bijenkasten op en gaan hier aansluitend de biodiversiteit monitoren.
-

Wonen

Beleid 2026

We willen voldoende en kwalitatief goede, duurzame woningen, waarbij er aandacht is voor woningen voor ouderen en woningen die betaalbaar zijn voor jongeren.

Aanpak op hoofdlijnen

Het in 2021 door de gemeenteraad vastgestelde 'Programma Wonen 2021-2026 Oldambt' loopt af. Er komt een nieuw Programma Wonen waarbij we zoveel mogelijk aansluiten bij het door het Rijk beoogde volkshuisvestingsprogramma.

Met het vernieuwde Programma Wonen als onderlegger, gaan we aan de slag met de kwantitatieve, maar ook zeker kwalitatieve opgave die er in de gemeente Oldambt ligt.

Samenwerking met de regio en de provincie is belangrijk. Versterken, verduurzamen, kwalitatief verbeteren en bevorderen van betaalbaarheid willen we faciliteren door gebruikmaking van diverse stimulerings-/financieringsregelingen en door maximaal in te zetten op koppelkansen. In februari 2023 hebben de colleges van B&W van de Oost-Groninger gemeenten, het college van GS van Groningen en de minister van VRO afspraken gemaakt over woningbouw in de Regionale Woondeal 2022-2030. Hierin is het aandeel van Oost-Groningen in de provinciale woningbouwopgave opgenomen. Het aandeel van de gemeente Oldambt bedraagt 1682 woningen, waarvan de Langestraat-Noord, St.Lucaslocatie, Poort van Winschoten, Centrum-Zuid en Waterkwartier zgn. 'sleutelprojecten' zijn. Voor

de nieuwbouw van woningen op deze locaties (tezamen 395) heeft het Rijk financiële middelen beschikbaar gesteld.

Ontwikkelingen

In de gemeente Oldambt zien we – na jaren van krimp – een bevolkingsgroei. De verwachting is dat deze groei nog een aantal jaren zal doorzetten. Naast de kwantitatieve opgave, staat de gemeente Oldambt in de komende jaren ook voor een kwalitatieve opgave in de bestaande woningvoorraad.

Naast het stijgende aantal inwoners, zien we dat de bevolking steeds ouder wordt. Hierdoor ontstaat er een behoefte aan een ander soort woning, of aan aanpassingen aan de huidige voorraad. De komende jaren ligt er een uitdaging om de woningvoorraad mee te laten groeien en transformeren met de demografische ontwikkeling die voor ons ligt.

De vraag naar passende huisvesting voor bijzondere doelgroepen – zoals statushouders, dak- en thuislozen, mensen met een zorgindicatie en andere urgent woningzoekenden – neemt de laatste jaren sterk toe.

Acties in 2026

- We stellen een nieuw 'Programma Wonen' op, zoveel mogelijk aansluitend op het door het Rijk beoogde Volkshuisvestingsprogramma.
-
- In voorbereiding op de aangekondigde Wet Versterking Regie op de Volkshuisvesting, streven we naar een goede verdeling van sociale huur, goedkope woningen en overige woningen (30/30/40) in onze regio. Hierover hebben we periodiek ambtelijk en bestuurlijk overleg met de andere gemeenten in de regio Oost-Groningen en met de provincie.
-
- In navolging op de in 2025 vastgestelde woonzorgvisie, wordt het uitvoeringsprogramma opgesteld.
-
- Met het volkshuisvestingsfonds dragen we bij aan een integrale wijk- en dorpsaanpak in Winschoten-Zuid en Bad Nieuweschans, door bewoners te ontzorgen in het energieneutraal klaarmaken van woningen waar een kwalitatieve opgave ligt.
-

Infrastructuur

Beleids horizon 2026

Om Oldambt niet alleen een aantrekkelijke woongemeente te laten zijn, maar ook een aantrekkelijk vestigingsklimaat te bieden voor potentiële nieuwe bedrijven, moet de gemeente en bereikbaar zijn én dient de weggebruiker veilig over ons

wegennet te kunnen rijden.

De gemeente vindt het Wunderline-project (herstel en verbetering van de spoorverbinding Groningen-Oldenburg) belangrijk voor de ontwikkeling van economie, toerisme, recreatie en de ontwikkeling van de grensoverschrijdende arbeidsmarkt. Daarnaast is deze ook van groot belang voor het hebben en/of houden van Ketenmobiliteit (het mogelijk maken van het gebruik van diverse vervoermiddelen tijdens een reis).

Aanpak op hoofdlijnen

De infrastructuur brengen en onderhouden we op niveau B (landelijke CROW-norm). Hiervoor dient het achterstallig onderhoud aan de infrastructuur, ontstaan door de droge zomers van 2018, 2019, 2020 en inmiddels ook 2022, te worden aangepakt.

We willen het gebruik van de fiets stimuleren. Niet alleen omdat beweging bijdraagt aan de gezondheid, maar ook omdat het belangrijk is voor onze jeugd, de toeristen, veiligheid en het klimaat. We hebben hiervoor een subsidie van € 700.000 toegezegd gekregen van de Provincie. *Zie hiervoor ook programma 2.3 Sport en gezondheid.*

De droogteschade blijft ook in 2026 een belangrijk aandachtspunt.

De gemeente gaat door met deelname in diverse grensoverstijgende samenwerkingsvormen, zowel op bestuurlijk als op ambtelijk niveau. De Wunderline ligt op schema en we willen samen met collega-overheden aan beide kanten van de grens bevorderen dat dit zo blijft.

Verwezen wordt ook naar programma 2.2 Veiligheid in de leefomgeving, waarin aandacht is besteed aan verkeersveiligheid.

Acties in 2026

- We laten onderzoek doen naar de beste oplossing om de volgende fietspaden te vervangen:

- Fietspad over de dijk nabij Parkwijk Winschoten

- Fietspad Lange Zuidwending Midwolda

- Fietspad langs het Beertsterdiep (sprake van droogteschade en ontwikkelingen t.a.v. speeltuin 't Speulparadies)

-
- We gaan uitvoering geven aan het Wegenonderhoud (inclusief aanverwante dienstverlening) middels het
-

nieuwe onderhoudscontract.

Veiligheid in de leefomgeving

In het in 2024 vastgestelde Regionaal Beleidsplan Veiligheid 2024-2027 (hierna: RBP), staan per vastgestelde prioriteit concrete acties voor de komende vier jaar waar we als gemeente een bijdrage aan zullen moeten leveren. Deze prioriteiten komen nagenoeg overeen met datgene wat binnen de gemeente Oldambt speelt. De thema's Veiligheid & Jeugd en Verkeersveiligheid zijn onze lokale prioriteiten.

Een veilige leefomgeving

Beleid 2026

Inwoners moeten zich veilig kunnen voelen in de gemeente Oldambt. Ondermijnende criminaliteit en ontspoorde jeugd willen we stevig aanpakken en daarbij ook andere belangrijke veiligheidsthema's niet vergeten.

De vastgestelde veiligheidsprioriteiten uit het Regionaal Beleidsplan Veiligheid 2024 – 2027 (hierna: RBP) zijn:

- Maatschappelijke ongenoegen, polarisatie en radicalisering;
- (Georganiseerde) ondermijnende criminaliteit;
- Cyberveiligheid;
- Veiligheid en Zorg.

Onze 'lokale prioriteiten' zijn:

- Veiligheid & Jeugd;
- Verkeersveiligheid.

Aanpak op hoofdlijnen

We zullen als gemeente per veiligheidsthema een bijdrage leveren aan de betreffende actiepunten. Daar waar mogelijk doen we dat als Groninger gemeenten gezamenlijk, dan wel samen met onze stakeholders zoals het Openbaar Ministerie en de Politie Noord-Nederland.

Wat betreft ondermijning willen we gezamenlijk met de andere Groninger gemeenten de regio minder aantrekkelijk maken voor (internationale) georganiseerde criminaliteit. De Groninger gemeenten, de provincie Groningen en de waterschappen Noorderzijlvest en Hunze en Aa's gaan verder met de implementatie van de ambities zoals opgenomen in de Groningse Norm, welke in april 2025 is vastgesteld.

In november 2025 is de basis gelegd met betrekking tot de effectieve verbinding tussen het zorg- en veiligheidsdomein voor de gehele provincie Groningen en de nieuwe structuur. In 2026 zullen we daar waar nodig nog het een en ander aanscherpen

en starten met deze nieuwe verbinding.

In 2026 zullen we met onze ketenpartners aan Nederlandse en Duitse zijde verder werken aan de grensoverstijgende samenwerking op het thema ondermijning.

De gemeente staat voor de uitdaging om de gemeenschap weerbaar te maken tegen de snelgroeiende dreiging van digitale criminaliteit. Waar klassieke misdaad zoals woninginbraak afneemt, neemt cybercriminaliteit juist toe – een ‘crimeshift’ die vraagt om een gerichte, integrale aanpak. Dit vereist niet alleen betere cybersecurity, maar ook educatie en bewustwording.

Zorg en veiligheid

In 2026 zetten we in op verdere verbinding van beleid op het snijvlak van zorg en veiligheid. Centraal staat het samenbrengen van beide domeinen in visie, werkwijze en praktijk. Vooruitlopend op implementatie wordt gewerkt aan beleidsmatige verdieping als basis voor duurzame uitvoering. Binnen deze ontwikkellijn is er aandacht voor integraal en domeinoverstijgend samenwerken - zowel binnen de eigen organisatie als in afstemming met netwerkpartners. Hierbij is aandacht voor samenhang met verwante ontwikkelingen en thema's als preventie, vroegsignalering en deskundigheidsbevordering.

Voor een nadere uitwerking van de concrete acties en inzet op het snijvlak van zorg en veiligheid wordt verwezen naar programma Zorg en Samenleving, paragraaf 4.1. Hier wordt de voortgang van de relevante maatregelen en acties verder toegelicht.

Ontwikkelingen

De regionale afspraken hebben als gevolg dat we ook vergunningverlening, toezicht en handhaving zullen moeten intensiveren. In de Kadernota 2026-2029 is dit meegenomen.

Dat geldt ook voor de aanpak van woonoverlast. In het kader van leefbaarheid verdient ook -preventie van- woonoverlast de aandacht. We zullen de inzet van buurtbemiddeling gaan intensiveren.

Acties in 2026

Maatschappelijke ongenoegen, polarisatie en radicalisering:

Zowel regionaal als lokaal willen we meer bewustwording creëren, dit doen we onder andere door het verbeteren van de informatiepositie:

- Intern organiseren we verdiepingstrainingen in het herkennen en aanpakken van radicalisering.

-
- We zetten het onderwerp polarisatie en radicalisering op de agenda van het Risico Jongeren Overleg.
-

(Georganiseerde) ondermijnende criminaliteit:

In de Groningse Norm zijn vijf pijlers vastgesteld met 28 ambities met betrekking tot de regionale aanpak ondermijning. In het Uitvoeringsplan Groningse Norm zijn alle ambities/acties nader uitwerkt. Als Groninger gemeenten, waterschappen en provincie zullen we daar verder uitvoering aan gaan geven middels 5 pijlers waarvoor projectgroepen zijn samengesteld:

Pijler 1: Bewustwording & Organisatie:

- Acties die gericht zijn op het vergroten van de bewustwording binnen de organisaties gericht op het voorkomen en bestrijden van ondermijning.
 - Acties die gericht zijn op de inwoner. Hierbij kan gedacht worden aan het ontwikkelen van een regionale bewustwordingscampagne en aansluitende bewustwordingsinitiatieven.
-

Pijler 2: Informatiehuishouding:

- Acties gericht op de wijze waarop de organisaties hun informatiehuishouding hebben ingericht om signalen van ondermijning te herkennen, agenderen en aan te pakken.
 - Het maken van afspraken met betrekking tot de werkwijze en verwerking van (persoons) gegevens.
 - Aandacht voor het adequaat beveiligen van de informatiehuishouding waarbij de expertises van ISO/CISO/ENSIA coördinator, FG/privacy officer/jurist gegevensdeling, informatieanalist, OOV en communicatie van belang zijn voor het uitvoering geven aan de ambities op dit gebied.
-

Pijler 3: Regelgeving, Beleid & Handhaving:

- Acties gericht op onderzoek en de wijze waarop de organisaties de voor hun beschikbare instrumentarium in kunnen zetten tegen ondermijning. Het gaat hierbij
-

om duidelijk gezamenlijk beleid, handhaving en integrale interventies.

- Gelet op de omvang en importantie van het onderwerp en de ontwikkelingen gericht op mogelijke provinciale samenwerking op dit gebied, is ervoor gekozen om een aparte werkgroep 'Bibob' op te richten, dat werkt aan de opdracht 'centralisatie Bibob'.
-

Pijler 4: Weerbare Overheid:

- Acties gericht om de weerbaarheid van het bestuur en de organisatie tegen vormen van criminaliteit in het openbaar bestuur te verankeren. Het gaat om de mate waarin er binnen de betreffende organisatie waarborgen zijn ingebouwd om de integriteit en veiligheid van bestuurders, volksvertegenwoordigers en medewerkers zeker te stellen.
-

Pijler 5: Voortgang & Communicatie:

- Deze werkgroep adviseert en ondersteunt alle werkgroepen.
 - Tevens monitort deze werkgroep de voortgang van de implementatie van alle ambities en zorgt voor zowel de communicatie van en naar de werkgroepen alsmede naar de betreffende besturen.
-

Regionaal Interventie Team (RIT):

- Conform de gemaakte afspraken zullen we als Oldambt de grotere integrale controles gaan overdragen aan het RIT. Hiermee wordt de gemeente ontlast en blijft er capaciteit over voor de reguliere ondermijningstaken.
-

Weerbare samenleving:

De toestand in de wereld maakt dat het minder vanzelfsprekend is dat we veilig en continu voorzien van alle nutsvoorzieningen

(elektriciteit, gas, water, intranet, telefoon) ons dagelijkse leven kunnen leiden. Dit betekent concreet dat zowel onze burgers als onze interne organisatie in staat moeten zijn om bij langer durende uitval van één of meerdere nutsvoorzieningen op een minimaal noodzakelijk niveau kunnen blijven functioneren.

In samenwerking met de Veiligheidsregio Groningen zullen de nodige stappen zetten:

-
- We zorgen dat we in staat zijn om onze interne essentiële processen en producten in de benen te houden respectievelijk te kunnen blijven leveren in het geval van uitval van nutsvoorzieningen.
-
- We zorgen ervoor dat onze digitale weerbaarheid afdoende op orde hebben (= Cyberveiligheid).
-
- We zorgen er voor dat we een eventuele uitvalcrises effectief kunnen managen.
-

Digitale weerbaarheid:

In samenwerking met overheden, bedrijven en inwoners moeten we digitale weerbaarheid versterken en zowel preventie als handhaving versterken.

-
- Samen met Westerwolde en Stadskanaal werken we aan een Plan van Aanpak.
-
- Intern zullen ook de expertises als ISO/CISO/ENSIA coördinator, FG/privacy officer/jurist gegevensdeling, informatieanalist en communicatie hierbij betrekken.
-

Cyberveiligheid:

-
- In samenwerking met overheden, bedrijven en inwoners moeten we digitale weerbaarheid versterken en zowel preventie als handhaving versterken. Samen met Westerwolde en Stadskanaal werken we aan een Plan van Aanpak.
-

Veiligheid en jeugd:

- Het recent verschenen onderzoek van Molendrift bevat een groot aantal aanbevelingen over het voorkomen van risicogedrag bij minderjarige jongeren. Het advies is om in te zetten op vakantiewerk, talentontwikkeling, aan te sluiten bij zorgteams op school, Europese uitwisselingen VMBO, digitale jongerenraad. Een deel hiervan wordt al uitgevoerd, maar niet alles kan worden gefinancierd. Er is een bedrag aangevraagd via de Kadernota en er wordt gekeken welke aanbevolen interventies onder de Sociale Agenda kunnen vallen.
-

Verkeersveiligheid:

- We laten het nieuwe mobiliteitsprogramma door de gemeenteraad vaststellen. Dit is de basis voor Uitvoeringsagenda's voor Winschoten-centrum én overig Oldambt.
 - We gaan bij de provincie Groningen subsidie aanvragen voor verkeersveiligheidsprojecten. In de 2e IBR benoemen we om welke projecten dit gaat.
 - Onder regie van Verkeerswijzer Groningen, in samenwerking met de gemeente, zullen educatieve verkeersveiligheidsstrainingen worden verzorgd, op (basis)scholen en particulieren.
-

Schadeherstel, versterking en een duurzaam en veilig gebruik van de ondergrond

Beleid 2026

De gevolgen van de gaswinning en de aardbevingen in Groningen zijn ook merkbaar in de gemeente Oldambt. Als gemeente vinden we dat de veiligheid van en perspectief voor onze inwoners voorop moet staan is. Naast de gaswinning hebben we ook te maken met andere activiteiten die van invloed zijn op de ondergrond en mogelijke bodemdaling, zoals zoutwinning en ondergrondse opslag van stikstof. Als gemeente zetten we ons in voor een duurzaam en veilig beheer en gebruik van de ondergrond.

Veiligheid gaat onder andere over versterking en schadeherstel

van woningen, maar ook over duurzaam perspectief voor mensen die daarin wonen. Daarbij willen we dat de enorme verschillen die (zijn) ontstaan in de schadeloosstellingen van vergelijkbare aardbevingsschade aan vergelijkbare woningen, zo snel mogelijk worden opgelost. We vinden het belangrijk dat schade als gevolg van de gaswinning ruimhartig en duurzaam hersteld wordt.

Aanpak op hoofdlijnen

We proberen te voorkomen dat activiteiten in de ondergrond tot onacceptabele effecten leiden en houden de ontwikkelingen omtrent de gaswinning, bodemdalingsproblematiek, zoutwinning en de ondergrondse opslag van stikstof nauwlettend in de gaten. We vragen daarbij aandacht voor de problematiek van gestapelde mijnbouw, de funderingsproblematiek en de bodemdalingsproblematiek.

Als gemeente hebben we een belangrijke rol in de versterkingsopgave en samen met de NCG willen we dit voortvarend oppakken. Dit betekent:

- zo snel mogelijk duidelijkheid krijgen over welke woningen versterkt moeten worden,
- voortgang hebben in de uitvoering van de woningen die versterkt moeten worden,
- waar nodig inwoners helpen met tijdelijke huisvesting,
- zorgen dat we als gemeente het proces voor de benodigde vergunningen, ook voor tijdelijke huisvesting, zo goed mogelijk inrichten. Dit betreft de samenwerking met NCG, de inzet op vergunningverlening en toezicht, maar ook bijvoorbeeld de afwegingen ten aanzien van RO en Erfgoed.

Daarnaast werken we aan de bredere herstel in onze gemeente met onze lokale herstelagenda als onderdeel van Nij Begun. Met Nij Begun wil het rijk werken aan erkenning, herstel en perspectief voor Groningen. Belangrijk onderdeel hierin zijn de maatregelen op het gebied van een beter schadeherstel en versterking, maar ook sociale cohesie, ruimtelijke kwaliteit en leefbaarheid.

Ontwikkelingen

Afgelopen jaar zijn diverse maatregelen uit Nij Begun uitgewerkt die de schadeafhandeling en de uitvoering van de versterking moeten verbeteren en voor onze inwoners 'milder, makkelijker en menselijker' moeten maken. Hierin spelen NCG en IMG uiteraard een hele belangrijke rol. Maar ook als gemeente hebben we een grotere rol gekregen en ook financiële middelen voor een meer integrale en samenhangende aanpak van de herstelmaatregelen. Samen met andere betrokken partijen in de regio wordt in het kader van de Agenda Herstel van Groningen gewerkt aan een aanpak om als één overheid proactief en

gebiedsgericht ondersteuning te bieden aan inwoners. Als gemeente willen we onze inwoners met hulpvragen zo goed mogelijk ondersteunen, vooral in situaties waarin zij vastlopen of ernstige problemen ervaren. Onze inwonersondersteuners spelen hierin een cruciale rol door bezoeken te brengen, een luisterend oor te bieden en, waar mogelijk, verder te helpen.

We zien dat de inwoners zich zorgen maken over de schadeafhandeling in het gestapelde mijnbouwgebied. Wij vinden dat bij afhandeling van schademeldingen door mijnbouw hun belang voorop moet worden gesteld. Er dient dan ook één onafhankelijke, ruimhartige en rechtvaardige schadeafhandelingsloket te komen voor alle mijnbouwactiviteiten in Groningen, waarbij alle inwoners die geconfronteerd worden met schade als gevolg van mijnbouwactiviteiten terecht kunnen. Het Instituut Mijnbouwschade Groningen en de Commissie Mijnbouw hebben hun krachten verder gebundeld en mogelijk komt er in 2026 zo'n loket.

Om te zorgen voor een veilige en verantwoorde inzet van de diepe ondergrond op land voor de energietransitie en grondstoffenvoorziening is het Rijk in 2025 gestart met het programma Duurzaam Gebruik Diepe Ondergrond (DGDO). Het programma DGDO werkt toe naar een visie en duidelijke kaders voor toekomstige activiteiten in de diepe ondergrond. De ontwikkelingen omtrent het programma DGDO blijven we volgen.

Voor een verdere beschrijving van de ontwikkelingen en de plannen voor 2026 verwijzen we naar paragraaf 5.9 (Programma Aardbevingsopgave) in de begroting.

Acties in 2026

- We voeren het lokale plan van aanpak 'Versterking en Herstel Oldambt 2026' uit. In dit plan, welke eind 2025 aan de raad wordt voorgelegd, zijn doelstellingen en resultaten benoemd. Voor de versterking vormt dit ook de opdracht aan NCG voor het uitvoeren van de versterkingsopgave.

- Als onderdeel van de aanpak voor versterking en herstel werken we aan een gebiedsgerichte aanpak. In dat kader zien we de volgende acties:
 - Voor de gebiedsontwikkeling van het lint Nieuwolda, 't Waar en Nieuw-Scheemda voeren we de plannen uit die zijn opgesteld.

 - We werken aan herstel, versterking en verduurzaming van de huizen in de één-overheid-aanpak in Nieuw-Scheemda en 't

Waar.

- We komen tot een concreet plan voor een dorpsgerichte aanpak in Drieborg met een combinatie van herstel, verduurzaming en leefbaarheid.
-
- We ontwikkelen en realiseren plannen en projecten voor het versterken van de leefbaarheid met de middelen vanuit Maatregel 14 vanuit het plan van aanpak dat we hiervoor hebben opgesteld.
-
- Waar mogelijk bieden we ondersteuning aan onze inwoners bij schadeherstel en versterking. Voor complexe situaties zetten we ons als gemeente in om oplossingen te onderzoeken en samen met verantwoordelijke partijen te realiseren. In dit kader ontwikkelen we onze (collectieve) aanpak verder en zetten we de beschikbare middelen in om knelpunten op te lossen.
-
- We blijven nauwgezet de ontwikkelingen en het proces omtrent de zoutwinning in het gebied Heiligerlee/Zuiderveen volgen vanuit het perspectief van onze inwoners en daar waar mogelijk maken we gebruik van de juridische bevoegdheden op basis van de Mijnbouwwet voor nieuwe en bestaande mijnbouwactiviteiten.
-
- We onderhouden regelmatig contact met de mijnbouwbedrijven (Nobian en Gasunie), Staatstoezicht op de Mijnen, het ministerie van Klimaat en Groene Groei en bewoners (stichting bewonersbelangen Lanengebied en Zuiderveen). Daarbij zullen we een belangrijke gesprekspartner zijn in ambtelijke en bestuurlijke overleggen.
-
- Het Nobian onderzoek over hoe de zoutcavernes op een veilige manier af te kunnen sluiten (abandonneringsplan) blijft onze aandacht houden.
-
- We voeren overleg met het IMG en de landelijke Commissie Mijnbouwschade over de problematiek van gestapelde mijnbouwactiviteiten en we volgen de uitwerking van de uitkomsten van het uitgevoerde onderzoek naar gecombineerde effecten van meervoudige mijnbouwactiviteiten (GEMMA).
-

- De gemeente blijft pleiten voor een uniforme benadering én behandeling van schademeldingen als gevolg van mijnbouwactiviteiten.

Sport en gezondheid

Sport en gezondheid

Beleid 2026

We streven naar een positieve gezondheid voor onze inwoners. Daarmee bedoelen we dat inwoners voldoende veerkrachtig zijn om zelf hun fysieke en geestelijke gezondheid en sociaal welbevinden te kunnen sturen. Omdat sport een belangrijke bijdrage levert aan de positieve gezondheid, willen we het sporten en bewegen zoveel mogelijk stimuleren. We vinden sporten voor iedereen belangrijk maar met name voor jongeren. De sport (en cultuur) participatie van kinderen en jongeren gaan we naar vergelijkbaar niveau brengen als in de rest van het land, want 'jong geleerd is oud gedaan'. Bij deze ontwikkeling vinden we het belangrijk dat sportvoorzieningen voor iedereen bereikbaar blijven.

Aanpak op hoofdlijnen

Door integraal samen te werken, zowel intern als met externe partners, werken we aan gezondheid in alle domeinen ('health in all policies'). Dit mondt uit in een integraal preventieplan gericht op het terugdringen van gezondheidsachterstanden. Speerpunten daarin zijn:

1. Het versterken van de lokale sportinfrastructuur als onderdeel van de sociale basis zodat deze als voorliggende voorziening kan worden ingezet voor alle leeftijdsgroepen. Hiermee sluiten we aan op het Koersdocument Sociaal Domein.
2. Een wijkgerichte aanpak op positieve gezondheid, zodat inwoners in hun eigen buurt zelf regie kunnen voeren op hun gezondheid.

Samen met lokale sportaanbieders gaan we de ambities uit het sportakkoord realiseren. We stimuleren, onder andere als onderdeel van het Corona perspectiefplan sportdeelname onder kinderen en jongeren. Waar nodig ondersteunen we sportdeelname financieel via het Jeugdfonds Sport en Cultuur.

Het herstelplan is enkele jaren geleden vastgesteld en was nodig om weer een financieel gezonde gemeente te worden. Op onze sportvoorzieningen zijn forse bezuinigingen vastgesteld. Het in september 2022 genomen raadsbesluit over sluiting van sporthal en zwembad De Hardenberg is per 1 juli 2023 uitgevoerd. Het sportcomplex De Hardenberg is verkocht aan het burgerinitiatief stichting MFC De Hardenberg.

We werken aan een perspectief voor de langere termijn - we

hebben het ambitiesdocument opgesteld en vast laten stellen door de raad - waarbij sportvoorzieningen op een aantrekkelijke en toekomstgerichte wijze kunnen worden aangeboden. Daarnaast is een haalbaarheidsonderzoek verricht naar een nieuw zwembad in combinatie met een nieuwe sporthal, waarvan de uitkomst van dit onderzoek aan de raad zal worden voorgelegd. Op basis van dit haalbaarheidsonderzoek zal nog een vervolgonderzoek worden uitgevoerd naar de kosten en mogelijke synergievoordelen met de onderwijshuisvesting.

We stimuleren het gebruik van de fiets. Niet alleen omdat beweging bijdraagt aan de gezondheid, maar ook omdat het belangrijk is voor onze jeugd, de toeristen, veiligheid en het klimaat. *Zie hiervoor ook investeringen in de fietsinfrastructuur onder 2.1 Infrastructuur.*

Per 1 januari 2023 is een bedrag van € 120.000 bezuinigd op onderhoud van sportvelden en -accommodaties. Het gevolg hiervan is dat we per 1 januari als gemeente geen bedrijven meer inhuren voor onderhoud van sportvelden, hetgeen inhoudt dat de financiële verantwoordelijkheid daarvoor dan bij de verenigingen ligt.

Ontwikkelingen

Na 2026 loopt het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) af. Er zijn onder andere ketenaanpakken op Valpreventie, Kansrijke Start, Welzijn op Recept en Overgewicht & Obesitas opgestart. Er is nauwe samenhang met het Integraal Zorgakkoord (IZA), gericht op het verminderen van zorgkosten. Een nieuw akkoord: het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA) vult IZA aan en zal GALA vervangen. Het AZWA is een verbreding, concretisering en intensivering van de bestaande akkoorden. Gelijkwaardige toegang tot zorg en welzijn en het en het afwenden van het onbeheersbare arbeidsmarkttekort staan centraal. Het beschrijft een beweging van zorg naar gezondheid. Voor gemeenten is vooral een rol weggelegd in de voortzetting en intensivering van de ketenaanpakken, meer doen op mentale gezondheid en werken aan een stevigere verankering van (regionale) samenwerkingsverbanden en het inrichten van een wijkgerichte sociale basis. We weten dat er ander werk, nieuw werk en meer werk op ons af komt, maar nog niet precies wat.

Voor sport en bewegen wordt 2026 een jaar van herijking van staand beleid. Het Sport- en Leefbaarheidsfonds, de subsidieregeling Sportstimulering Oldambt 2025 én de afspraken met de buitensportaccommodaties worden herzien. Ook verandert de focus van de inzet van buurtsportcoaches. We maken een terugtrekkende beweging uit het onderwijs en maken de buurtsportcoaches breder inzetbaar voor het sociaal domein. Dat alles is in lijn met het vastgestelde Meerjarenprogramma Sport en Bewegen, welke nog tot en met 2027 doorloopt. Tevens wordt de verdere verzelfstandiging, als

vervolg op de doorlopen harmonisatie, vormgegeven.

Acties in 2026

- We ronden het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) af.

 - We stellen een plan van Aanpak Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA) op. De acties die hieruit volgen worden in IBR1 2026 toegevoegd.

 - We starten met het opstellen van een nieuwe Gezondheidsnota.

 - We herijken:
 - De voorwaarden Sport- en leefbaarheidsfonds

 - De subsidieregeling Sportstimulering Oldambt 2025

 - De jaarlijkse vergoedingen voetbal en tennis

 - De rol van buurtsportcoaches naar clubkadercoach voor sport- en beweegaanbieders.

 - Wat betreft het verzelfstandiging van verenigingen met een buitensportaccommodatie, gaan we toewerken naar erfpacht- en opstalovereenkomsten.

 - We gaan vervolgstappen nieuwbouw sport/voortgezet onderwijs aan de Stikkerlaan voorleggen aan de raad.

 - We gaan de gemeentelijke financiering van de vakleerkrachten bewegingsonderwijs middels een afbouwregeling afbouwen naar €0,- op 1 januari 2027.
-

Begrotingstotalen van programma 2 Woonklimaat en leefomgeving

Bedragen x € 1.000,-

Programma 2 Woonklimaat en leefomgeving	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Meerjarenbegroting		
				2027	2028	2029
Lasten	50.650	85.568	37.313	36.346	36.486	36.603
Baten	21.153	51.985	7.353	7.131	7.131	7.131
Saldo voor resultaatbestemming	29.497	33.583	29.960	29.215	29.356	29.473
Storting in reserves (lasten)	2.344	197	226	226	226	226
Ontrekking uit reserves (baten)	4.608	5.406	500	-	-	-
Saldo na resultaatbestemming	27.233	28.375	29.686	29.442	29.582	29.699

2.3 Programma 3 Ondernemingsklimaat, werkgelegenheid en onderwijs

Inleiding

Onder programma 3 vallen de onderwerpen die te maken hebben met de lokale economie, het ondernemen en het werken in de gemeente Oldambt inclusief het onderwijs als aanloop naar de arbeidsmarkt. Een ander onderwerp is vrijetijdseconomie waarin toerisme, cultuur en erfgoed terugkomen.

Ondernemingsklimaat en werkgelegenheid

Economie en werkgelegenheid versterken

Beleid 2026

In dit jaar zal de sociale en economische agenda van Nij Begun meer inhoud hebben gekregen met de bijbehorende plannen zullen er opgaven naar ons toekomen die samenwerking tussen onderwijs, ondernemingen en overheid vereisen. Dit voor economische ontwikkeling en ter ondersteuning van de brede welvaart in de regio.

Aanpak op hoofdlijnen

De doelstelling van de plannen en initiatieven is om een duurzame en toekomstgerichte economische ontwikkeling van de gemeente Oldambt te realiseren. Dit wordt bereikt door het versterken van de regionale economie via digitalisering, innovatie, en samenwerking met regionale en provinciale partners. Specifiek richt de gemeente zich op:

1. **Stimuleren van werkgelegenheid en economische groei** door het revitaliseren van bedrijventerreinen en het ondersteunen van innovatieve projecten.
2. **Harmoniseren van lokale strategieën** met bredere regionale plannen, zoals de masterplannen voor Regiocentra, Campussen, en Oost-Groningen, om regionale synergie en versterking te bevorderen.
3. **Uitbreiden en optimaliseren van het innovatienetwerk** in de regio, met een focus op samenwerking, kennisdeling, en het benutten van digitale technologieën via het Digitaal Centrum Oost-Groningen.
4. **Afstemmen van lokale economische ambities** met de provinciale Economische Visie 2035 en de Economische

Agenda Nij Begun, om zo een coherent en doelgericht economisch beleid te voeren voor de komende jaren.

Kortom, de doelstelling is om de economische veerkracht van Oldambt te vergroten door innovatie, samenwerking, en strategische investeringen in infrastructuur en kennis.

Ontwikkelingen

De komende jaren staat de gemeente Oldambt voor grote veranderingen op sociaal en economisch vlak. Met de verdere uitwerking van de Economische Agenda Nij Begun en de provinciale Economische Visie 2035 komen er opgaven op ons af die intensieve samenwerking tussen onderwijs, ondernemingen en overheid vragen. De nadruk ligt op het versterken van de regionale economie door middel van digitalisering, innovatie en verduurzaming.

Daarnaast spelen landelijke en regionale trends een belangrijke rol. Demografische ontwikkelingen, zoals krimp en vergrijzing, hebben invloed op de arbeidsmarkt en de vraag naar voorzieningen. Tegelijkertijd ontstaan er kansen door de groei van de vrijetijdseconomie, de energietransitie en de digitalisering van bedrijfsprocessen. Voor Oldambt betekent dit dat investeringen in kennisontwikkeling, infrastructuur en ondernemerschap cruciaal zijn om de economische veerkracht te vergroten.

De gemeente richt zich daarom op het benutten van beschikbare subsidies en fondsen, het versterken van regionale netwerken en het stimuleren van een aantrekkelijk ondernemersklimaat. Door deze ontwikkelingen in samenhang te benaderen, kan Oldambt inspelen op toekomstige uitdagingen en tegelijkertijd nieuwe kansen creëren voor brede welvaart in de regio.

Acties in 2026

- Revitalisering bedrijventerreinen: uitvoeren van de eerste fase van de herstructurering en verduurzaming van bestaande bedrijventerreinen, inclusief betere ontsluiting en energievoorzieningen.
- Ondernemersloket versterken: oprichten van een digitaal en fysiek ondernemersloket dat lokale ondernemers ondersteunt bij vergunningen, subsidies en netwerken.
- Samenwerking onderwijs–ondernemingen: starten van pilotprojecten voor leerwerktrajecten in samenwerking met regionale scholen en bedrijven, met focus op techniek, zorg en energietransitie.
- Digitaal Centrum Oost-Groningen(RUBY): ontwikkelen van programma's voor kennisdeling en innovatie op het gebied van digitalisering, zodat bedrijven en instellingen

hiervan kunnen profiteren.

- Vrijtijdseconomie versterken: investeren in de toeristische aantrekkingskracht van het Oldambtmeer en omliggende dorpen door verbetering van recreatieve routes en gezamenlijke promotie met de provincie.
-
- Aanpak leegstand winkelgebieden: voortzetten van de Impulsaanpak Winkelgebieden door het stimuleren van nieuwe ondernemers, herbestemming van leegstaande panden en gevelverbeteringsprojecten.
-
- Duurzaamheid & energie: ondersteunen van ondernemers bij verduurzamingsmaatregelen, waaronder subsidies voor energiebesparing en circulaire initiatieven.
-
- Subsidies & financiering: actief benutten van provinciale, landelijke en Europese fondsen ter ondersteuning van economische initiatieven in de gemeente.
-

Samenwerking in de regio en over de grens

Beleid 2026

We willen gezamenlijk actief de interbestuurlijke samenwerking, de kwaliteit van het openbaar bestuur en het samenspel met inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties in onze provincie verder verbeteren. Bij veel onderwerpen is samenwerking in de regio of zelfs provinciaal erg belangrijk.

Aanpak op hoofdlijnen

Door samen op te trekken met de regio, (Duitse) buurgemeenten en de provincie kunnen we meer bereiken. Voorbeelden van succesvolle samenwerkingen in de regio die we willen behouden en verder versterken zijn de Regiodeal, het Regionaal Woon- en Leefbaarheidsplan (RWLP), STAG, Werk in Zicht (WIZ) en de Eems Dollard Regio waarin regionale overheden aan beide kanten van de grens samenwerken.

We willen met de andere EDR-leden de samenwerking versterken.

We leveren een bijdrage aan de verdere ontwikkeling van onze regio door de uitbouw van toerisme en recreatie (vrijtijdseconomie), onder andere via de gezamenlijke regiomarketingorganisatie ZO! Groningen. We nemen deel aan het GROS-overleg (3 noordelijke provincies + provincie Overijssel en diverse gemeenten in de regio). Hierbij wordt ingezet op de grensoverstijgende samenwerking op bestuursniveau met Nedersaksen.

Acties in 2026

- We nemen actief deel aan de genoemde samenwerkingsverbanden. We zetten ons in voor het realiseren en financieren van regionale (grensoverstijgende) doelen en het verwerven van aanvullende financiële middelen/ subsidies voor regionale en gemeentelijke projecten. Samen met de Duitse en Nederlandse partners werken we aan een toeristisch grensoverstijgend netwerk.
-
- Samen met Westerwolde en Duitse partners willen we het project Grensland-Vestingland een nieuwe boost geven. Deze samenwerking is één van de doelen uit de toeristische visie Oost-Groningen.
-

Een aantrekkelijk centrum Oldambt

Beleid 2026

De gemeente streeft naar een kwalitatief goed centrum van Oldambt, met een aantrekkelijk woon-, winkel- en verblijfsklimaat voor inwoners, bezoekers, ondernemers en investeerders. In 2022 is het Ambitiedocument centrum Oldambt door de raad vastgesteld. In dit ambitiedocument is rekening gehouden met de actualisatie van de detailhandelsvisie (2021) die heeft laten zien dat er een wijziging van het vastgoed- en detailhandelsbeleid moet plaatsvinden in het centrum. Bovendien is in het ambitiedocument aangesloten op de veranderende markt, het in 2021 vastgestelde woonprogramma en de ontwikkelingen van Blauwestad.

In 2026 is de eerste fase van het ambitiedocument nader uitgewerkt en zijn de eerste resultaten in de praktijk zichtbaar: er is gestart met de realisatie van het nieuwe gemeentehuis, de aanpak Langestraat-Noord en de Lucas-locatie. De visie voor het Marktpllein is gereed en er wordt gewerkt aan een inrichtingsplan.

Aanpak op hoofdlijnen

De nadere uitwerking en uitvoering van het ambitiedocument gebeurt op programmatische wijze en conform de ontwikkelstrategie die in het ambitiedocument is vastgelegd. Op basis van de vastgestelde doelstellingen wordt steeds getoetst welke deelprojecten de meest effectieve bijdrage leveren aan het behalen van deze doelstellingen. Eventueel worden op basis hiervan deelprojecten eerder of later uitgevoerd.

Ontwikkelingen

De afgelopen jaren zijn de bouwkosten sterk gestegen en de rendementen op vastgoed gedaald. Hierdoor zijn marktpartijen momenteel minder bereid risicovolle investeringen te doen. Ondanks deze moeilijke marktsituatie wordt er door marktpartijen toch interesse getoond in de realisatie van de

plannen van het ambtiedocument.

Acties in 2026

We geven een vervolg aan de voorbereiding van de projecten uit het door de raad in 2022 vastgestelde ambtiedocument voor het centrum Oldambt. Deze voorbereiding wordt conform de ontwikkelingsstrategie stapsgewijs opgepakt waarna de projecten afzonderlijk voor besluitvorming en uitvoeringsfinanciering aan de raad worden voorgelegd.

In 2026 start de voorbereiding en/of wordt een vervolg gegeven aan onderzoek van de volgende projecten:

- Project Langestraat Noord: leegstand omzetten naar een hernieuwde Langestraat door een combinatie van verkleining van winkels en toevoeging van woningen.
- Planvoorbereiding herinvulling St Lucas locatie.
- Herontwikkeling Liefkenshoek.
- Doortrekken van het water naar het Schönfeldplein.
- Op locatieniveau uitwerken van plannen voor woningbouw mede in combinatie met parkeren.
- Plan van aanpak openbare ruimte vaststellen (inrichting, vergroening,erschikking parkeervoorzieningen en verblijfs- en ontmoetingsplekken).
- Uitvoeren van een verkennings- en haalbaarheidsstudie naar een museum en/of toeristisch informatiecentrum.
- Mobiliteitsplan en uitvoeringsprogramma centrum.
- Inrichtingsplan Marktplein.

In 2026 start en/of wordt een vervolg gegeven aan de uitvoering van de volgende projecten:

- Project Langestraat Noord: oplevering deelproject oude Bristollocatie en uitvoering 'brandlocatie' en oude H&M

locatie.

- Start bouwrijp maken St Lucaslocatie en Blaauwlocatie.
- Stimuleringsaanpak pui- en gevelverbeteringen Langestraat.
- Nieuwbouw gemeentehuis.
- Sloop van de Blaauwlocatie.

Vrijtijdseconomie, cultuur en erfgoed

Toerisme, cultuur en erfgoed

Beleid 2026

In 2026 is de vrijetijdseconomie in Oldambt meer op de kaart gezet en heeft onze gemeente zich geprofileerd als De Graanrepubliek in de bestemming Oost-Groningen. Toerisme zien we als een belangrijke kans voor verdere ontwikkeling van onze regio (bezoekers, werkgelegenheid, recreatiemogelijkheden voor de eigen inwoners, instandhouding voorzieningenniveau, etc.). Cultuur draagt bij aan de leefbaarheid, het bevordert de creativiteit, stimuleert toerisme en is belangrijk voor jong en oud. Toeristische mogelijkheden zien we vooral door cultuur te verbinden met toerisme (evenementen, etc.), in te spelen op de cultuurhistorie (verleden) en het rijke erfgoed in onze gemeente. In 2026 hebben we opnieuw een bijdrage geleverd aan het behouden en door ontwikkelen van het Oldambtster erfgoed en daarmee de unieke gebiedsidentiteit van de Graanrepubliek door het schetsen van een toekomstperspectief voor de Oldambtster boerderijen en een integraal beleidskader voor erfgoed en archeologie.

Aanpak op hoofdlijnen

We leggen verbindingen tussen cultuur, erfgoed en toerisme.

We werken met de Oost-Groninger gemeenten (ZO! Groningen) verder aan de nadere uitwerking en uitvoering van de Regiovisie Vrijtijdseconomie Oost-Groningen (onder andere de verbreding van het netwerk van toeristische ondernemers). In 2021 hebben we onderzoek gedaan naar toerisme in Oldambt. Aan de hand van deze cijfers willen we meten of we de aantallen met onze inspanningen kunnen verhogen. Het onderzoek wordt tweejaarlijks gehouden.

Het accent bij de verdere uitbouw van de toeristische speerpunten ligt bij: Blauwestad, Binnenstad Winschoten, Bad Nieuweschans, onze Waddenkustzone langs de Dollard (Werelderfgoed Waddenzee) en het thema De Graanrepubliek.

Wij zetten in op het ontwikkelen van een eigen regionaal DNA voor de gemeente Oldambt (een zogenoemd 'place branding'). Wij

houden daarbij rekening met de Duitse gasten.

We versterken de culturele sector door het ondersteunen op het gebied van ledenwerving, andere samenwerkingsvormen en fondsenwerving. We willen inzetten op cultuur en hebben daarbij ook aandacht voor de kleinere clubs en een eerlijke verdeling van de beschikbare cultuurgelden. We stimuleren de deelname aan culturele activiteiten door kinderen en jongeren door dit financieel te ondersteunen.

We werken samen met de Nationaal Coördinator Groningen, Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, Provincie Groningen, aardbevingsgemeenten en Libau aan een verder uitvoering van het Geactualiseerde Erfgoedprogramma 2020-2023.

We willen het gebruik van de fiets stimuleren. Niet alleen omdat beweging bijdraagt aan de gezondheid, maar ook omdat het belangrijk is voor onze jeugd, de toeristen, veiligheid en klimaat. *Verwezen wordt ook naar programma 2 Woonklimaat en leefomgeving.*

Ontwikkelingen

De toeristische monitoringsresultaten en de provinciale investeringsagenda 'Baanbreker' vormen de basis voor de nieuwe beleidsvisie en het uitvoeringsprogramma.

Acties in 2026

- We gaan de culturele broedplaats voor kinderen en jongeren door ontwikkelen.

- We stellen een plan op om culturele voorzieningen in Oldambt beter bereikbaar en betaalbaar te maken voor inwoners van Oldambt en de omliggende gemeenten.

- We dragen de historie en het verhaal van Oldambt actief uit. Hiervoor:
 - Ronden we de visie op het presenteren van de geschiedenis en identiteit van Oldambt af.

 - Participeren we in de plannen voor het toekomstbestendig maken van het Klokkengieterij museum en Museum Slag bij Heiligerlee.

- We stellen een nieuwe beleidsvisie en een ontvoeringsprogramma vrijetijdseconomie voor Oldambt vast. Deze visie vormt het kader voor de ontwikkeling van recreatie en toerisme in de komende jaren.

- We richten ons, ondersteund door de VWG (Vereniging van

Waddenzeegemeenten) op de gastvrijheid in het Werelderfgoed Waddenzee. Dit doen we door participatie aan het programma integraal gastheerschap met thema's zoals educatie, destinationmanagement en natuurbeheer. We zoeken de samenwerking met andere VWG-gemeente in de provincie Groningen zoals Het Hogeland en Eemsdelta. Zowel bestuurlijk als ook ambtelijk.

- We richten ons, ondersteund door de VWG (Vereniging van Waddenzeegemeenten) op de gastvrijheid in het Werelderfgoed Waddenzee:
-

- We participeren in het programma integraal gastheerschap met thema's zoals educatie, destinationmanagement en natuurbeheer.

- We zoeken de samenwerking met andere VWG-gemeenten in de provincie Groningen zoals Het Hogeland en Eemsdelta zowel bestuurlijk als ook ambtelijk.

Werkgelegenheid

Optimaliseren van de arbeidsmarkt

Beleid 2026

We blijven werken aan een arbeidsmarkt waarin vraag en aanbod beter op elkaar aansluiten. We streven naar een kwalitatieve match tussen de personeelsbehoeften van ondernemers en het arbeidspotentieel van onze inwoners, met bijzondere aandacht voor mensen met een (grote) afstand tot de arbeidsmarkt.

Onze gemeente staat daarbij voor drie grote, onderling samenhangende regionale uitdagingen: de hervorming van de arbeidsmarktinfrastructuur, de impuls sociale infrastructuur (inclusief een toekomstplan voor het sociaal ontwikkelbedrijf) en de invoering van de wet van school naar duurzaam werk voor jongeren. Deze opgaven raken direct aan onze maatschappelijke verantwoordelijkheid om iedereen een eerlijke kans te geven op volwaardige deelname aan de arbeidsmarkt.

De komende jaren wordt landelijk gewerkt aan de invoering van de Participatiewet in balans, die meer ruimte biedt voor maatwerk, vertrouwen en begeleiding. Deze koers sluit goed aan bij onze inzet op activering, ontwikkeling en ondersteuning richting werk of participatie.

Aanpak op hoofdlijnen

We trekken bedrijven aan uit kansrijke sectoren die aansluiten bij het arbeidspotentieel in onze regio. We benutten hierbij de mogelijkheden van impulsgelden en regionale samenwerking,

bijvoorbeeld binnen de arbeidsmarktregio Werk in Zicht. Tegelijkertijd investeren we in het activeren van inwoners die nu (nog) niet meedoen, onder wie statushouders, jongeren zonder startkwalificatie en mensen in langdurige bijstand. Met het programma Talent in zicht begeleiden we inwoners met potentie, maar zonder duidelijke arbeidsmarktkansen, naar duurzame participatie. De werkwijze is activerend, persoonlijk en toekomstgericht.

In 2026 werken we samen met Afeer aan de ontwikkeling van een nieuw uitvoeringsplan en een gedeelde visie op werk en participatie. Dit is nodig vanwege:

- de veranderingen in landelijke wet- en regelgeving (zoals de Participatiewet in balans),
- het belang van betere afstemming tussen gemeente en uitvoering,
- en de beschikbaarheid van impulsgelden die ruimte bieden voor vernieuwing.

We versterken onze grip op de instroom in participatietrede 1 en 2, onder meer door een gerichtere toegang tot de bijstand en meer focus op vroege ondersteuning en begeleiding op maat. Ook leveren we een actieve bijdrage aan een inclusieve, regionale én grensoverschrijdende arbeidsmarkt, waarin jongeren, statushouders en andere werkzoekenden betere kansen krijgen op duurzame deelname.

Acties in 2026

- We gaan aan de slag met fase 2 van Talent in zicht waarbij we een instrumentarium en werkwijze gaan ontwikkelen voor de mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt.
-
- We gaan samen met Afeer een nieuwe visie op re-integratie en uitvoeringsplan uitwerken gericht op de hervorming van de arbeidsmarktinfrastructuur en de toekomst voor het sociaal ontwikkelbedrijf.
-
- We starten met de implementatie van de Participatiewet in balans: vastleggen van nieuwe beleidskaders, aanpassen van werkprocessen en trainen van medewerkers om meer maatwerk, vertrouwen en begeleiding te realiseren.
-
- We gaan de projectkaart sociale inclusie en het Talentperron opzetten vanuit het WiZ-kaderplan.
-
- We gaan van start met het NPG project Leven Lang
-

Ontwikkelen (LLO).

- In 2026 zijn er 60 mensen doorgestroomd uit het project Overbrugbanen naar werk of vervolgtrajecten.
-
- We gaan aan de slag met de implementatie van de wet van School naar duurzaam werk die zorgt voor betere integrale aanpak van schooluitval en langdurige werkloosheid.
-

Begrotingstotalen van programma 3 Ondernemingsklimaat, werkgelegenheid en onderwijs

Bedragen x € 1.000,-

Programma 3 Ondernemingsklimaat, werkgelegenheid en onderwijs	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenbegroting		
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Lasten	11.181	9.526	8.960	8.963	8.927	8.927
Baten	5.388	3.176	2.436	2.436	2.436	2.436
Saldo voor resultaatbestemming	5.793	6.349	6.524	6.527	6.491	6.491
Storting in reserves (lasten)	31	41	96	96	96	96
Ontrekking uit reserves (baten)	-	-	-	-	-	-
Saldo na resultaatbestemming	5.823	6.390	6.620	6.623	6.587	6.587

2.4 Programma 4 Zorg en samenleving

Inleiding

In dit programma staan de doelstellingen voor de ondersteunende dienstverlening aan inwoners van de gemeente die dat nodig hebben. Hieronder valt onder andere de inzet en kwaliteit van de jeugdzorg en Wmo. Ook zijn beschermd wonen, maatschappelijke opvang, armoedebestrijding en schuldhelpverlening belangrijke onderdelen in dit programma.

Sociale voorzieningen

Wmo en jeugd

Beleid 2026	<p>In 2026 willen we een sociale gemeente zijn waarbij de hulpvraag centraal staat en niet het recht. Omdat we de sociale voorzieningen betaalbaar moeten houden, willen we deze beschikbaar stellen aan inwoners die het nodig hebben. De gemeente kan en hoeft niet iedere hulpvraag met specialistische hulp op te lossen. Indien een inwoner specialistische zorg krijgt, wordt deze efficiënt en effectief georganiseerd en uitgevoerd en is deze rechtmatig en voldoet aan de kwaliteitseisen. Het aanbod aan sociale voorzieningen wordt binnen de financiële mogelijkheden afgestemd op de verschillende zorgbehoeften, waarbij we oog hebben voor de meest kwetsbare inwoners. Verschillende typen voorzieningen zijn beschikbaar, afgestemd op de zwaarte van de hulpvraag, de verschillende leefgebieden en voor iedere leeftijd. We willen normaliseren in plaats van medicaliseren en problematiseren. We maken daarom meer gebruik van voorliggende voorzieningen en zetten in op vrij toegankelijke algemene voorzieningen en preventie. Vrijwilligers en (jonge) mantelzorgers vervullen daarin een belangrijke rol. Dit wordt door ons zeer gewaardeerd en verdient meer aandacht. We gaan we de sociale vraagstukken integraal aanpakken en op verschillende niveaus schotten tussen voorzieningen doorbreken. We kiezen hierbij niet voor systeemoplossingen, maar voor creatieve maatwerkoplossingen waarbij de mens centraal staat. We continueren wat we hebben opgebouwd en versterken wat goed gaat. Veel dingen die gebeuren horen bij het 'normale' leven en vragen niet direct om professionele hulp.</p>
-------------	--

Aanpak op hoofdlijnen

Algemeen:

- We gaan uitvoeringsprogramma's maken om uitvoering te geven aan de nieuwe beleidsvisies Jeugd en Wmo. Daarbij gaan we aandacht hebben voor de kwaliteit en rechtmatigheid in de zorg in brede zin, om effectieve en efficiënt de zorg te organiseren.

Hoofdpijnen Jeugdzorg:

- Wij organiseren een sterke Algemene Voorziening voor 'Basishulp Jeugd en Gezin' die vrij toegankelijk is. Iedereen kan hier gemakkelijk de toegang naar jeugdhulp vinden. Wanneer deze hulp niet toereikend is of er tijdelijk iets meer nodig is, dan is specialistisch maatwerk beschikbaar.
- We bouwen verder aan de transformatie beweging vanuit de lokale context: wij organiseren een sterke basishulp jeugd en gezin en als je er dan niet uitkomt is er specialistische hulp. We denken en werken vanuit wat jeugd en gezin nodig heeft en niet vanuit jeugdhulpproducten. De sleutel tot verandering is een andere werkwijze, die moet leiden tot een duurzame cultuurverandering, zowel van de aanbieders van hulp als van de gemeenten.

Wmo:

- We hanteren het volgende uitgangspunt: preventief waar mogelijk en specialistisch waar nodig.
- Inwoners die de huishoudelijke hulp zelf kunnen betalen zouden dit niet ten koste van gemeenschapsgeld moeten doen.
- We richten ons komend jaar op het versterken van 'Welzijn op Recept' door het stimuleren van meer doorverwijzingen, met als doel de zorg te ontlasten. Daarnaast zetten we in op het verder verankeren van Welzijn op Recept binnen huisartsenpraktijken, zodat het een vanzelfsprekend onderdeel wordt van de eerstelijnszorg. Hiermee werken we aan een structurele samenwerking tussen het sociaal domein en de zorg.

Beschermd Wonen:

- De transformatie van Beschermd Wonen naar Beschermd Thuis wordt verder doorgezet in 2026. Dit betekent dat wonen en zorg steeds meer van elkaar worden gescheiden. Daarnaast wordt verder ingezet op een lokale aanpak van dak- en thuisloosheid. In 2025 hebben we als gemeente steeds meer zicht gekregen op de omvang van het dak- en thuisloosheidsprobleem in Oldambt. Het Lokaal Actieplan Dakloosheid zal richting geven aan de concrete aanpak van dit vraagstuk, met als uitgangspunt 'Wonen Eerst'. Hiermee wordt invulling gegeven aan de zes pijlers zoals omschreven in het Nationaal Actieplan Dakloosheid en de regionaal gestelde ambities.

Zorg en veiligheid:

- Zorg en veiligheid zijn onlosmakelijk verbonden en vragen om een integrale aanpak. Veel casussen beginnen binnen het sociaal domein, waarbij preventie en vroegsignalering cruciaal zijn om escalatie naar veiligheidscasuïstiek te voorkomen. Het zwaartepunt ligt bij de uitvoering in brede zin, waarbij zowel professionals binnen het sociaal domein als binnen veiligheidsstructuren betrokken zijn. Voor de beleidsmatige context wordt verwezen naar programma Veiligheid, paragraaf 2.2. Daar ligt de nadruk op beleidsmatige verdieping en samenwerking; hier wordt de voortgang van concrete acties binnen het

sociaal domein toegelicht.

- Ontwikkelingen
- Algemeen:
- De kosten in het sociaal domein blijven de komende jaren een belangrijk aandachtspunt. De betaalbaarheid blijft onder druk staan door stijgende tarieven als het gevolg van de loontwikkeling in de diverse cao's.
 - De spanning op de arbeidsmarkt zorgt voor personeelstekorten in veel branches. Als het gevolg van deze krapte kampen zorgaanbieders met wachtlijsten, daardoor krijgen inwoners niet altijd direct de benodigde zorg.
- Jeugdzorg:
- De inzet van niet gecontracteerde (jeugd)zorg (hierna te noemen NGZ) stijgt (per saldo) in onze gemeente. Dit is een ontwikkeling die vanuit rechtmatigheids- en kwaliteitsoverwegingen actie en sturing vereist. NGZ is een maatwerkcontract die is overeengekomen tussen één jeugdhulpaanbieder en de gemeente. Met als doel om een jeugdige te ondersteunen omdat er binnen het gecontracteerde zorglandschap geen passende plek is gevonden.
- Laaggeletterdheid:
- Met de nieuwe bibliotheekwet krijgen gemeenten een zorgplicht voor het bibliotheekwerk. Daarnaast wordt van gemeenten verwacht dat zij meerjarenbeleid ontwikkelen op dit terrein.
- Toegankelijkheid:
- In 2025 is de Lokale Inclusie Agenda (LIA) opgesteld om Oldambt nog toegankelijker te maken, op verschillende gebieden. Dit is een wettelijke taak die voortvloeit uit het VN-Verdrag voor rechten van personen met een beperking.

-
- Acties in 2026
- Algemeen:
- Contractmanagement binnen het sociaal domein wordt verder ontwikkeld en toegepast, hierbij ligt de focus op de doelmatigheid en rechtmatigheid van zorg.
-

Jeugd

- We gaan continueren wat we al doen (en effectief is) en borgen de reeds lopende projecten, denk aan: informele gezinsondersteuning, de pilot collectieve jeugdhulp op het speciaal onderwijs (de Stuwe), school als wijk / Vraagbaak, M@zI (verzuimaanpak), Route Rubicon, Coalitie Kansrijke Start. Toukomstbuddy's.
-
- We breiden de algemene voorziening jeugd (SoWiesO) uit met een aantal jeugdhulpproducten gericht op:
-

-
- Specialistische begeleiding voor het individu en / of het gezin.
-
- Individuele enkelvoudige GGZ behandelingen.
-
- Begeleiding en expertise verslavingsproblematiek, LVB, en echtscheidingsproblematiek.
-

*Samen vormt bovenstaande de **basisjeugdhulp** in de gemeente Oldambt.*

- Het inkopen van **aanvullende jeugdhulp** in regio oost (netwerksamenwerking met een beperkt aantal aanbieders). In 2026 wordt een analyse en een visiedocument gemaakt, als onderdeel van de aanbesteding.
-
- Het regionaal inkopen van **hoogspecialistische jeugdhulp** (netwerksamenwerking met een beperkt aantal aanbieders). Tot 2023 wordt er stapsgewijs toegewerkt naar de volledige nieuwe inkoop van de hoogspecialistische jeugdhulp. In 2026 richten we ons op een andere werkwijze omtrent specialistische jeugdhulp en het anders organiseren van intensief ambulante interventies.
-
- Mits de raad akkoord gaat de kadernota wordt er in 2026 uitvoering gegeven aan het rapport van Molendrift om het risicogedrag van jongeren te verminderen door (nog) meer in te zetten op preventie en het verstevigen van de pedagogische basis.
Het rapport bevat een groot aantal aanbevelingen, onder andere op het gebied van jongerenhuisvesting, vakantiewerk, talentontwikkeling, aansluiting bij zorgteams op school, Europese uitwisselingen VMBO, digitale jongerenraad.
-

Wmo:

- Anticiperend op veranderende wetgeving onderzoeken we wat de invoering van de inkomensafhankelijke bijdrage vraagt van de gemeentelijke organisatie en treffen we de nodige voorbereidingen om de implementatie ervan onverwijld en adequaat te laten verlopen wanneer de wetgeving dit mogelijk maakt.
-
- We stellen een Lokale Inclusie Agenda vast en daarmee ook de Regenboog Uitvoeringsagenda.
-
- In 2026 worden voor diverse thema's binnen de Wmo afzonderlijke
-

uitvoeringsplannen opgesteld.

- De acties die volgen uit deze uitvoeringsplannen Wmo worden benoemd in de eerste IBR van 2026.
 - We gaan om de zorg continuïteit te waarborgen de levering van hulpmiddelen zoals rolstoel, driewiel fiets en scootmobiel ed. en ook de trapliften opnieuw aanbesteden in Oost-Gronings verband.
-

Onderwijs en kinderopvang:

- We gaan de LEA (lokaal educatieve agenda) herinrichten en stellen een uitvoeringsagenda op. Als gemeente hebben we de wettelijke verplichting om met schoolbesturen en kinderopvang jaarlijks overleg te voeren over onderwijsachterstanden. De overlegstructuur wordt aangescherpt om meer regie te krijgen en betere stappen te zetten.
 - We gaan de kwaliteit in het VVE-aanbod verhogen, door:
 - Het maken van concrete afspraken over de doelgroep definitie, toeleiding, doorgaande lijn, warme overdracht, resultaatafspraken. Deze worden vastgelegd in een kwaliteitskader.
 - Het vormgeven van de zorgroute voor kinderen met extra ondersteuningsbehoeften
 - Het monitoren en duiden van de cijfers met behulp van de Peutermonitor
 - Het bespreken van knelpunten in het VVE-aanbod, om gezamenlijk tot oplossingen te komen.
 - We gaan de SMI regeling aanpassen. Deze regeling heeft als doel te voorzien in een tegemoetkoming in de kosten van kinderopvang op grond van een sociaal en/of medische indicatie.
 - We gaan het beleid toezicht en handhaving Kinderopvang aanpassen, uitvoeren en monitoren.
-

Laaggeletterdheid:

- In 2026 ronden we de overkoepelende visie op laaggeletterdheid af, met als doel de zelfredzaamheid van onze bewoners te vergroten.
-

Beschermd Wonen en Maatschappelijke opvang:

- We gaan de uitvoeringsagenda Beschermd Wonen afronden.
 - De uitvoeringsagenda Beschermd Wonen gaan we uitvoeren en monitoren.
 - Het Lokaal Actieplan Dakloosheid gaan we uitvoeren en monitoren door in te zetten op pilots die invulling geven aan de pijler Wonen Eerst.
 - We zetten verder in op lokaal casemanagement voor dak- en thuislozen door de functie Casemanager Maatschappelijke Opvang verder uit te breiden.
-

Zorg en veiligheid:

- We versterken de verbinding tussen zorg en veiligheid op casus- en procesniveau en binnen uitvoeringsstructuren, met aandacht voor heldere rollen, overleg en integrale samenwerking.
 - We gaan de regionale aanpak Geweld in Afhankelijkheidsrelaties (GIA) aanvullen met lokale inzet, aansluitend bij de uitvoeringspraktijk en context van de eigen organisatie.
 - We gaan de implicaties en mogelijkheden voor lokale uitvoering van het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming (0-100) verkennen, als voorbereiding op gefaseerde implementatie.
 - We versterken de aanpak rond onbegrepen gedrag en onvrijwillige zorg, met inzet op borging van bestaande werkwijzen en het verkennen van aanvullende ontwikkelkansen.
 - We gaan de Aanpak ter Voorkoming van Escalatie (AVE) verder
-

implementeren, inclusief het trainen van professionals, het borgen van werkafspraken en het monitoren van de voortgang.

- Doorlopende implementatie en borging van de meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling.
-
- Voortzetting en uitwerking van de Voorzorggroep, voor inwoners in afwachting van SGGZ-ondersteuning, in samenwerking met netwerkpartners en met aandacht voor best practices in de regio.
-

Inburgering Statushouders

Beleid 2026 De gemeente Oldambt zal zich overeenkomstig de nieuwe wet WI21 inspannen, dat de inburgeraars hun draai zullen vinden in de Nederlandse samenleving door te zorgen dat inburgeraars een goede start kunnen maken in onze gemeente. Inburgering draagt daaraan bij door het leren van de taal, het groeien in zelfredzaamheid, sociale inbedding, begrip van de Nederlandse waarden en normen en een plan voor arbeidsparticipatie hand in hand te laten gaan. (beleidsstuk, inburgeringswet 2022)

Aanpak op hoofdlijnen Het doel voor statushouders (eigenlijk vergunninghouders) is tweeledig. Het huisvesten zelf en het zelfstandig meedoen in de lokale samenleving. Het bevorderen van integratie en participatie (Uitvoeringplan) is hierbij belangrijk. Daarbij hebben we ook oog voor het (versterken van) draagvlak voor het ontvangen van nieuwe Nederlanders in de lokale samenleving. Vanuit de inburgeringswet 2021 zijn de volgende taken opgelegd aan de gemeente:

1. Van brede intake tot start van de leerroute
De brede intake vormt samen met de landelijk te ontwikkelen leerbaarheidstoets de basis voor het Plan Inburgering en Participatie (PIP) dat met elke inburgeraar wordt opgesteld.
2. Financieel ontzorgen en financiële zelfredzaamheid
Inburgeraars moeten zo snel mogelijk stappen kunnen zetten op weg naar maatschappelijke deelname. Dat is moeilijker wanneer men bezig is met financiële en administratieve vraagstukken. Daarom heeft de gemeente de opdracht om inburgeraars die een beroep doen op de Participatiewet gedurende minimaal zes maanden financieel te ontzorgen. De VKB is hierbij betrokken.
3. Maatschappelijke begeleiding
De statushouders worden gedurende de eerste fase van hun verblijf begeleid en ondersteund bij het regelen van praktische zaken en bij de kennismaking met de Nederlandse samenleving en de lokale omgeving. Deze taak is ondergebracht bij SWO.
4. Module Arbeidsmarkt en Participatie (MAP) en kennis van de Nederlandse Maatschappij (KNM)
Het inburgeringstraject bevat in ieder geval een Module Arbeidsmarkt en Participatie (MAP) en een Module Kennis van de Nederlandse maatschappij

(KNM).

5. Het Participatieverklaringstraject (PVT)

Om inburgeraars kennis te laten maken met de kernwaarden van de Nederlandse samenleving volgen zij een Participatieverklaringstraject (PVT)

6 Leerroutes

Het belangrijkste onderdeel van de Wet inburgering 2021 zijn de drie leerroutes die leiden tot het inburgeringsexamen: De onderwijsroute, De B1- route of De Z-route (zelfredzaamheidsroute).

Acties in
2026

- Financieel ontzorgen is uitgezet bij de VKB. De gemeente zal met verschillende externe partijen een plan van aanpak maken:
 - Taken zullen worden uitgebreid bij SWO en de VKB en worden geëvalueerd.
 - Het aanbod van verschillende ketenpartners gaan we samenbrengen ter bevordering van de financiële zelfredzaamheid van de statushouder.
 - Maatschappelijke begeleiding wordt uitgevoerd door Sociaal Werk Oldambt (SWO). Hierbij is het van belang dat de samenwerking met de regievoerders van de gemeente goed wordt ingezet. De regievoerders zijn leidend in dit proces:
 - De taken van de maatschappelijke begeleiding zijn uitgeschreven en besproken met SWO. Dit zullen we monitoren en evalueren via gesprekken en rapportages die we aangeleverd krijgen van SWO.
 - Vrijwilligers vervullen een belangrijke rol bij de maatschappelijke begeleiding van statushouders. Hier willen we meer op in gaan zetten.
 - De leerroutes zijn uitgezet bij verschillende gespecialiseerde onderwijsinstellingen:
 - Voor de Z-route zal een statushouders 800 participatie uren moeten voltooien. Hiervoor zullen we nog wat extra aandacht moeten hebben en afspraken moeten maken met maatschappelijke organisaties over de inzet en begeleiding hiervoor.
-

-
- We gaan jaarlijkse evaluatiemomenten met verschillende onderwijsroutes/ instellingen inplannen.
-
- Interventies en doorontwikkeling:
 - Fietslessen voor statushouders willen we zo snel mogelijk inzetten om de statushouders verkeerveilig en mobiel te maken en om de uitbetaling van de gemaakte reiskosten te beperken.
-
- We maken een informatiemap specifiek voor statushouders ontwikkelen met tekst en uitleg over de rechten en plichten verbonden aan de inburgering, bijstandsuitkering etc. Waar nodig vertaald in eigen taal.
-
- We plaatsen van actuele informatie op de website over het inburgeren en huisvesten van statushouders binnen de gemeente.
-
- Voldoen aan de taakstelling 'huisvesting statushouders' die wordt opgelegd vanuit het Rijk.
-
- Minimaal 2 keer per jaar plannen we evaluaties in met ketenpartners over de ingekochte producten zodat de kwaliteit optimaal blijft en getoetst wordt.
-

Armoedebestrijding en schuldhulpverlening

Terugdringen van problematische schulden

Beleid 2026	We willen dat onze inwoners en ondernemers sneller en op de juiste manier worden ondersteund om te voorkomen dat problemen escaleren. Als we dit realiseren leidt dit zowel tot maatschappelijke als financiële opbrengsten.
Aanpak op hoofdlijnen	<p>We realiseren ons terdege dat de oplossing van de armoede en schuldenproblematiek niet in handen van Oldambt is. Wel zetten we in op preventie en uiteraard blijven we ons ook richten op het ondersteunen van inwoners en ondernemers die armoede en schuldenproblematiek ervaren.</p> <p>In het kader van het Corona Perspectiefplan werken we de prioritaire thema's: lokale economie, schulden en armoede en kinderen en jongeren (zie kadernota 2022-2025) uit in een integraal plan als katalysator om blijvende impact te bewerkstelligen op het thema intergenerationele armoede. Onze</p>

NPG-aanvraag Generatierijkdom voorziet in een pilot voor het doorbreken van intergenerationele armoede en inzetten van de Doorbraakmethode.

Met het project Generatierijkdom zetten we in op het verbeteren van toekomstperspectieven voor kinderen en jongeren, het doorbreken van het taboe rondom armoede en schulden, gezinnen financieel en sociaal zelfredzaam maken en gelijke kansen voor kinderen en jongeren in het onderwijs.

Dit doen we door:

- Het aanbieden van financiële educatie op basisscholen en voortgezet onderwijs om te werken aan de versterking van (toekomstige) financiële zelfredzaamheid van kinderen.
- Voor huishoudens met hulpvragen op diverse gebieden, o.a. financiële problematiek, is ondersteuning aanwezig in de vorm van bv de Toukomstbuddy of de Vraagbaak op School.
- Het verbeteren van het toekomstperspectief van jongeren door ze te laten werken aan een startkwalificatie en/of het wegwerken van schuldenproblematiek en bijbehorende stress.
- Het inzetten van de doorbraakmethode.

De minimaregelingen in Oldambt zijn door bezuinigingen van 2019 behoorlijk versoerd. Daarnaast zijn door o.a. inflatie de kosten van het dagelijks leven aanzienlijk gestegen. Dit botst met de in 2024 vastgestelde visie op bestaanszekerheid, waardoor een herijking wenselijk is. Doel is bestaanszekerheid voor alle inwoners.

Acties in 2026

We gaan het minimabeleid herijken.

Begrotingstotalen van programma 4 Zorg en samenleving

Bedragen x € 1.000,-

Programma 4 Zorg en samenleving	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Meerjarenbegroting		
				2027	2028	2029
Lasten	106.364	101.760	105.995	102.831	102.830	102.868
Baten	34.565	29.709	31.657	27.682	27.544	27.544
Saldo voor resultaatbestemming	71.799	72.051	74.339	75.149	75.286	75.323
Storting in reserves (lasten)	1.713	-	810	-	-	-
Ontrekking uit reserves (baten)	-	153	118	90	-	-
Saldo na resultaatbestemming	73.512	71.898	75.031	75.058	75.286	75.323

2.5 Programma 5 Duurzaamheid en milieubeheer

Inleiding

In het programma duurzaamheid en milieubeheer wordt aandacht besteed aan energietransitie, klimaatadaptatie en duurzaamheid.

Duurzaamheid en energietransitie

Energietransitie en klimaat

Beleid 2026

De gemeente Oldambt wil in 2050 een CO₂-neutrale en klimaatbestendige gemeente zijn. Voor 2030 is de landelijke doelstelling een CO₂-reductie van 55% ten opzichte van 1990. Dit wordt gerealiseerd door zowel energie te besparen, als op te wekken. Heel Oldambt is in 2050 aardgasvrij. Met de warmtetransitie wordt ingezet op woningverbeteringen, energie- en aardgasbesparingen. Het streven is dat wonen in Oldambt betaalbaarder, comfortabeler en aantrekkelijk wordt voor jong en oud. Het structureel terugdringen van energiearmoede heeft aandacht in het bijzonder.

De gemeenten in Nederland hebben daarnaast een grote opgave op het gebied van klimaatadaptatie. In 2021 is het klimaatakkoord gesloten om de effecten van klimaatverandering tegen te gaan en de uitstoot van broeikasgassen fors terug te dringen. We zijn ons ervan bewust dat weersextremen een bedreiging kunnen vormen voor de veiligheid en leefbaarheid in onze regio. Deze kwetsbaarheden komen vooral voor op het gebied van hitte, droogte en hevige neerslag. Ook overstromingsrisico's kunnen een bedreiging vormen. We hebben de ambitie om kwetsbaarheden en risico's die ontstaan door klimaatverandering te verminderen. Dit doen wij niet alleen. Regionale samenwerking en gezamenlijke actie is hiervoor een vereiste.

Aanpak op hoofdlijnen

Voor de gebouwde omgeving heeft Oldambt de regierol en daar hoort de wettelijke verplichting bij (de omgevingswet) om eind 2026 een warmteprogramma op te leveren. In dit programma moet duidelijk worden hoe wij in 2050 volledig van het aardgas af zijn en welke stappen wij daarvoor de

komende jaren nemen. Het warmteprogramma volgt de transitievisie warmte op en kent nadrukkelijk meer eisen. Dit vraagt om het maken van keuzes en het bepalen van de richting. De isolatieaanpak van Nij Begun (Maatregel 29) is een belangrijke pijler voor het behalen van het doel in 2050.

In september 2025 is de isolatieaanpak van start gegaan. Deze aanpak volgt uit maatregel 29 van Nij Begun. Met de isolatieaanpak hebben wij als gemeente de mogelijkheid om inwoners versneld te ondersteunen bij de verduurzaming van hun woning. De isolatieaanpak is gericht op de ondersteuning van inwoners. Als gemeente informeren wij inwoners over de financiële mogelijkheden en ondersteunen wij bij de stappen richting de uitvoering.

Door stapsgewijs woningen te verduurzamen en energie te besparen willen we een besparing van het aardgasverbruik in 2030 realiseren van gemiddeld 20%. Dit willen we uitbreiden totdat heel Oldambt in 2050 aardgasvrij is.

Verder zal de komende jaren uitvoering worden gegeven aan het programma Zon en Wind. Tot 2030 werken we mee aan de realisatie van maximaal 100 hectare zonneparken die circa 100.000.000 kWh aan energie opleveren. Daarmee dragen we bij aan de doelstellingen van de Regionale Energie Strategie (RES) voor 2030.

De Regionale Adaptatie Strategie Groningen en Noord-Drenthe (RAS) is de uitwerking van onze ambitie en samenwerking op het gebied van klimaatadaptatie. Een verdere uitwerking hiervan komt in de uitvoeringsagenda van de RAS, ook wel RUA genoemd.

De gevolgen van klimaatverandering zorgen voor een grote opgave. Deze opgave staat ook in relatie met een aantal andere thema's in de fysieke leefomgeving. Denk aan bijvoorbeeld de bouw, infrastructuur en natuurbeheer. Het is daarom een belangrijk thema in het kader van de nieuwe omgevingsvisie. We blijven het afkoppelen van regenwater op particulier terrein middels een subsidie stimuleren. Ook proberen we ons eigen water- en rioolsysteem continu robuuster te maken om zo beter bestand te zijn tegen hoosbuien. We zoeken een combinatie tussen afkoppelen van regenwater en aanvoer voor waterpartijen en kijken daarnaast naar inlaatmogelijkheden vanuit boezemkanalen. Daarnaast zal er in de openbare ruimte ook meer plek voor water moeten komen. Om in tijden van droogte niet in de problemen te komen met waterstanden in gemeentelijke waterpartijen, zal water langer vastgehouden moeten worden of moet worden gekeken naar aanvoermogelijkheden.

Zie ook het programma woon- en leefklimaat voor wat betreft duurzame woningen.

Acties in 2026

Duurzame elektriciteit

- In 2026 wordt een samenwerkingsplan met Enexis uitgewerkt, met daarin aandacht voor aansluitingen, samenwerking tussen overheden, netbeheerders, ondernemers en inwoners.

Duurzame warmte

- In 2026 is de isolatieaanpak Nij Begun ingericht en draaiend, waarmee woningen klaar gemaakt worden voor de uitvoering van het warmteprogramma.
- Als vervolg op de transitievisie warmte wordt in 2026 het warmteprogramma opgesteld.
- Met het verdiepende onderzoek naar de restwarmte van Google dat in 2025 is uitgevoerd, kan in 2026 worden besloten hoe- en of we een vervolg geven aan een restwarmtenet in Winschoten.
- We starten in 2026 met het vervolg op de campagne van Oldambt Verwarmt om inwoners te bereiken en te ondersteunen bij energiebesparing en de isolatieaanpak van Nij Begun.

Afronding Nieuwborgen.net

- Nieuwborgen richt zich in 2026 op de afspraken met Groninger Huis over het verduurzamen van de woningvoorraad in het projectgebied. Het project loopt tot 2028, wanneer de evaluatie plaatsvindt. De verwachting is dat het project eerder is afgerond.

Klimaatadaptatie

- We stimuleren inwoners met het nemen van klimaat adaptieve maatregelen door het opstellen van een regionale subsidieregeling.

- We gaan een regenwaterstructuur aanleggen in het centrum van Scheemda.

- We gaan een regenwaterriool in de Kerkwijk in Nieuw Scheemda aanleggen.

- We gaan een brede klimaatsubsidie opstellen.

Onderhoud

- We gaan de riolering aan de Constantijn Huygenslaan in Winschoten relinen.

- We gaan de riolering aan de Molenweg in Winschoten relinen.

Begrotingstotalen van programma 5 Duurzaamheid en milieubeheer

Bedragen x € 1.000,-

Programma 5 Duurzaamheid en milieubeheer	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Meerjarenbegroting		
				2027	2028	2029
Lasten	7.288	16.314	6.858	6.877	6.896	6.896
Baten	6.566	14.515	5.520	5.520	5.520	5.520
Saldo voor resultaatbestemming	722	1.798	1.338	1.357	1.376	1.376
Storting in reserves (lasten)	167	167	167	167	167	167
Ontrekking uit reserves (baten)	270	445	131	131	131	131
Saldo na resultaatbestemming	619	1.520	1.374	1.393	1.412	1.412

2.6 Programma 6 Bestuur

Inleiding

Dit programma omvat alles wat te maken heeft met de raad en raadscommissies, burgemeester en wethouders, het gebouw Halte Democratie en de griffie. Ook de lasten voor referenda en verkiezingen en de kosten van bestuurlijke samenwerkingsverbanden worden hierin verantwoord.

Lokale democratie versterken

Beleids horizon 2026 In 2026 is de publieke belangstelling voor gemeentelijk beleid en gemeentepolitiek vergroot. Inwoners werken daarbij samen met ons aan de toekomst van Oldambt.

Aanpak op hoofdlijnen

- Communicatie over besluitvorming door de gemeenteraad.
- Participatie van inwoners wordt (verder) gestimuleerd.

Ontwikkelingen

Om bij te dragen aan onze doelstelling De Oldambtster centraal stellen werken we aan de doorontwikkeling van Participatie en Gebiedsgericht werken. We hanteren bij deze manieren van werken dezelfde uitgangspunten: vertrouwen in de lokale overheid versterken, inwoners meer invloed geven over de eigen leefomgeving, en weten wat er leeft en speelt.

Hoewel er op veel vlakken al participatief wordt gewerkt en de raad in 2021 een visie op participatie heeft vastgesteld, ontbreekt het nog aan samenhang en een eenduidige aanpak. In lijn met de nieuwe Omgevingswet en de Wet versterking participatie op decentraal niveau wil de gemeente participatie vroegtijdig, inclusief en actief vormgeven. In de Omgevingsvisie bieden we initiatiefnemers handvaten in een stappenplan. Daarnaast wordt er gewerkt aan een participatieverordening, die de huidige inspraakverordening vervangt en de wettelijke verplichting invult om inwoners nauwer te betrekken bij het opstellen, uitvoeren en evalueren van beleid. Centraal staat de vraag: "wat kan de inwoner van de gemeente Oldambt verwachten als het gaat om participatie?"

Met het Programma Gebiedsgericht werken gaan we

methodisch te werk. Met het opstellen van wijk- en dorpsagenda's introduceren we een structurele vorm van bewonersparticipatie. Hierin worden samen met bewoners vraagstukken geprioriteerd. Elke vier jaar stellen we de wijk- en dorpsagenda's gezamenlijk vast.

Acties in 2026

- Raadscommunicatie wordt verder doorontwikkeld.
- In 2026 wordt de Visie op Participatie uit 2021 geëvalueerd. Daarbij worden inwoners, raads- en collegeleden en ambtenaren betrokken.
- De opbrengst van de evaluatie wordt meegenomen in het opstellen van de Participatieverordening die voor 1 januari 2027 door de gemeenteraad moet worden vastgesteld. Ook bij de ontwikkeling van de Participatieverordening worden bovenstaande groepen betrokken.
- De eerste dorps- en wijkagenda's worden opgesteld. Dit doen we in elk geval in de pilotgebieden Drieborg, Winschoten-Zuid en Bad Nieuweschans (zie Programma 2).
- In aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen worden verschillende middelen ingezet om de opkomst te bevorderen: in samenwerking met de gemeenteraad wordt er een stemwijzer gemaakt en daarnaast wordt er in samenwerking met de deelnemende politieke partijen een verkiezingsdebat georganiseerd.
- Er wordt een introductieprogramma verzorgd voor de nieuwe gemeenteraad om ze een goede start te geven en om ze in positie te brengen om hun rollen goed te kunnen vervullen.

Begrotingstotalen van programma 6 Bestuur

Bedragen x € 1.000,-

Programma 6 Bestuur	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Meerjarenbegroting		
				2027	2028	2029
Lasten	2.250	2.388	2.561	2.546	2.546	2.546
Baten	-	-	-	-	-	-
Saldo voor resultaatbestemming	2.250	2.388	2.561	2.546	2.546	2.546
Storting in reserves (lasten)	-	-	-	-	-	-
Ontrekking uit reserves (baten)	-	-	-	-	-	-
Saldo na resultaatbestemming	2.250	2.388	2.561	2.546	2.546	2.546

3 Algemene dekkingsmiddelen, overhead en overige posten

3.1 Algemene dekkingsmiddelen

Inleiding

Naast de algemene dekkingsmiddelen en de post onvoorzien zijn in dit hoofdstuk de kosten en baten opgenomen van de posten die niet onder één van de programma's vallen. Hierbij kan onder andere worden gedacht aan de kosten van heffing en invordering van de gemeentelijke belastingen, het saldo van de kostenplaatsen en de overhead.

Overzicht algemene dekkingsmiddelen

	Bedragen x € 1.000,-			
Algemene dekkingsmiddelen	2026	2027	2028	2029
Eigenaren van woningen	-8.318	-8.318	-8.318	-8.318
Eigenaren van niet-woningen	-5.218	-5.218	-5.218	-5.218
Gebruikers van niet-woningen	-3.656	-3.656	-3.656	-3.656
Onroerendzaakbelasting	-17.192	-17.192	-17.192	-17.192
Recalmebelasting	-242	-242	-242	-242
Precariobelasting	-19	-19	-19	-19
Overige	-261	-261	-261	-261
Lasten van uitvoering	1.280	1.280	1.280	1.280
Lokale heffingen	-16.173	-16.173	-16.173	-16.173
Algemene uitkering	-124.345	-124.405	-120.856	-122.058
Specifieke uitkering Sport	-95	-95	-	-
Uitkering gemeentefonds	-124.440	-124.500	-120.856	-122.058
Dividend BNG Bank	-316	-316	-316	-316
Dividend Enexis Holding N.V.	-420	-420	-420	-420
Dividenden	-736	-736	-736	-736
Bespaarde rente	-2.696	-2.696	-2.696	-2.696
Saldo doorbelaste rente	-301	-301	-301	-301
Saldo financieringsfunctie/doorbelaste rente	-2.998	-2.998	-2.998	-2.998
Stelposten	4.450	4.506	4.081	4.506
Mutatie in reserves	-2.932	-1.297	-683	-683
Onvoorzien uitgaven	200	200	300	400
Totaal algemene dekkingsmiddelen	-142.629	-140.997	-137.064	-137.741

Hieronder worden een aantal zaken nader toegelicht die binnen dit hoofdstuk vallen.

Lokale heffingen

De hier genoemde lokale heffingen betreffen met name de opbrengsten OZB en de uitvoeringskosten WOZ, OZB en overige belastingen. In de begroting is de OZB-opbrengst opgenomen inclusief een verhoging van 2,0%. Voor een uitgebreide toelichting op alle lokale heffingen verwijzen wij naar de paragraaf lokale heffingen.

Uitkering gemeentefonds

De uitkering gemeentefonds 2026 is geraamd op basis van de septembercirculaire 2025.

Dividenden

Aan dividend van de N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG Bank) wordt hier een inkomst geraamd op basis van historische cijfers van € 315.707,- structureel. Aan dividend van Enexis wordt een inkomst geraamd van structureel € 419.968,-

Saldo financieringsfunctie/doorbelaste rente

Voor een uitgebreide toelichting verwijzen wij naar de paragraaf 5.6 Financiering. De hier verantwoorde rente is de bespaarde rente op de reserves en voorzieningen en de per saldo doorbelaste rente.

Diverse stelposten

Bij het opstellen van deze begroting is (nog) niet alles tot in de details uitgewerkt. Voor bepaalde zaken zijn stelposten opgenomen. Deze worden t.z.t. bij de juiste programma's ondergebracht.

In deze begroting 2026 en het bijbehorende meerjarenperspectief zijn de volgende stelposten opgenomen:

Algemene stelposten per begrotingsjaar	Bedragen x € 1,-			
	2026	2027	2028	2029
Uitgaven sociaal domein:				
Stelpost terugdraaien eigen bijdrage Wmo-HH	251.000	243.000	243.000	243.000
Stelpost transformatie en ontwikkelingen sociaal domein	100.000	-	-	-
Stelpost verwachte prijsindexatie jeugdhulp (ZIN)	981.520	981.520	981.520	981.520
Stelpost verwachte prijsindexatie Wmo - huishoudelijke hulp (ZIN)	250.000	250.000	250.000	250.000
Stelpost verwachte prijsindexatie Wmo-begeleiding (ZIN)	100.000	200.000	200.000	200.000
Stelpost Integraal Zorgakkoord (Wmo abonnementstarief)	279.000	270.000	270.000	270.000
	1.961.520	1.944.520	1.944.520	1.944.520
Uitgaven ruimtelijk domein:				
Kosten onderhoud Blauwestad i.v.m. overdracht openbare ruimte 2025	500.000	500.000	500.000	500.000
Uitgaven organisatie en overig:				
Dubieuze debiteuren (verrekening)	55.000	55.000	55.000	55.000
Stelpost kapitaallasten investering telefonie 2026	90.000	90.000	90.000	90.000
Stelpost kadernota 2026 Coalitieakkoord (budgetten)	425.000	475.000	500.000	500.000
Stelpost kadernota 2026 Coalitieakkoord (kapitaallasten)	129.000	129.000	129.000	129.000
Stelpost kadernota 2026 Financiële strategie	-150.000	-550.000	-1.500.000	-1.500.000
Stelpost kadernota 2026 Wettelijke taken	295.000	565.000	565.000	490.000
Stelpost kapitaallasten investeringsfonds	500.000	1.000.000	1.500.000	2.000.000
Stelpost lasten herhuisvesten personeel	367.346	367.346	367.346	367.346
Stelpost personeel structureel	-205.000	-205.000	-205.000	-205.000
Stelpost vervanging wegens ziekte	182.000	200.000	200.000	200.000
Stelpost woon-werk regeling	500.000	500.000	500.000	500.000
	2.188.346	2.626.346	2.201.346	2.626.346
Inkomsten organisatie en overig:				
Onderuitputting kapitaallasten	-200.000	-	-	-
Stelpost herinvoering eigen bijdrage Wmo	-	-565.000	-565.000	-565.000
	-200.000	-565.000	-565.000	-565.000
Totaal stelposten	4.449.866	4.505.866	4.080.866	4.505.866

Reserves

De mutaties in de reserves betreffen de rentetoevoeging, de stortingen en onttrekkingen in en uit reserves, conform eerder genomen besluiten en die een relatie hebben met posten in deze begroting.

Begrotingstotalen van algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

In onderstaande tabel zijn de baten en lasten opgenomen die aan dit hoofdstuk verbonden zijn.

Bedragen x € 1.000,-

Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Meerjarenbegroting		
				2027	2028	2029
Lasten	6.411	15.131	6.351	6.772	6.447	6.972
Baten	142.100	148.233	146.048	146.472	142.829	144.031
Saldo voor resultaatbestemming	-135.689	-133.102	-139.697	-139.700	-136.382	-137.059
Storting in reserves (lasten)	16.801	4.617	1.238	727	727	727
Ontrekking uit reserves (baten)	13.694	8.673	4.170	2.024	1.410	1.410
Saldo na resultaatbestemming	-132.582	-137.157	-142.629	-140.998	-137.065	-137.742

3.2 Overhead

In onderstaande tabel treft u een specificatie van de overhead:

Zie ook het hoofdstuk beleidsindicatoren voor de indicatoren met betrekking tot overhead.

Begrotingstotalen van Overhead

Bedragen x € 1.000,-

Overhead	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Meerjarenbegroting		
				2027	2028	2029
Lasten	26.610	29.801	30.111	28.379	27.915	27.876
Baten	4.076	3.775	5.975	5.886	5.850	5.831
Saldo voor resultaatbestemming	22.535	26.026	24.135	22.493	22.065	22.045
Storting in reserves (lasten)	-	-	-	-	-	-
Ontrekking uit reserves (baten)	-	-	-	-	-	-
Saldo na resultaatbestemming	22.535	26.026	24.135	22.493	22.065	22.045

3.3 Vennootschapsbelasting

Sinds 1 januari 2016 zijn ondernemingen van publiekrechtelijke lichamen, waaronder gemeenten, belastingplichtig voor de Vennootschapsbelasting (Vpb). Voorheen waren gemeenten vrijgesteld van deze belasting. Het is nu noodzakelijk om de gemeentelijke activiteiten te evalueren op hun belastingplicht onder de Vpb. Alleen activiteiten waarbij de gemeente deelneemt aan het economisch verkeer en concurreert met de private sector, vallen onder deze belasting.

Sinds de invoering van de Vpb-plicht zijn binnen onze gemeente twee activiteiten als risico aangemerkt: inkoopondersteuning en grondexploitaties. Deze activiteiten worden jaarlijks nauwlettend gemonitord. De definitieve fiscale toets vindt plaats na beschikbaarheid van de jaarcijfers, met de laatste beoordeling voor het jaar 2021. Momenteel wordt de beoordeling voor 2022 afgerond. Voorlopige bevindingen wijzen uit dat de gemeente fiscale ondernemingen drijft met de volgende activiteiten:

- Het zich ontdoen van huishoudelijke afvalstoffen tegen een positieve opbrengst;
- Het gelegenheid geven tot het doen van reclame-uitingen;
- Grondexploitaties.

In 2019 heeft de Belastingdienst een standpunt ingenomen over het verzamelen van huishoudelijk afval. Volgens de Belastingdienst wordt “het zich ontdoen van huishoudelijk afval” beschouwd als een belaste activiteit voor de Vennootschapsbelasting (Vpb), wat heeft geleid tot Vpb-plicht vanaf 2016. Deze ontwikkeling resulteert in een zeer beperkte Vpb-last op dit onderdeel. Voor dit onderdeel volgen wij de afspraken die zijn gemaakt tussen de Belastingdienst en de NVRD met betrekking tot het fiscaal verantwoorden van deze activiteit, waarbij kort gezegd 1% van de opbrengsten als fiscaal resultaat wordt verantwoord.

De activiteit “reclame” betreft het faciliteren van reclame-uitingen via privaatrechtelijke contracten. De Belastingdienst maakt onderscheid tussen publiekrechtelijke vergoedingen (zoals reclamebelasting en precariobelasting) en privaatrechtelijke overeenkomsten met commerciële exploitanten. Volgens de Belastingdienst kunnen deze privaatrechtelijke overeenkomsten leiden tot Vpb-plicht. Wij zijn van mening dat deze activiteit geen belaste ondernemingsactiviteit is en delen dit standpunt niet.

Recent zijn er uitspraken gedaan waarbij zowel de rechter als het gerechtshof de visie van de Belastingdienst hebben gevolgd. De zaak is momenteel in behandeling bij de Hoge Raad, en wij wachten op een definitieve uitspraak.

Tot en met 2021 zijn de reclame-inkomsten van de gemeente Oldambt niet in de Vpb-aangifte opgenomen. Gezien de recente gerechtelijke uitspraken en de stijging van deze opbrengsten, zijn wij voornemens om deze inkomsten in de aangifte voor 2022 en 2023 op te nemen. Wij maken bezwaar tegen de definitieve aanslag en volgen de procedure die door de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) wordt geleid.

Het materiële belang van de Vpb-plicht ligt voornamelijk bij de grondexploitaties. Voor de grondexploitaties van de gemeente Oldambt is voor het laatst in 2021 een Post-Quickscan (PQS) uitgevoerd.

Daarnaast behalen wij op basis van onze administratie overschotten met betrekking tot zendmasten, hypotheekleningen en overige leningen. Wij zijn van mening dat er geen sprake is van een ondernemingsactiviteit voor deze activiteiten. We zijn ons echter bewust dat de Belastingdienst mogelijk een ander standpunt kan innemen.

3.4 Onvoorzien

Voor onvoorziene uitgaven is een post ad € 200.000 opgenomen, waarvan € 100.000 structureel is en € 100.000 incidenteel. Conform artikel 5 van de financiële verordening gemeente Oldambt is het college bevoegd om bedragen tot € 50.000 aan het budget “onvoorzien” te onttrekken.

4 Beleidsindicatoren

Beleidsindicatoren

Ingaande de begroting 2017 is het verplicht om een voorgeschreven set aan beleidsindicatoren op te nemen in de begroting gerubriceerd per programma. Deze gegevens worden voor het overgrote deel overgenomen van de informatie op de website [waarstaatjegemeente.nl](http://www.waarstaatjegemeente.nl) (<http://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/>) onder de tegel Besluit Begroting en Verantwoording aangevuld met een aantal eigen gegevens.

Naast de in dit boekwerk weergegeven set indicatoren verwijzen wij u graag naar deze website waar u eventueel ook vergelijkingen kunt maken met elke willekeurige andere gemeente in Nederland of op provinciaal niveau.

In de begroting worden alleen de verplicht vergelijkende cijfers opgenomen met Nederland als geheel.

Beleidsindicatoren

Indicator	Eenheid	Bron	Periode	Oldambt	Nederland	Opmerking
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	2026	11,02	Niet beschikbaar	
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	2026	10,35	Niet beschikbaar	
Apparaatskosten	Kosten per inwoner €	Eigen begroting	2026	832	Niet beschikbaar	
Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	Eigen begroting	2026	13,6	Niet beschikbaar	
Overhead	% van totale lasten	Eigen begroting	2026	11,9	Niet beschikbaar	
Verwijzingen Halt	per 1.000 jongeren	Stichting Halt	2024	9	9	Het aantal verwijzingen Halt per 1.000 inwoners van 12 t/m 17 jaar.

Geweldsmisdrijven	per 1.000 inwoners	CBS - Geregistreeerde criminaliteit	2024	5,6	4,3	Het aantal geweldsmisdrijven.
Vernielingen en misdrijven tegen openbare orde en gezag	per 1.000 inwoners	CBS - Geregistreeerde criminaliteit	2024	5,7	5,7	Hieronder vallen brandstichting, alle vormen van vernieling en misdrijven tegen de openbare orde en het openbaar gezag.
Diefstallen uit woning	per 1.000 inwoners	CBS - Geregistreeerde diefstallen	2024	1,4	1,2	Het aantal diefstallen uit woningen per 1000 inwoners.
Winkeldiefstallen	per 1.000 inwoners	CBS - Geregistreeerde diefstallen	2024	1,6	2,2	Het aantal winkeldiefstallen per 1000 inwoners.
Funciemenging	%	CBS BAG/LISA - bewerking ABF Research	2023	46,1	54,2	De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken).
Vestigingen (van bedrijven)	per 1.000 inw. 15 t/m 64jr	LISA	2023	151,5	181,8	Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-65 jaar.
Absoluut verzuim	per 1.000 leerlingen	DUO/Ingrado	2024	2,3	6,7	Het aantal leer- of kwalificatieplichtige jongeren dat absoluut verzuimer is (geweest) gedurende het schooljaar: de jongere is niet ingeschreven bij een onderwijsinstelling en beschikt niet

						over een vrijstelling. De periodeaanduiding staat voor schooljaar.
Relatief verzuim	per 1.000 leerlingen	DUO/Ingrado	2024	20	28	Het aantal leer- of kwalificatieplichtige leerlingen (per 1.000 leerlingen) waarbij sprake is van meer dan 16 uur ongeoorloofd verzuim gedurende 4 opeenvolgende lesweken. De periodeaanduiding staat voor schooljaar.
Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	%	DUO/Ingrado	2024	3,4	2,3	Vsv'ers zijn jongeren van 12 tot 23 jaar die zonder startkwalificatie het onderwijs verlaten.
Niet-sporters	%	Gezondheidsmonitor volwassenen (en ouderen), GGD'en, CBS en RIVM	2024	54,7	42,5	Het percentage niet-wekelijkse sporters t.o.v. de bevolking van 19 jaar en ouder. Bevolking van 19 jaar en ouder dat niet minstens één keer per week aan sport doet.
Omvang huishoudelijk restafval	kg per inwoner	CBS - Huishoudelijk afval	2023	111	148	Niet gescheiden ingezameld huishoudelijk afval.
Percentage bekende hernieuwbare elektriciteit	%	Berekening	2022	23,5	32,5	
WOZ-waarde - Woningen	x €1.000	CBS - Waarde	2025	275	398	De WOZ-waarde van alle woningen.

totaal		onroerende zaken				Alle verblijfsobjecten in de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG) met minimaal een woonfunctie en eventueel een of meer andere gebruiksfuncties worden als woning aangemerkt.
Nieuwbouw	per 1.000 woningen	Basisregistraties adressen en gebouwen - bewerking ABF Research	2024	4,6	8,4	Nieuw gebouwde woningen, exclusief overige toevoegingen, zoals transformaties.
Demografische druk	%	CBS - Bevolkingsstatistiek - bewerking ABF	2025	80,5	70,7	Het aantal personen van 0 tot 20 jaar én 65 jaar of ouder per honderd personen van 20 tot 65 jaar.
Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden	€	COELO - Atlas lokale lasten	2025	959	957	Som van de gemiddeld betaalde ozb op basis van de gemiddelde WOZ-waarde van woningen in de gemeente + reinigingsheffing + rioolheffing minus eventuele heffingskorting.
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	€	COELO - Atlas lokale lasten	2025	990	1.050	Som van de gemiddeld betaalde ozb op basis van de gemiddelde WOZ-waarde van woningen in de gemeente + reinigingsheffing + rioolheffing minus eventuele heffingskorting.
Banen	per 1.000	CBS	2023	679,3	836,6	Onder een baan wordt een vervulde

	inwoners van 15-64 jaar	Bevolkingsstatistiek / LISA - bewerking ABF Research				positie verstaan. Dit betreffen zowel fulltimers, parttimers als uitzendkrachten. De indicator betreft het aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 tot en met 64 jaar.
Jongeren met een delict voor de rechter	%	CBS - Jeugdmonitor	2023	1	1	Het percentage jongeren (12 t/m 21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker Instituut - Kinderen in Tel. De cijfers vanaf 2016 zijn afkomstig van het CBS.
Kinderen in uitkeringsgezin	%	CBS - Jeugdmonitor	2023	8	6	Percentage kinderen tot 18 jaar die in een gezin leven dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen.
Werkloze jongeren	%	CBS - Jeugdmonitor	2023	3	2	Personen van 16 t/m 22 jaar die als werkzoekende staan ingeschreven bij het UWV WERKbedrijf en tegelijkertijd geen baan hebben als werknemer volgens de Polisadministratie.
Netto arbeidsparticipatie - naar opleidingsniveau	%	CBS - Arbeidsdeelname (gemeente)	2024	68,2	73,2	Het aandeel van de werkzame beroepsbevolking in de bevolking (beroeps- en niet-beroepsbevolking).
Personen met een	per 10.000	CBS -	2024	469,9	343,6	Het aantal personen met een uitkering op grond van de Wet werk en bijstand

bijstandsuitkering	inwoners	Bijstandsuitkeringen				(WWB, t/m 2014) en de Participatiewet (vanaf 2015).
Lopende re-integratievoorzieningen	per 10.000 inwoners van 15-64 jaar	CBS - Re-integratie	2024	407,6	203,1	Het aantal reïntegratievoorzieningen, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.
Jongeren met jeugdhulp (aandeel jongeren tot 18 jaar)	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS - Indicatoren jeugdzorg in natura	2024	15,3	13,7	In percentage van alle jongeren tot 18 jaar, per 1 januari.
Jongeren met jeugdbescherming (aandeel jongeren tot 18 jaar)	%	CBS - Indicatoren jeugdzorg in natura	2024	2,3	1,0	In percentage van alle jongeren tot 18 jaar, per 1 januari.
Jongeren met jeugdreclassering (aandeel jongeren van 12 tot 23 jaar)	%	CBS - Indicatoren jeugdzorg in natura	2024	0,6	0,4	In percentage van alle jongeren in de leeftijd van 12 tot 23 jaar, per 1 januari.
Cliënten met een maatwerkvoorziening Wmo	per 10.000 inwoners	CBS - Gemeentelijke Monitor Sociaal Domein Wmo	2024	1.120	720	Aantal per 10.000 inwoners in de betreffende bevolkingsgroep.

5 Paragrafen

5.1 Bedrijfsvoering

Algemeen

In 2026 nemen we verdere stappen in de ontwikkeling van onze organisatie op basis het programma Nijambt, dat we in 2022 zijn gestart. Het centrale doel is om terug te keren naar de kern van onze bedoeling: het dienen van onze inwoners en ondernemers. We streven naar brede welvaart in Oldambt, met meer kansen op economische bedrijvigheid, werkgelegenheid, betaalbare woningen, goed onderwijs en een gezonde levensstijl in onze groene omgeving. Hierbij werken we voor de organisatie aan de volgende doelen:

1. De Oldambster centraal
2. Slimmer organiseren en minder kwetsbaar
3. Richting geven en keuzes maken

Concernsturing en integrale verantwoordelijkheid zijn een belangrijke uitgangspunten voor het behalen van deze doelstellingen. In 2024 is een belangrijke stap gezet door het invoeren van de nieuwe organisatiestructuur en de teammanagers concernverantwoordelijkheid te geven. Belangrijk daarbij is een sterke samenwerking tussen beleid, uitvoering en ondersteuning. In 2025 is vooral aandacht besteed aan het leggen van een belangrijke basis in concernsturing, het vormen van een managementteam en het leggen van belangrijke fundamenten rond opgavegericht en projectmatig werken, inclusief portfoliomanagement. In 2026 zal dit vooral de vertaling moeten gaan krijgen naar het werk van alle dag.

Maar er is meer nodig om de bedoeling van Nijambt te laten slagen. Om de maatschappelijke doelen te bereiken is ook een stevige bedrijfsvoering een vereiste. Dat gaat van een goede advisering op alle ondersteunende functies, maar ook het bouwen van een informatie landschap dat past bij de complexiteit, snelheid en opgaven van vandaag en morgen. Daarbij ondersteunen praktische zaken, zoals een betrouwbare financiële en personele administratie, het invoeren van procesgericht werken, de invoering van een nieuw geïntegreerd softwareplatform, het vernieuwen en moderniseren van werkplekken en flexibeler werken vanuit de cloud. Hier zullen we in 2026 volop aandacht aan gaan besteden. Maar ook het veilig en verantwoord gebruik van alle digitale toepassingen en zaken als kunstmatige intelligentie (AI), behoren daarin aandacht te krijgen. We verwachten dat met de inzet van nieuwe moderne en gestandaardiseerde technologie zowel de dienstverlening richting onze inwoners en ondernemers te verbeteren als om onze interne processen te versterken. En tenslotte zal het afleggen van verantwoording en het tijdig bij kunnen sturen meer en meer moeten kunnen steunen op datagericht werken.

Belangrijk is dat we onze externe doelstellingen in het licht van de huidige arbeidsmarkt ook vertalen naar HR-beleid waarin we ook de medewerker centraal stellen. We hebben nog steeds te maken met een krappe arbeidsmarkt en we zullen daar blijvend extra inspanning moeten leveren om goed gekwalificeerd personeel voor langere tijd aan ons te binden. Een rapport vanuit het openbaar bestuur bevestigt wat we zelf hebben geconstateerd; met name jongere ambtenaren, switchen gemakkelijk en sneller van gemeente als ze een stap kunnen maken. Ze voelen zich over het algemeen minder gebonden aan een (gemeentelijke) organisatie en zoeken meer de uitdaging in het werk, de kansen om te leren en ontwikkelen. Een goed en modern HR-beleid zijn belangrijke voorwaarden om een aantrekkelijke werkgever te worden, te zijn en te blijven.

Daarnaast blijven goede en flexibele arbeidsvoorwaarden, persoonlijke ontwikkeling, mogelijkheden voor hybride en thuiswerken, carrièreperspectieven en een overzichtelijk takenpakket cruciaal voor potentiële (jonge) ambtenaren. In de cao gemeenten is iedere gemeente verplicht een woon-werkvergoeding in te voeren per 1 januari 2026 en dit zullen we dan ook in ons arbeidsvoorwaardenpakket opnemen. In de begroting hebben we hiervoor een structurele last van € 500.000 opgenomen.

Een belangrijk aandachtspunt in het HR-beleid en dus voor het management is het terugdringen van het ziekteverzuim. Helaas hebben we al een aantal jaren een hoog verzuim. Het neemt enigszins af maar langdurige uitval van een beperkte groep drukt een aanzienlijk stempel op het totale verzuim. Maar nog belangrijker is dat het de werkdruk van de collega's onnodig verhoogd. Oorzaken van langdurige uitval zijn zeer divers, zowel medische, privé-en werk omstandigheden, maar ook het oplopen van de gemiddelde leeftijd spelen een rol. In 2025 zijn we overgestapt naar een nieuwe bedrijfsarts, waarmee we een traject zijn opgestart om langdurige uitval eerder te signaleren en daar gepaste maatregelen op te treffen. In 2026 zullen we daarnaast meer aandacht gaan hebben voor alle verzuimbegeleiding. Wij verwachten in 2026 hier de positieve effecten van te mogen terugzien in onze verzuimcijfers..

Omdat we zien dat we op een groot aantal terreinen specifieke gemeentelijke kennis nodig hebben en die in sommige gevallen onvoldoende aan ons kunnen binden, zullen we ook in regionaal verband blijven kijken naar kansen om samen te werken of uit te besteden. Voorbeelden hiervan zijn het innen van de gemeentelijke belastingen aan het Noordelijk Belastingkantoor en de regie op onze ICT werkzaamheden te beleggen bij de vanaf 1-1-2026 nieuwe GR RegIT, de opvolger van GRID NV. Indien dit ook op andere vakgebieden noodzakelijk is, zullen we hier onze aandacht voor hebben.

Financiën

In de afgelopen jaren is veel gesproken over het ravijnjaar 2026, in verband met de effecten van de wijzigingen in de algemene uitkering van het Gemeentefonds. Ondanks dat er voor de jaren 2026 en 2027 extra middelen beschikbaar zijn gesteld, zullen we in de jaren daarna de effecten alsnog gaan merken. Het ravijnjaar is daarbij verschoven van 2026 naar 2028. Dit betekent nog steeds onzekerheden en dwingt dit ons tot voorzichtigheid en het maken van strategische keuzes om de financiële stabiliteit op de lange termijn te waarborgen. Het blijven volgen van ontwikkelingen in het gemeentefonds en het bewaken van onze uitgaven blijft dan ook cruciaal om risico's te beheersen.

GRID

In de Raadsvergadering van 2 juli 2025 heeft de Raad unaniem ingestemd met het Raadsvoorstel om verdere invulling te geven aan de verregaande strategische en organisatorische samenwerking met de gemeenten Pekela, Veendam en Westerwolde op het gebied van de ICT-voorziening. Eind 2025 zal een de raad worden voorgelegd een definitief besluit te nemen om per 1 januari 2026 GRID NV om te zetten naar een Gemeenschappelijke Regeling (GR). Deze regeling past beter bij de wensen van de gemeenten. Feitelijk zal deze GR per 1 mei 2026 in werking treden en zich in tegenstelling tot voorheen, zich uitsluitend richten op ICT -regie rondom een vernieuwd netwerk en serverpark en de migratie naar de Cloud.

WOO

Informatiehuishouding

De kwaliteit van de informatiehuishouding binnen een gemeente heeft direct invloed op de kwaliteit van de ambtelijke en bestuurlijke processen, besluitvorming en verantwoording. Dat gaat in het bijzonder op voor de Wet open overheid (Woo) de Archiefwet en de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (Wmbev).

In maart 2025 heeft de Raad van State Oldambt in het ongelijk gesteld rondom een Woo verzoek vanwege gebrekkig documentbeheer en is de gemeente veroordeeld tot het betalen van een significante vergoeding. Om die reden werkt de gemeente in 2026 aan een verbetering van haar informatiehuishouding in de gehele organisatie.

De Woo

De Woo is op 1 mei 2022 in werking getreden met als doel een meer open en toegankelijke overheid. Hoofdonderdelen van de Woo zijn: passieve openbaarmaking, actieve openbaarmaking en het op orde brengen van de informatiehuishouding. Passieve openbaarmaking betekent dat de gemeente op verzoek bepaalde informatie openbaar maakt (Woo-verzoek). Ook is één van de verplichtingen om in de begroting aandacht te schenken aan de beleidsvoornemens over de uitvoering van de Woo. In 2023 zijn de gemeentelijke ambities over de actieve openbaarmaking van de Woo vastgesteld. De actieve openbaarmaking verplicht de gemeente Oldambt om in fases 11 informatiecategorieën openbaar te maken. De Rijksoverheid maakt deze fases geleidelijk bekend. De gemeente Oldambt publiceert bepaalde informatie ter bevordering van de transparantie over besluitvorming van de gemeente. Om deze informatie doorzoekbaar, toegankelijk en privacy-proof openbaar te maken, zijn er technische hulpmiddelen en aanpassingen in het werkproces benodigd.

De gemeente heeft in 2025 een aantal zaken gerealiseerd op basis van de verplichte publicatie van de eerste informatiecategorieën per november 2024. Op grond hiervan hebben we een significante stap voorwaarts gemaakt in het transparanter maken van de gemeentelijke werkzaamheden en het verbeteren van de informatiehuishouding, onder andere een Woo-coördinator aangesteld, waarbij continuïteit en deskundigheid in het beheer van overheidsinformatie gewaarborgd zijn. Naast de realisatie van het meerjarenplan met betrekking tot de actieve openbaarmaking, bewaakt en ondersteunt de Woo-coördinator tijdige en volledig afhandeling van de binnenkomende Woo-verzoeken, waarvoor zij strakke en specifieke werkwijzen heeft vastgesteld. In 2025 heeft de Woo-coördinator tevens een start gemaakt met de bewustwording binnen de organisatie. Daarnaast is er anonimiseringssoftware over de organisatie uitgerold en is er een start gemaakt met het publiceren van enkele categorieën op de, in 2025 opgestarte, Woo-portaal.

Het jaar 2026 staat in het teken van het verder invullen van de randvoorwaarden. Dit houdt in: het optimaliseren van het anonimiseringsproces binnen de bestaande werkprocessen, de verdere inrichting van een publicatie omgeving (Woo-portaal) en het realiseren van een proces blauwdruk per informatiecategorie. Ook bewustwording in de organisatie maakt onderdeel uit van de implementatie. De verwachting is dat de gemeente Oldambt in 2026 tevens de volgende fase uit zal rollen. Deze planning is afhankelijk van vereiste landelijke informatie, zoals de definities van de verschillende informatiecategorieën en de door de Rijksoverheid gestelde (nog te volgen) termijnen.

Archiefwet en Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer

Door de komst van de nieuwe Archiefwet is het belang van een goede inrichting van de informatiehuishouding alleen maar groter geworden en daarmee informatie op orde te krijgen en houden. Eind 2025 hebben we al een start gemaakt met een nulmeting met de focus op de Woo, de Archiefwet en de Wmbev. Met als uitkomst een hoogover uitvoeringsplan dat de basis dient te vormen voor het vervolg traject om te zien waar we staan als gemeente. Dit was de start van een proces voor de komende jaren om beleidsmatige en inhoudelijke sturing te geven aan een volwaardige inrichting van informatiebeheer binnen de gemeente volgens de geldende wet- en regelgeving. De nulmeting was nadrukkelijk ook bedoeld om de organisatie bewust te maken van de noodzaak en de implicaties van een verbeterde informatiebeheer in relatie tot de eigen functie en/of team, want het vraagt meer dan alleen een technische systeem benadering. Het beheren (zorgen voor beschikbaarheid) en managen (zorgen voor correct gebruik) van informatie strekt zich inmiddels ook uit tot buiten de gemeentelijke organisatie en betreft ook nadrukkelijk de rol van college en raad in de gehele informatiehuishouding.

Rechtmatigheid

Vanaf boekjaar 2023 legt het college van B&W verantwoording af over de naleving van regels die belangrijk zijn voor de financiële situatie van de gemeente, de zogenaamde rechtmatigheidsverantwoording. Het gaat bijvoorbeeld om de regels voor subsidies en Europese bestedingen, en het kan om situaties gaan waarbij er kosten zijn gemaakt waarvoor geen geld was gereserveerd in de begroting. Het college van B&W doet hiervan verslag in de jaarrekening in het hoofdstuk rechtmatigheidsverantwoording.

Om te bepalen of financiën goed gebruikt zijn, zijn er een paar regels waar we ons aan moeten houden:

- Aan de afgesproken budgetten (begrotingscriterium);
- Voldoen aan bepaalde voorwaarden om het geld te mogen gebruiken (voorwaardencriterium);
- Het geld mag niet gebruikt worden voor andere dingen dan waar het voor bedoeld is en het mag niet worden misbruikt (misbruik en oneigenlijk gebruik).

De accountant geeft een oordeel over de getrouwheid van de jaarrekening, waaronder een oordeel over de getrouwheid van de rechtmatigheidsverantwoording. Getrouwheidsfouten tellen mee in het oordeel van de accountant maar zijn geen onderdeel van de rapportage in de rechtmatigheidsverantwoording. De rechtmatigheidsverantwoording bestaat uit de volgende onderdelen:

Over het boekjaar 2024 is geconstateerd dat verantwoorde baten en lasten alsmede balansmutaties niet rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde verantwoordingsgrens. Voor het boekjaar 2024 werd een rapportagegrens van € 350.000 en een verantwoordingsgrens van 3% van de totale lasten gehanteerd. De belangrijkste onrechtmatigheden werden geconstateerd in het proces inkoop en aanbestedingen, waarbij overschrijding van de Europese aanbestedingsgrens en verlengingen als oorzaken zijn aan te merken. Gedurende het boekjaar 2024 waren hiervoor al maatregelen genomen, waardoor we in het 2^e halfjaar al verbeteringen zagen. De maatregelen zijn en worden doorgezet in 2025 en 2026.

Een belangrijke aanpassing voor de rechtmatigheid van 2025 is de verantwoordingsgrens. Deze is in 2025 aangepast naar een verantwoordingsgrens van 2% van de totale lasten van de gemeente, exclusief de dotaties aan de reserves. De financiële verordening is hiermee aangepast en opnieuw vastgesteld door de Raad. In 2026 worden geen aanpassingen in de financiële verordening verwacht.

Misbruik en oneigenlijk gebruik

Onder misbruik wordt verstaan het opzettelijk niet, niet tijdig, onjuist of onvolledig verstrekken van gegevens met als doel ten onrechte overheids subsidies of -uitkeringen te verkrijgen of niet dan wel een te laag bedrag aan heffingen aan de overheid te betalen. Het college van B&W concludeerde eerder dat Oldambt geen algemeen M&O-beleid kent en laat deze daarom opstellen. Door het ontbreken van een M&O-beleid zijn er in de afgelopen jaren geen formele controles uitgevoerd. In 2025 zal de organisatie het M&O-beleid gaan opstellen, zodat vanaf 2026 de controles kunnen worden uitgevoerd.

Fraude en onregelmatigheden

Het college en de directie zijn zich bewust van het inherente risico van fraude dat wij, zowel intern als extern, lopen bij het uitvoeren van onze dienstverlening. Eerder heeft de directie een frauderisicoanalyse opgesteld waaruit naar voren kwam dat op enkele onderdelen in de bedrijfsvoering sprake is van een hoger dan normaal risico op non-compliance. Deze risico's krijgen extra aandacht en dit proces zal ook in 2025 worden voortgezet.

Daarnaast zal een specifiek frauderisicobeleid worden opgesteld die op een doelmatige wijze een bijdrage kan leveren aan de beheersing van frauderisico's en andere onregelmatigheden, zodat vanaf 2026 hieraan uitvoering kan worden gegeven.

Externe partijen moeten er op kunnen vertrouwen dat de gemeente Oldambt en haar medewerkers op een betrouwbare, eerlijke en zorgvuldige manier zaken doen. Daarom is er een gedragscode opgesteld. Daarnaast wordt er in de 2-daagse onboardingsdagen voor nieuwe medewerkers voor het afleggen van de ambtseed of -belofte, uitvoerig tijd besteed aan dit onderwerp om zo het bewustwordingsproces te vergroten. Een ambtenaar die de ambtseed of belofte aflegt, zweert of belooft dat hij de opgestelde integriteitsregels nakomt. Het belang van de gedragscode en de naleving wordt periodiek benadrukt en is onderwerp van gesprek tussen leidinggevende en medewerker. Er zijn vertrouwenspersonen waarbij eventuele misstanden vertrouwelijk kunnen worden gemeld. De gedragscode is beschikbaar via ons intranet.

Onze (financiële) processen kenmerken zich door de aanwezigheid van functiescheiding. Hiermee voorkomen we dat slechts één persoon ongecontroleerd transacties of verplichtingen kan aangaan, autoriseren, verwerken en afwickelen en toegang heeft tot activa.

Ondanks de genomen beheersingsmaatregelen resteert het risico dat het management of de directie de maatregelen doorbreekt en bestaat het risico op samentopping tussen medewerkers. Transparante besluitvorming, de governancestructuur, een open cultuur waarbij we elkaar durven aan te spreken, de aanwezigheid van een vertrouwenspersoon om niet-integer handelen (anoniem) te melden, periodieke interne en externe audits op de naleving van beheersingsmaatregelen moeten er toe bijdragen dat het doorbreken van de beheersmaatregelen wordt gesignaleerd.

De afgelopen jaren zijn er regelmatig berichten in de media over cyberaanvallen, gevallen van ransomware en datalekken. Informatiebeveiliging heeft voor de gemeente Oldambt vanuit de perspectieven continuïteit, fraude en privacy en daarmee samenhangende reputatie een hoge prioriteit.

Tijdens de dagelijkse bedrijfsvoering vinden controles plaats om vast te stellen of gewerkt wordt volgens de daarover gemaakte afspraken, waaronder de diverse protocollen voor informatiebeveiliging. Daarnaast beoordelen de security en privacy officer de kwaliteit en naleving van de getroffen beheersingsmaatregelen. Periodiek wordt de beheersing van informatiebeveiliging getoetst, zowel intern middels 'interne beheersplannen' en bijbehorende rapportages als door externe audits. Eventuele verbeterpunten vormen de input voor verdere aanscherping en/of naleving van het informatiebeveiligingsproces.

5.2 Grondbeleid

Beleidskaders

- De Centrumvisie Winschoten 2025, vastgesteld in 2011;
- Accommodatienota, vastgesteld in december 2013;
- De nota Grondbeleid 2021-2026 is in 2020 vastgesteld;
- Ambitiedocument Centrumontwikkeling Oldambt vastgesteld in 2022;
- Ruimtelijk-economisch perspectief A7N33 2022, vastgesteld in 2022.

Wat willen we bereiken?

Actieve inzet voor de realisatie van de doelstellingen uit programma 2 en 3, met aandacht voor wonen, ondernemen, infrastructuur, recreatie en toerisme. Ook de overige programma's worden ondersteund, met voortdurende aandacht voor het beheersen van de financiële risico's.

Wat gaan we daarvoor doen?

Het huidige grondbeleid loopt eind 2026 af en daarom wordt in 2026 het fungerende grondbeleid herzien. Hierdoor houdt de gemeente Oldambt grip op haar grondbeleid en blijven er duidelijke spelregels om gebiedsontwikkelingen te bevorderen. Het grondbeleid is situationeel van aard: afhankelijk van het vraagstuk wordt gekozen voor een actieve of faciliterende rol. Bij grondexploitatie blijft het uitgangspunt het bereiken van overeenstemming tussen de gemeente en particuliere ontwikkelaars over het in exploitatie brengen van particuliere gronden. Afspraken over kostenverrekening worden vastgelegd in een anterieure overeenkomst. Indien overeenstemming uitblijft, past de gemeente publiekrechtelijk kostenverhaal toe.

Gemeentelijke gebouwen en gronden worden effectief en efficiënt benut en geëxploiteerd. Daarmee wordt actief bijgedragen aan de doelstellingen van programma 3 en van de overige programma's.

Grondexploitaties bedrijventerreinen

In 2025 worden naar verwachting alle kavels van de bedrijventerrein Hoogbrug 2 & 3 verkocht. In 2026 zijn er voor Eextahaven 3 nog enkele kavels beschikbaar, de naar verwachting ook in 2026 worden verkocht. Omdat er verder geen lopende projecten voor bedrijventerreinen zijn, wordt er per 2026 volledig ingezet op de nieuwe ontwikkeling van bedrijventerrein Scheemder Hoogte 1 & 2. De grondexploitatie van het bedrijventerrein is per maart 2025 vastgesteld door de gemeenteraad. De ontwikkeling van het terrein en kavelverkoop zijn inmiddels gestart, in 2026 worden naar verwachting de eerste kavels gepasseerd en kunnen de bouwwerkzaamheden van de potentiële kopers starten.

Grondexploitaties woningbouw

In april 2023 heeft de gemeenteraad de grondexploitatie voor de Kamperfoeliestraat vastgesteld. In dit plan worden 19 nieuwe woningen gerealiseerd. Zes kavels worden direct door de gemeente uitgegeven. De overige kavels zijn bestemd voor een ontwikkelaar, die hier 13 woningen zal bouwen, waaronder 6 starterswoningen.

Ook de grondexploitatie voor het plan De Garst is in 2024 vastgesteld door de gemeenteraad. De voorbereidingen voor de ontwikkeling van deze nieuwe woonlocatie in Winschoten zijn inmiddels gestart. De realisatie hangt samen met de bouw van het nieuwe gemeentehuis. De werkzaamheden zullen naar verwachting starten in de loop van 2026 of 2027.

Niet in exploitatie genomen gronden (NIEGG)

De gemeente bezit nog verschillende locaties en terreinen die nog niet in exploitatie zijn genomen (NIEGG). Het gaat hierbij vooral om gronden die strategisch zijn aangekocht, in de verwachting dat ze in de toekomst ontwikkeld zullen worden.

Overige activiteiten

In 2026 ondersteunt de gemeente actief verschillende projecten en herontwikkelingen in de binnenstad van Winschoten. Deze ondersteuning sluit aan bij de uitvoering van het Ambitiedocument Centrumontwikkeling Oldambt. Hieronder vallen in elk geval de ontwikkeling van de Poort van Winschoten en de herontwikkeling van de locatie van het voormalige Sint Lucasziekenhuis.

Wanneer zijn we tevreden?

Wanneer de doelstellingen van de ondersteunde programma's worden behaald, met name die van programma 3.

Wat mag het kosten?

Bij de jaarlijkse herzieningen van de grondexploitaties wordt inzicht gecreëerd in de financiële resultaten van het verstreken boekjaar en wordt er een prognose afgegeven van het nieuwe boekjaar. Echter, is boekjaar 2025 nog niet afgerond en kan er nog geen definitieve prognose van 2026 worden afgegeven. Daarom wordt slechts een begrotingsprognose gepresenteerd van toekomstige investeringen en opbrengsten.

Financiële prognose

Omschrijving	Investeringen	Opbrengsten	Resultaat
Eextahaven 3	€ 36.000,-	€ 495.000,-	€ -1.446.000,-
Hoogbrug 2 & 3	€ 8.000,-	€ 71.000,-	€ -200.000,-
Kamperfoeliestraat	€ 2.600,-	€ 500.000,-	€ 450.000,-
Garst	€ 0,-	€ 0,-	€ -83.000,-
Scheemder Hoogte 1 & 2	€ 1.624.000,-	€ 9.629.000,-	€ 4.853.000,-

5.3 Onderhoud kapitaalgoederen

Wat willen we bereiken?

Een vitale, herkenbare, veilige, plezierige, (be)leefbare duurzaam ingerichte en goed beheerbare openbare ruimte voor iedereen die er gebruik van maakt. De kwaliteit van deze openbare ruimte wordt voor een groot deel bepaald door kapitaalgoederen, zoals: wegen, bruggen, riolering, groenvoorzieningen, speelplaatsen, gebouwen, openbare verlichting, etc.

Wanneer zijn we tevreden?

De gebruikers van de openbare ruimte worden iedere dag geconfronteerd met de kwaliteit hiervan en dat bepaalt mede hun belevingswaarde. De gemeente beschikt over een groot aantal voorzieningen en dit vertegenwoordigt een groot kapitaal. Wij willen de onderhoudsstaat van de volgende voorzieningen in stand houden conform de door de gemeenteraad vastgestelde kwaliteitsniveaus en de bijbehorende Beheerprogramma's. Deze voorzieningen zijn verdeeld in de volgende 6 hoofdthema's:

- a. Groen, waaronder begraven en begraafplaatsen, bomen, groenstructuur en sportvelden.
- b. Wegen, waaronder bruggen, gladheidsbestrijding en wegenonderhoud.
- c. Water & Riolering, waaronder afvalwater, civieltechnische kunstwerken (kaden, sluizen, jachthavens) en waterkwaliteit.
- d. Verkeer & Openbare Verlichting, waaronder openbare verlichting en verkeersveiligheid.
- e. Afval, van afvalstof naar nieuwe grondstof.
- f. Gebouwen.

Wat mag het kosten?

In de nog vast te stellen Programma's Openbare Ruimte (voorheen Beleid- en Beheerplannen), eind 2025, zijn de onderhoudsniveaus vastgesteld als kader voor het beheer van onze kapitaalgoederen. In onderstaand overzicht zijn de geraamde budgetten van de kapitaalgoederen weergegeven. In deze programma's is rekening gehouden met de in de begroting opgenomen beschikbare budgetten voor de komende jaren.

De genoemde budgetten zijn de bedragen die beschikbaar zijn voor uitbestede werkzaamheden, aanschaf materialen, detachingskosten Afeer en uren buiten- en binnendienst.

Kapitaalgoederen	Vastgesteld	Planperiode	Financiële vertaling in de begroting	Werkelijk 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Meerjarenbegroting			Achterstallig
							2027	2028	2029	
Wegen (onderhoud, bewegwijzering, straatmeubilair, vegen, onkruidbestrijding en kolkenreiniging)	14-3-2023	2022-2025	ja	3.900	3.823	3.806	3.806	3.806	3.806	ja*
Openbaar groen (beplanting, gras en bomen)	14-3-2023	2022-2025	ja	3.104	3.809	3.872	3.622	3.622	3.622	nee**
Gebouwen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	1.789	2.042	1.884	1.866	1.853	1.853	nee
Riolering (water- en rioleringsplan en baggeren)	19-11-2025****	2026-2030	ja	1.010	1.015	1.060	1.070	1.095	1.115	nee
Oppervlaktewater	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	459	466	456	456	456	456	nee
Begraafplaatsen	20-10-2014	2014-	ja	375	360	363	363	363	363	nee
Civieltechnische kunstwerken	14-3-2023	2022-2025	ja	266	285	287	287	287	287	ja***
Openbare verlichting	14-3-2023	2022-2025	ja	287	272	299	299	299	299	nee
Jachthavens en vaarrecreatieve voorzieningen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	81	64	96	96	96	96	nee
Sportterreinen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	47	48	51	51	51	51	nee

* Door de droge zomers in de periode 2018-2023 is er achterstallig onderhoud aan de infrastructuur ontstaan. Voor de aanpak van de droogteschade aan wegen is in beeld gebracht welke technische oplossingen hiervoor geschikt zijn. In 2023 is gestart met de aanvang van herstel van de droogteschade aan wegen. Jaarlijks wordt afgewogen welk investeringsbedrag nodig is.

** Voor de aanpak van essentaksterfte is jaarlijks een budget beschikbaar van € 50.000. Op dit moment hebben wij alle essen binnen de gehele gemeente gecontroleerd op de essentaksterfte. Vanuit deze positie, in combinatie met het essentaksterftevervangingsplan, kunnen we inzichtelijk gaan maken van de mate van aantasting is binnen de gemeente en wat de verwachte kosten zullen zijn in de toekomst. Voor nu wordt dit budget gebruikt om de essen te kappen die dermate zwaar zijn aangetast en daardoor niet meer veilig zijn. De aanpak van essentaksterfte wordt niet gezien als achterstallig onderhoud aangezien dit buiten de invloedssfeer van de beheerder valt en niet het gevolg is van niet tijdig uitgevoerd onderhoud.

*** Aan de diverse bruggen wordt levensduur verlengend groot onderhoud (en eventueel achterstallig onderhoud) uitgevoerd in meerdere jaren om zodoende de noodzakelijke en vereiste kwaliteit te verhogen. In totaal is hiervoor een budget van € 2 miljoen beschikbaar gesteld.

**** Het Water en Rioleringsprogramma 2026-2030 is inmiddels gereed en zal volgens planning vastgesteld worden in de raad van 19 november 20205.

Onderhoud Blauwestad

In 2020 heeft de gemeente een overeenkomst gesloten met de provincie inzake diverse zaken in en rondom de Blauwestad. Een van de afspraken is, dat de gemeente het onderhoud van de openbare ruimte over gaat nemen. Het gaat hierbij om de delen die op dat moment volledig ontwikkeld zijn (woonrijp, bewoond en ingericht). Er is een inventarisatie gemaakt welke werkzaamheden en extra kosten hier in 2026 extra bij komen ten opzichte van het huidige onderhoud wat we al uitvoeren in de Blauwestad. De extra kosten zijn voor 2026 geraamd op € 500.000. In de meerjarenraming is met dit bedrag rekening gehouden onder stelposten.

Risico's

Bij aanpassingen aan het beschikbaar gesteld budget voor de openbare ruimte zullen (noodzakelijkerwijs) wijzigingen ontstaan in de kwaliteitsbeelden zoals vastgesteld in de verschillende beheerprogramma's. Dit kan leiden tot een wijziging in de waardering van de openbare ruimten door de bewoners en/of gebruikers.

Voor een aantal sportgebouwen geldt dat er in de meerjarenraming te weinig middelen opgenomen zijn om ze voldoende te onderhouden. Dat leidt tot risico's op uitval van installaties en achterstallig onderhoud.

Groen

Wat gaan we daarvoor doen?

- De medewerkers van ons team BORGG werken samen met de gedetacheerde medewerkers van Afeer aan het onderhoud van de beplanting, de gazons en de bomen.
- Uitvoering geven aan de aanpak van de Japanse Duizendknoop, de Essentaksterfte en de Bereklauw.
- Uitvoeren van de maatregelen zoals vastgesteld in het beleidsplan Begraven en Begraafplaatsen.
- Opstellen van een uitvoeringsplan op basis van het nog vast te stellen Groenbeleidsplan.
- De medewerkers van ons team BORGG werken samen met de gedetacheerde medewerkers van Afeer aan het onderhouden van de begraafplaatsen op niveau B.
- Het Rosarium onderhouden op niveau A.
- Ook wordt er weer een boominspectie gehouden in de gemeente waarbij gecontroleerd wordt op veiligheid en onderhoud. Dit betreft een 3 jarige cyclus. Hierbij zal ook verhoogde aandacht zijn voor de bomen in bosplantsoenen.
- In samenwerking met de aannemer van het nieuwe onderhoudscontract “Wegen en aanverwante dienstverlening” zal er meer aandacht worden besteed aan onkruid rondom wegen, zoals bijvoorbeeld het kantenknippen.
- Verbeteren van de biodiversiteit door o.a. meer sinusbeheer te gaan toepassen.
- Upgraden van zichtlocaties van dorpen door middel van duurzame beplanting inplanten zodat de entrees weer kleurrijk en biodivers worden.
- Afronden van het project Hamrikkerweg (kappen essen en herinrichting).
- We blijven schapen inzetten voor (natuurlijke) begrazing.
- De gemeentelijke speeltoestellen blijven we onderhouden daar waar dit noodzakelijk is.
- Daarnaast gaan we onderzoeken hoe we een verbeterslag kunnen (laten) uitvoeren op alle gemeentelijke speeltuinen/plekken in de gemeente.
- We gaan 10 bijenkasten ophangen en vervolgens gaan we deze monitoren ten behoeve van de biodiversiteit.

Wat hebben we te onderhouden?

Oppervlakte openbaar groen	454 ha.
Oppervlakte (natuurlijke) beplanting	139 ha.

Aantal bomen	ca. 27.000 st.
Aantal begraafplaatsen	12 st.

Wegen

Wat gaan we daarvoor doen?

- Er wordt (verdere invulling gegeven aan het nieuwe Onderhoudscontract voor Wegen en aanverwante dienstverlening. Samen met onze nieuwe (en ook oude) partner gaan we onze asset beheren en onderhouden conform onze wensen en eisen.
- Hier is ook aandacht voor lokale werkgelegenheid, duurzaamheid en circulariteit.
- Het maatregelenpakket, dat is samengesteld naar aanleiding van de droogteschade, uitwerken tot een plan van aanpak, inclusief planning en kostenraming om de schades ten gevolge van de droogte zo adequaat als mogelijk op te lossen.
- Het (achterstallig en levensduur verlengend groot) onderhoud aan diverse bruggen wordt in meerdere jaren uitgevoerd om zodoende de noodzakelijke en vereiste kwaliteit te verhogen. Ook worden de bruggen vervangen die aan het eind van hun levensduur zijn gekomen.
- Naast het reguliere onderhoud (reinigen, conserveren en herstelwerkzaamheden) aan bruggen worden diverse recreatieve voorzieningen (bijv. aanlegsteigers) onderhouden en waar nodig voorzien van (nieuwe) antislip ter verhoging van de veiligheid van de gebruikers.
- Het uitvoeringsprogramma gladheidbestrijding opstellen conform de uitgangpunten zoals verwoord in het Gladheidsbestrijdingsplan. Het team Buitendienst draagt zorg voor een adequate en alerte uitvoering.
- Verdere uitvoering geven aan aanpak Leefbaarheid Bomenbuurt Winschoten. Samen met bewoners worden de mogelijkheden onderzocht en aansluitend gereed gemaakt voor uitvoering.
- Ook gaan we onderzoek doen naar de beste oplossingen om een aantal fietspaden in Oldambt te vervangen / te verbreden:
 - Fietspad over de dijk nabij Parkwijk Winschoten
 - Fietspad Zuidwende Scheemda
 - Fietspad langs Beertsterdiep Beerta
 - Fietspad Scheemda buitengebied – centrum (route Scheemderzwaag – ziekenhuis – brandweerkazerne)

Wat hebben we te onderhouden?

Lengte wegen	507 km.
Lengte fietspaden	87 km.
Aantal bruggen	82 st.

Water & Riolering

Wat gaan we daarvoor doen?

- Het op diepte brengen en houden van waterpartijen en/of –gangen zoals opgenomen in het Beheerprogramma Baggeren;
- Het verbeteren van de waterkwaliteit en het vergroten van de beleving van het oppervlaktewater, dit in samenwerking met het cluster Groningen Oost;
- Het zoveel als mogelijk onzichtbaar houden van grond- en afvalwater;
- Het regenwater na een extreme regenbui zo goed mogelijk opvangen, bergen en afvoeren ten einde overlast zo veel mogelijk te beperken op de meest kwetsbare plekken;
- Het onderhouden en verbeteren van de kaden, beschoeiingen etc., ten einde weg- en uitspoeling te voorkomen.
- Ten aanzien van de klimaatadaptatie worden de volgende projecten opgestart en uitgevoerd:
 - Aanleg regenwaterstructuur Centrum Scheemda
 - Aanleg regenwaterriool Kerkwijk Nieuw Scheemda
 - Openstellen brede klimaatsubsidie
- Ten aanzien van (groot) onderhoud worden de volgende riolen aangepakt:
 - Relinen riolering Constantijn Huygenslaan Winschoten
 - Relinen riolering Molenweg Winschoten

Wat hebben we te onderhouden?

Lengte kaden, beschoeiing en betuining	70 km.
Aantal sluizen	1 st.
Aantal jachthavens	7 st.

Lengte vrij verval riolering	403 km.
Lengte mechanische riolering	92 km.
Aantal hoofdgemalen	101 st.
Aantal vacuümpotten	80 st.
Aantal vacuümstations	2 st.
Aantal IBA's	78 st
Aantal pompunits	217 st.
Aantal rioolaansluitingen	19.810 st.
Aantal kolken	22.738 st.
Aantal randvoorzieningen (+gemaal)	15 st.

Verkeer & Openbare Verlichting

Wat gaan we daarvoor doen?

Het verbeteren van de bereikbaarheid, de leefbaarheid en de verkeersveiligheid door het (verder) uitvoeren van de voorstellen uit het nog vast te stellen Programma Mobiliteit;

- Hiertoe, indien mogelijk, subsidie voor verkrijgen waarbij een gemeentelijke cofinanciering (50%) bijna altijd noodzakelijk is (daartoe is een gemeentelijke reserve zeer essentieel en wenselijk);
- Het constant blijven verbeteren van de openbare verlichting waarbij de veiligheid, de leefbaarheid, de energiezuinigheid en het klimaat een belangrijke rol spelen;
- Het (laten) onderzoeken naar nut, noodzaak en mogelijkheden om de "speciale verlichting" (bijvoorbeeld aanlichting van openbare gebouwen, grondspots etc.) ook in LED te kunnen gaan uitvoeren.

Wat hebben we te onderhouden?

Aantal lampen openbare verlichting	12.526 st.
------------------------------------	------------

Aantal lampen openbare verlichting LED	8.609 st.
Aantal armaturen openbare verlichting	12.766 st.
Aantal masten openbare verlichting	11.880 st.

Afval

De gemeente Oldambt werkt aan een toekomstbestendige, efficiënte en duurzame afvalinfrastructuur.

Huishoudens worden gestimuleerd om afval goed gescheiden aan te bieden volgens het principe "Van afvalstof naar grondstof". Daarbij streven we naar een hoog serviceniveau en zo laag mogelijke kosten.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We onderhouden en beheren het complete containerbestand, de ondergrondse voorzieningen en het afvalbrengrstation.
- In 2026 breiden we het afvalbrengrstation uit aan de oost- en/of westzijde om de capaciteit en doorstroming te verbeteren.
- We blijven vernieuwen met pilots en maatwerkoplossingen zoals GFE-inzameling door middel van de voedsel fiets bij hoogbouw, retourstoffenkratten en circulaire toepassingen zoals wormenthee.
- Het jaarlijks onderhoud van de goten wordt uitgevoerd door Afeer en Van der Valk & de Groot.

Wat hebben we te onderhouden?

Aantal containers:	
Groente-, Fruit- en Tuinafval (GFT)	16.633 st.
Papier	16.201 st.
Restafval	16.503 st.
PMD	16.502 st.
Aantal ondergrondse containers:	

Restafval	83 st.
Textiel	19 st.
Glas	27 st.
Papier	3 st.
PMD	11 st.
Aantal bovengrondse containers:	
Restafval	26 st.
Papier	66 st.
PMD	20 st.
Aantal ledigingen:	
GFT	228.249 st.
Medisch	839 st.
PMD	165.096 st.
Restafval	113.660 st.
Aantal dumpingen:	
GFE	174 per maand
PMD	1.544 per maand
Rest	11.197 per maand
Afvalbrenngstation:	
Bezoekers	33.447 st.

Aangeleverd afval

7.491.400 kg.

Gebouwen

Naast de bovengenoemde voorzieningen in de openbare ruimte vallen ook de gebouwen in eigendom van de gemeente onder de kapitaalgoederen.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Voldoende onderhouden gebouwen die voldoen aan wettelijke eisen en waarover de gebruikers tevreden zijn.
- Voldoende verzekeren van gebouwen tegen schade.
- Voor elk gebouw waarvoor de gemeente verantwoordelijk is voor het onderhoud wordt een actuele meerjarenplanning gemaakt en uitgevoerd. Het dagelijks onderhoud wordt zoveel mogelijk uitgevoerd door de buitendienst, Afeer en lokale bedrijven. Het onderhoud betreft bouwkundig, werktuigbouwkundig en elektrotechnisch onderhoud.
- Afronden van de sloop van het voormalig St. Lucasziekenhuis.
- Het te koop zetten of slopen van gebouwen die niet ondersteund worden door beleid. Momenteel lopen er trajecten voor het afstoten of herontwikkelen van de volgende gebouwen:
 - Voormalig St. Lucas ziekenhuis, Gaslaan 18 Winschoten;
 - Appartementencomplex en garageboxen Mr. D.U. Stikkerlaan 7 t/m 25 te Winschoten;
 - Voormalig PABO-gebouw, Stikkerlaan 4 Winschoten;
 - Gemeentekantoor Scheemda, Brugstraat 2 Scheemda;
 - Gemeentekantoor Winschoten, Garst 7 Winschoten;
 - Gemeentekantoor Winschoten, Johan Modastraat 6 Winschoten;
 - Winkelruimte Kijkshop, Burg. Schönfeldplein 2a Winschoten;
 - Winkel- en woonruimte, Langestraat 81 en 81a Winschoten;
 - Winkel- en woonruimte, Vissersdijk 74-74a, 76-78 Winschoten;
 - Winkelruimte, Vissersdijk 86 Winschoten;
 - Diverse woningen, locatie en omgeving sporthal en voortgezet onderwijs Winschoten;
- Uitvoering geven aan het nieuwe contract t.b.v. het onderhoud aan elektrische en werktuigbouwkundige installaties.
- Het verder “verledden” van de verlichting in het gemeentelijk vastgoed, vanwege veranderende wetgeving.

Wat hebben we te onderhouden?

Volgens de WOZ-administratie heeft de gemeente ruim 140 vastgoedobjecten en/of nog te bebouwen locaties. In een groot aantal gevallen is de gemeente verantwoordelijk voor het onderhoud en zijn bedragen opgenomen in de begroting. Voor sommige sportaccommodaties geldt dat de gemeente verantwoordelijk is voor het groot onderhoud, maar dat de geraamde kosten niet opgenomen zijn in de begroting.

5.4 Verbonden partijen

Beleidskaders

Op grond van artikel 15 van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) moet in de begroting en de jaarstukken in de paragraaf Verbonden Partijen in elk geval ingegaan worden op de in dit artikel verplicht gestelde onderdelen.

Verbonden partijen kunnen verschillende juridische verschijningsvormen hebben. Het belangrijkste onderscheid is die tussen publiekrechtelijke en privaatrechtelijke verbonden partijen.

Bij publiekrechtelijke verbonden partijen gaat het om deelnemingen aan gemeenschappelijke regelingen. Bij privaatrechtelijke verbonden partijen gaat het vooral om deelnemingen in vennootschappen en stichtingen.

Het criterium voor kwalificatie als verbonden partij is conform artikel 1 van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) gelegd bij die partijen waar de gemeente zowel een bestuurlijk als een financieel belang in heeft.

Onder bestuurlijk belang wordt verstaan: een zetel in het bestuur van, een participatie of het hebben van stemrecht. Met een financieel belang wordt bedoeld dat de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld en deze kwijt is in geval van faillissement van de verbonden partij en/of als financiële problemen bij de verbonden partij verhaald kunnen worden op de gemeente.

Dit betekent dat er relaties met derde partijen kunnen zijn die niet onder de verbonden partijen vallen en die dus niet in deze paragraaf vermeld worden. Het gaat dan om relaties indien slechts sprake is van of een bestuurlijk belang of een financieel belang.

Dat deze relaties niet in deze paragraaf zijn vermeld, wil overigens niet zeggen dat ze niet in de begroting en of jaarrekening zijn opgenomen. Deze relaties kunnen wel elders in de begroting of jaarrekening worden vermeld doordat bijvoorbeeld de gemeente jaarlijks subsidie verstrekt, uitsluitend een financieel belang heeft of een financieel risico loopt.

Wat willen we bereiken?

Al sinds het formele ontstaan van de gemeente hebben wij burens, partners en gedeelde openbare belangen. Als het dienstbaar en ondersteunend is aan de realisering van onze beleidsdoelstellingen, willen wij samenwerken. In deze tijd dat er steeds meer taken bij gemeenten worden belegd maar er onvoldoende capaciteit en middelen zijn om deze taken mede uit te kunnen voeren, is samenwerking met andere partners van essentieel belang. Samenwerking kan op een informele wijze. Op ambtelijk niveau wordt er al veel samengewerkt met collega's van andere gemeenten en/of andere ketenpartners. Samenwerking kan ook op een meer formele wijze. In dat geval hebben we het over samenwerking die op een juridische grondslag tot stand is gekomen. Dat kan op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen, maar ook via het privaatrecht.

Samenwerken ter uitvoering van het openbaar belang komt dus al veel langer voor om diverse redenen, zoals:

- gedeeld(e) belang(en) met anderen;
- de gemeente kan een gewenst doel niet zelf realiseren;
- een gewenst doel kan op een efficiëntere of doeltreffender wijze worden gerealiseerd;
- uit oogpunt van kostenbesparing wordt met andere gemeenten samengewerkt;
- sommige gedecentraliseerde taken noodzaken tot samenwerken;
- het nastreven van een hogere kwaliteit van dienstverlening en producten;

- een bestuurlijke verplichting, etc.

Wij onderschrijven deze redenen en zien daarom samenwerking als een logisch, nuttig en noodzakelijk instrument om op goede wijze het openbaar belang te dienen. Wij hechten daarbij waarde aan de beginselen openbaarheid en democratische controle, zeker daar waar sprake is van overdracht van verantwoordelijkheden en bevoegdheden. Wij kiezen daarom in eerste aanleg voor samenwerking op publiekrechtelijke basis.

Wanneer zijn we tevreden?

Wij zijn tevreden, als de samenwerkingsverbanden weloverwogen worden aangegaan. Hierbij is als criterium gesteld, dat wij in ieder geval niet zelf bestuurlijk vertegenwoordigd zijn bij de uitvoering van taken en bevoegdheden, die naar ons oordeel op een adequate wijze door privaatrechtelijke partijen kunnen worden uitgevoerd, al dan niet met gemeentelijke ondersteuning.

Nota verbonden partijen

Op 8 februari 2025 heeft de commissie BBV de nota verbonden partijen 2025-2028 gepubliceerd. Deze nota is een actualisatie van de nota 2021-2024. Het doel van deze notitie is inzicht te bieden aan raadsleden en meer specifiek duiding te geven aan vakspecialisten op het gebied van verbonden partijen.

Verbonden partijen kunnen zowel voor de realisatie van het beleid van de deelnemende partijen als voor de financiële gevolgen daarvan van majeure betekenis zijn. Het is daarom belangrijk dat de gemeente zich bewust op de hoogte stelt van de governance aspecten en de instrumenten voor bestuur en toezicht optimaal benut. Daarvoor is kennis nodig van en inzicht in bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de verschillende bestuursorganen, zowel aan de kant van de verbonden partij als bij de individuele deelnemer/aandeelhouder.

De wijzigingen in de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr), die per 1 juli 2022 in werking zijn getreden, hebben als voornaamste doelstelling om de positie van gemeenteraden binnen gemeenschappelijke regelingen te versterken. Deze veranderingen zijn in drie belangrijke categorieën te verdelen:

- Versterking van de positie van gemeenteraden bij besluitvorming in gemeenschappelijke regelingen.
- Introductie van aanvullende controle-instrumenten voor gemeenteraden.
- Verbetering van de positie van gemeenteraden met betrekking tot het functioneren van de regeling.

Daarnaast wordt er in het kader van bovenregionale afstemming en uitvoering veel en steeds intensiever samengewerkt in de vorm van verbonden partijen. De complexiteit van de problematiek die in deze partijen worden ondergebracht kan van invloed zijn op het inzicht en de invloed die een gemeenteraad heeft en de wijze waarop de gemeenteraad zijn taken uit kan voeren.

Zowel het BBV waarin de regels over de financiële verslaglegging zijn beschreven, als de Wgr welke het juridisch kader vormt, bieden handvaten om het college en de raad in staat te stellen hun verantwoordelijkheden na te komen. De nota verbonden partijen 2025-2028 is hier een beleidsmatige uitwerking van.

Doelstellingen en ontwikkelingen

Conform het artikel 15 van het BBV schetsen wij onderstaand een overzicht van de verbonden partijen, hun doelstellingen en de ontwikkelingen in het afgelopen begrotingsjaar.

Daarnaast zal ook informatie niet ontbreken over de naam en de vestigingsplaats, het openbaar belang dat op deze wijze behartigd wordt, de verwachte en gerealiseerde financiële bijdrage aan de verbonden partij in het begrotingsjaar en andere relevant geachte informatie.

Ook de financiële risico's van de verbonden partij zijn vermeld en 'op geld gezet'. Daar waar nodig worden de risico's in de paragraaf Weerstandsvermogen vermeld.

De volgende verplichte BBV-indeling hoort hierbij:

- A. Gemeenschappelijke regelingen;
- B. Vennootschappen en corporaties;
- C. Stichtingen en verenigingen;
- D. Overige verbonden partijen.

Voor de gemeente Oldambt geldt dat er alleen sprake van Verbonden partijen is onder punt A en B. Aan het eind van deze paragraaf treft u een overzichtslijst aan van de verbonden partijen en de aan hun begrote en verstrekte financiële bijdragen over 2024 en voor de privaatrechtelijke verbonden partijen de (verwachte) balansbedragen van onze deelnemingen.

Opmerking:

Sommige balansgegevens kunnen zijn gewijzigd ten opzichte van eerdere rapportages. Dit komt omdat ten tijde van de publicatie van deze rapportage nog niet alle jaarrekeningen en/of begrotingen definitief vastgesteld waren door de algemene besturen en/of de aandeelhoudersvergaderingen.

A. Gemeenschappelijke regelingen

A1. Samenwerkingsverband afvalstoffenverwijdering Oost- en Zuidoost-Groningen (SOZOG)

Doel/Openbaar belang

Het op een doelmatige en vanuit een oogpunt van duurzaamheid en milieuhygiëne verantwoorde wijze van verwijdering van afvalstoffen binnen het samenwerkingsgebied. Het SOZOG functioneert hierbij als administratief orgaan dat een aantal gemeenschappelijke zaken afhandelt, de lopende zaken beheert en de aanbesteding van de nieuwe contracten voor de verwerking van GFT-afval en restafval (heeft) verzorgt.

Betrokkenen

4 gemeenten, namelijk Midden-Groningen, Oldambt, Stadskanaal en Veendam. De administratie wordt uitgevoerd door de gemeente Stadskanaal.

Vestigingsplaats

Stadskanaal.

Bestuurlijk belang

In het Algemeen Bestuur zijn alle 4 gemeenten met één collegelid vertegenwoordigd.

Gemeentelijke visie

Afvalverwijdering is een onderwerp van aanhoudende zorg, door gebrek aan grondstoffen wordt hoogwaardige recycling en hergebruik steeds belangrijker. Het is zaak om gezamenlijk adequaat in te spelen op de wijzigingen in de afvalmarkt en gezamenlijk op te trekken bij aanbestedingen.

Ontwikkelingen

In de afgelopen jaren zijn er binnen SOZOG Europese aanbestedingen georganiseerd voor de verwerking van GFT- en restafval. Dit leidde tot een contract met een verwerkingsbedrijf voor restafval, dat loopt van 1 juli 2016 tot eind 2021, met de mogelijkheid om het contract twee keer met drie jaar te verlengen. Er is besloten om gebruik te maken van de tweede verlengingsperiode, waardoor het contract loopt tot eind 2027. Samen met MARKEREIN wordt een gezamenlijke Europese aanbesteding voor de verwerking van het restafval gestart. Gemeente Pekela treedt uit per 01-01-2026.

Financiële risico's

Oldambt zal, evenals de andere deelnemers, jaarlijks een bijdrage aan het samenwerkingsverband betalen. Deze kosten worden gedekt uit de afvalstoffenheffing.

Het SOZOG heeft geen eigen vermogen. Gezien de aard en de omvang van de risico's wordt het niet noodzakelijk geacht hiervoor reserves te vormen. Tevens zijn er geen verplichtingen inzake langlopende schulden, en geen rekening-courantschulden bij banken. Het enige vreemd vermogen bestaat uit lopende crediteurschulden. SOZOG werkt resultaat-neutraal, het jaarlijkse saldo van baten en lasten wordt direct met de deelnemende gemeenten verrekend. Daarnaast zijn de risico's voor de verwerking van het afval contractueel bij de verwerkingspartijen vastgelegd.

Risico: Klein.

A2. Volkskredietbank Noord-Oost Groningen (VKB)

Doel/Openbaar belang

Het verlenen van hulp om te komen tot een financieel stabiele situatie bij inwoners die in financiële moeilijkheden verkeren of dreigen te raken; het op zakelijke en sociaal verantwoorde wijze voorzien in de behoefte aan sociale kredieten; het voorkomen van maatschappelijk minder gewenste vormen van financiële dienstverlening.

Betrokkenen

5 gemeenten, namelijk Eemsdelta, Hogeland, Oldambt, Pekela en Veendam.

Vestigingsplaats

Appingedam.

Bestuurlijk belang

In het Algemeen bestuur zijn de deelnemende gemeenten vertegenwoordigd, elk met één lid.

Gemeentelijke visie

De gemeentelijke visie is een schuldenzorgenvrij Oldambt. Dit wil de gemeente bereiken door betalingsachterstanden vroegtijdig te signaleren, door aandacht te hebben voor de verschillende groepen inwoners die extra vatbaar zijn voor financiële problemen, door schuldenproblematiek integraal te benaderen en door nauw met ketenpartners samen te werken aan een Oldambt zonder financiële zorgen.

Ontwikkelingen

Voor de uitvoering van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening werkt de gemeente Oldambt samen met de gemeenten het Hogeland, Eemsdelta, Pekela en Veendam in het publiekrechtelijke samenwerkingsverband Volkskredietbank Noord Oost Groningen (VKB). Door een aantal gemeentelijke herindelingen is het aantal deelnemende gemeenten en daarmee het aantal leden van het Algemeen Bestuur afgenomen. Het gevolg hiervan is dat de verhouding

tussen het aantal leden van het Algemeen Bestuur en de leden van het Dagelijks bestuur niet voldoet aan de bepalingen van de Wet gemeenschappelijke regelingen. Dit zorgt voor een juridisch ongewenste situatie en vraagt om herijking van de (rechts)vorm van de huidige gemeenschappelijk regeling. Verder is de afgelopen jaren gebleken dat door de afgenomen omvang van de organisatie, de bedrijfsvoering kwetsbaar is geworden. Momenteel wordt gewerkt aan onderzoeken teneinde een antwoord te krijgen op de vraag hoe schuldhelpverlening voor de gemeente Oldambt toekomstbestendig gerealiseerd kan worden.

Financiële risico's

Met de invoering van de Wet gemeentelijke schuldhelpverlening per 1 juli 2012 hebben burgers bij de gemeente een afdwingbaar recht op ondersteuning bij schuldhelpverlening. Dat betekent dat gemeenten een passende voorziening moeten aanbieden. Indien er – om welke reden dan ook – een extra toename gaat plaatsvinden op deze vorm van ondersteuning, zal de gemeentelijke bijdrage (alsnog) gaan stijgen. Het bieden van schuldhelpverlening is namelijk een opneindregeling.

Risico: Klein.

Met ingang van 1-1-2021 is de Wet Gemeentelijke Schuldhelpverlening gewijzigd. De taken schuldhelpverlening aan ondernemers en vroeg signalering krijgen hiermee een verplicht karakter. Deze nieuwe taken gaan gepaard zonder dat gemeenten hiervoor een aanvullend budget krijgen.

Risico: Klein.

A3. Participatiebedrijf Afeer

Doel/Openbaar belang

Uitvoering van de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) en de re-integratietaak op grond van de Participatiewet. Op 1 juli 2018 is Synergion (de toenmalige uitvoerder van de Wsw) opgegaan in Afeer.

Betrokkenen

3 gemeenten, namelijk Westerwolde, Oldambt en Pekela.

Vestigingsplaats

Winschoten.

Bestuurlijk belang

Het algemeen bestuur wordt gevormd door de deelnemende gemeenten. Standaard zijn dat 2 per deelnemende gemeente en afhankelijk van het aantal in te brengen sw-medewerkers en re-integratietrajecten worden er extra leden aangewezen (aantal leden wordt bepaald door een overeengekomen verdeelsleutel zoals weergegeven in artikel 6 van de GR). In 2020 zijn er zodoende vijf leden uit Oldambt, drie leden uit Pekela en twee leden uit Westerwolde. Het dagelijks bestuur wordt gevormd door één vertegenwoordiger uit elk van de drie deelnemende gemeenten.

Gemeentelijke visie

De GR Afeer geeft enerzijds uitvoering aan de wettelijke taken op grond van de Wet sociale werkvoorziening en anderzijds voert zij de re-integratietaak, op grond van de Participatiewet, uit voor de gemeenten. Daarbij is een visie vastgesteld die luidt: Afeer zorgt ervoor dat inwoners het maximale uit zichzelf halen op het gebied van werk en permanente ontwikkeling. Zo kunnen zij zelfredzaam zijn en regie nemen. In bredere zin horen daar ook vitaliteit, gezondheid en welzijn bij (maar dat zijn onderwerpen in het gemeentelijk domein).

Ontwikkelingen

De uitvoering van de business case behorende bij het Bestuursakkoord van Westerlee heeft per 1 juli 2018 geleid tot de omvorming van de GR Synergon in de GR Afeer, hierin zijn de afdelingen Werk van de gemeenten en Synergon opgegaan. Daarbij zijn aan Afeer een paar stevige ambities meegegeven. Eind 2023 is een nieuw beleidsplan door Afeer en de GR-gemeenten opgeleverd. Een onderdeel hiervan is het herijkte beleidskader. Voor dat beleidskader zijn ook prestatie indicatoren geformuleerd. Ook in dit beleidsplan de aankondiging om vanaf het jaar 2026 te gaan werken met een nieuwe verdeelsleutel. Hierdoor zal de verdeling van de kosten meer in lijn worden gebracht met de dienstverlening per gemeente.

Financiële risico's

Ter voldoening van de gemeentelijke bijdrage aan Afeer, wordt de volgende middelen ingezet:

- Het ontvangen rijksbudget voor de uitvoering van de Wsw;
- Middelen uit de algemene uitkering Gemeentefonds;
- Eigen gemeentelijke middelen.

De gemeente Oldambt neemt voor 64,6% deel in de gemeenschappelijke regeling (GR). De gemeente Pekela en Westerwolde nemen voor het resterende aandeel deel. De stemverhouding in het Algemeen bestuur verschilt per onderwerp en besluiten worden of bij meerderheid of bij unanimitieit (o.a. bij vaststelling begroting en jaarrekening) genomen. In artikel 7 van de GR Afeer is dit nader uitgewerkt.

Voor eerder gemelde risico's zijn beheersmaatregelen getroffen hiermee is het risico van de gemeente laag.

A4. Veiligheidsregio Groningen (VRG)

Doel/Openbaar belang

Door een doelmatige organisatie en coördinatie via intergemeentelijke samenwerking uitvoering te geven aan de behartiging van de volgende belangen:

- a. Brandweezorg;
- b. Geneeskundige Hulporganisatie in de Regio (GHOR);
- c. Rampenbestrijding en Crisisbeheersing;
- d. Bevolkingszorg.

Betrokkenen

Alle gemeenten in de provincie Groningen.

Vestigingsplaats

Groningen.

Bestuurlijk belang

Het Algemeen bestuur wordt gevormd door de burgemeesters van de deelnemende gemeenten.

Gemeentelijke visie

Betreft een op basis van de Veiligheidswet verplichte samenwerking, waarbij de doelstellingen - nu en in de toekomst - van evident belang worden geacht.

Ontwikkelingen

Deze begroting inclusief meerjarenraming is opgesteld aan de hand van de uitgangspunten in de kaderbrief 2026-2029. Hierbij is de nullijn gehanteerd. Zoals uit deze kaderbrief bleek, spelen er meerdere landelijke en regionale ontwikkelingen die nog omkleed zijn met (financiële) onzekerheden. De VRG ziet een groot aantal onvermijdelijke ontwikkelingen op zich afkomen die mogelijk financiële consequenties zullen hebben en die de VRG niet kan opvangen binnen de begroting. Hierbij valt onder andere te denken aan paraatheid vrijwilligers, taakdifferentiatie als gevolg van Europese wetgeving, vakbekwaamheid, het Tweede loopbaanbeleid, Verduurzaming, landelijke harmonisatie van regelingen en collectieve opgaven zoals PTSS. Daarnaast speelt de onzekerheid rondom de korting op de BDuR.

Conform de opdracht van het bestuur gaat de VRG in 2026 verder met het invulling geven aan de visie op de brandweezorg, het dekkingsplan en het regionaal beleidsplan crisisbeheersing.

Verder wordt in 2026 het strategisch huisvestingsplan, het plan voor alle 39 posten vervolgd.

De omvang van de begroting 2026 stijgt met € 1.587 miljoen t.o.v. de geactualiseerde begroting 2025. Deze stijging wordt veroorzaakt door de gebruikte indexatie van 3,04%. Dit leidt tot een hogere bijdrage van € 88.521 van de gemeente Oldambt aan de VRG. De stijging van de bijdrage aan de VRG zal als meerjarenbeeldpost worden meegenomen in de begroting 2025.

De totale bijdrage van de gemeente Oldambt voor 2026 is begroot op € 3.110.506,-, waarvan € 2.813.548,- bestemd is voor brandweezorg, € 36.771,- bestemd is voor geneeskundige hulporganisatie (GHOR), € 53.048,- bestemd is voor rampenbestrijding en crisisbeheersing en € 97.025,- bestemd is voor bevolkingszorg.

Financiële risico's

Om de dienstverlening van VRG ook de komende jaren op niveau te kunnen houden, inclusief de onvermijdelijke ontwikkelingen, zullen gemeenten rekening moeten houden met een uitzetting van de begroting van de VRG. Hiermee is in de meerjarenbegroting van de VRG nog geen rekening gehouden, immers hiermee gemoeide bedragen zijn niet bekend.

Risico: Reëel.

A5. Eems Dollard Regio (EDR)

Doel/Openbaar belang

De EDR draagt op de volgende manieren bij aan het openbaar belang:

- Het ontwikkelen van grensoverstijgende samenwerkingsprojecten die bijdragen aan het vinden van oplossingen voor uitdagingen in de regio en het verwerven van financiële middelen om deze projecten uit te voeren.
- Het adviseren van haar leden, burgers, ondernemers, verenigingen, overheden en andere instellingen bij grens overstijgende activiteiten, kansen en uitdagingen. Een voorbeeld is het Grens Info Punt (GIP) voor werknemers en werkgevers (<https://grenzinfo.eu/edr/>).
- Het op diverse gebieden bevorderen, ondersteunen en coördineren van regionale grensoverstijgende samenwerking van de deelnemers aan EDR (lokale en regionale overheden en instellingen aan beide kanten van de grens).

Betrokkenen

83 leden, waaronder openbare instellingen, provincies, Landkreise, steden en gemeenten uit de Nederlandse provincies Groningen, Drenthe en Fryslân en uit de regio Weser-Ems in Niedersachsen, dragen bij aan de financiering van der activiteiten.

Vestigingsplaats

Bad Nieuweschans, gemeente Oldambt.

Bestuurlijk belang

In de EDR-Raad is de gemeente Oldambt vertegenwoordigd met twee leden, aan te wijzen door de Gemeenteraad waarvan één lid afkomstig is uit het College van B&W. Dit is onze Burgemeester die tevens deel uitmaakt van het Dagelijks Bestuur van de EDR, zij heeft de rol van voorzitter van het DB van de EDR tot en met eind 2025. De gemeente heeft (net zoals veel andere leden) geen tweede lid benoemd.

Gemeentelijke visie

Het bevorderen en realiseren van grensoverstijgende samenwerking op regionaal en plaatselijk niveau is voor nu en in de toekomst een belangrijke kans voor het realiseren van gemeentelijke beleidsdoelstellingen.

Ontwikkelingen

Speerpunten van de EDR zijn de bevordering van de grensoverstijgende regionale economie, arbeidsmarkt, toerisme, veiligheid en cultuur. Om bij te dragen aan het realiseren van de beleidsvisie die EDR in 2021 heeft vastgesteld neemt de gemeente ambtelijk deel aan een projectgroep van ambtelijke medewerkers van EDR-DB-leden. De groep werkt een grensoverstijgend arbeidsmarktproject uit en ontwikkelt activiteiten en projecten op het gebied van bestrijding van ondermijning, de vrijetijdseconomie/toerisme, economische samenwerking en cultuur. Om doelstellingen te behalen wordt nauw samengewerkt met het INTERREG-programma "Deutschland-Nederland". EDR levert een actieve bijdrage aan het initiëren, beoordelen, en toekennen van financiële INTERREG-middelen aan projecten in de EDR-regio. De Eems Dollard Regio (EDR) maakt als programmapartner actief deel uit van het Interreg VI A-programma Duitsland-Nederland. Als lead partner en coördinator is de Eems Dollard Regio (EDR) betrokken bij Duits-Nederlandse projecten die direct ten goede komen aan burgers. Met ervaring, sterke netwerken en binationale expertise bevorderen we de samenwerking op het gebied van sociale kwesties en op het gebied van onderwijs, arbeidsmarkt en advies voor burgers over verschillende onderwerpen en vragen (bijv. leven en wonen in het buurland). Via het Kleinprojectenfonds (KPF) in het Interreg VI A-programma "Duitsland-Nederland" ondersteunt de EDR als lead partner kleinere grensoverschrijdende initiatieven. We ondersteunen het aanvraagproces, afwikkeling en de realisatie om culturele uitwisseling, sociale samenwerking en economische innovatie te bevorderen. Als coördinator van het project Buurtaal bevorderen we de buurtaal op scholen en onderwijsinstellingen. Met gerichte maatregelen versterken we taalvaardigheid en intercultureel begrip - voor betere kansen op de arbeidsmarkt en hechtere relaties in de grensregio.

De GrensInfoPunt EDR biedt advies over werken, leven en studeren in de grensregio. Dankzij sterke netwerken met overheidsinstanties vergemakkelijken wij de toegang tot belangrijke informatie en verminderen wij bureaucratische drempels voor burgers.

Financiële risico's

In de begroting van EDR (opgesteld volgens in Duitsland geldende regels zonder balansprognose) wordt elk jaar een begroting gemaakt van inkomsten en uitgaven. Uit de begrotingen blijkt dat inkomsten en uitgaven elkaar grotendeels in evenwicht houden. De Gemeente heeft in 2001 een hypothecaire lening verstrekt voor de financiering van het gebouw van EDR in Bad Nieuweschans. Deze lening met lineaire aflossing heeft een looptijd van 30 jaar met een rente van 5,77%. De lening loopt tot 2031.

Geen risico's bekend.

Risico: Klein.

A6. Omgevingsdienst Groningen (ODG)

Doel/Openbaar belang

De Omgevingsdienst Groningen (hierna ODG) is ingesteld om vergunningverlenende, toezichthoudende en handhavingstaken op het gebied van het omgevingsdomein voor de deelnemers te gaan uitvoeren, waarmee de deelnemers de kwaliteit van de uitvoering van de taken willen verbeteren.

Betrokkenen

Alle gemeenten in de provincie Groningen en de provincie Groningen.

Vestigingsplaats

Veendam.

Bestuurlijk belang

In het algemeen bestuur zijn de deelnemende gemeenten vertegenwoordigd met één collegelid.

Gemeentelijke visie

Het betreft een op basis van artikel 18.21 van de Omgevingswet, verplichte samenwerking, waarbij de gemeente Oldambt slechts de uitvoering van het minimaal verplichte basistakenpakket heeft overgedragen.

Ontwikkelingen

Door een voortdurend tekort aan personeel en de toegenomen krapte op de arbeidsmarkt heeft de ODG moeite om de personele bezetting volledig in te vullen. Een deel van de bezetting wordt ingevuld met medewerkers die nog moeten worden opgeleid en ingewerkt of met externe inhuur. Dit brengt extra kosten en een lagere productie met zich mee.

Daarnaast is onlangs de samenwerking met Omnimap voor de implementatie van een nieuw VTH-systeem beëindigd. Er is een nieuwe leverancier met een bewezen trackrecord geselecteerd. Deze nieuwe leverancier moet binnen zeer korte termijn een werkend VTH-systeem implementeren en opleveren. Gelet op de bewezen ervaring van deze leverancier bij het implementeren van software bij omgevingsdiensten, is de verwachting dat het systeem tijdig en volledig wordt opgeleverd.

Financiële risico's

Mogelijke financiële risico's voor de gemeente Oldambt zijn:

1. Door tekort aan personeel kan de ODG naar alle waarschijnlijkheid de jaaropdracht niet meer geheel uitvoeren. Dit heeft gevolgen voor de toekomstige jaaropdrachten en de begroting.
2. Er moet een nieuw VTH-systeem worden geïmplementeerd binnen een zeer korte termijn.
3. Financiële risico's voor zover die voortvloeien uit het functioneren van de ODG, worden naar rato van de deelnemersbijdrage gedragen door alle deelnemers.

Risico: Middel.

A7. Gemeentelijke Gezondheidsdienst Groningen (GGD)

Doel/Openbaar belang

Door een doelmatige organisatie en coördinatie via intergemeentelijke samenwerking uitvoering te geven aan de volgende onderwerpen:

Programma Gezondheid (GGD):

- Meerjarenagenda Publieke Gezondheid 2023-2026
- Versterking infectieziektepreventie – vaccinatievoorziening – pandemische paraatheid
- Doorontwikkeling JGZ
- JGZ Preventieagenda
- Beleidsvisie seksuele gezondheid (gezondheidsbeschermende en gezondheidsbevorderende maatregelen)
- Preventie seksuele intimidatie en seksueel geweld
- Toekomst forensische geneeskunde; samenwerking 3Noord
- Gezonde fysieke leefomgeving; Omgevingswet – klimaatverandering – energietransitie
- Versterking kennis en adviesfunctie van de GGD op thema's die gemeenten als prioritair hebben aangegeven
- Aardbevingen en gezondheid
- Participatie in regionale netwerken, zoals Gezondheidsoverleg Groningen en Regionaal Platform Omgevingswet
- Resultaten Corona Gezondheidsmonitor bij jongvolwassenen (16-25 jaar)
- Resultaten Gezondheidsmonitor Volwassenen & Ouderen
- Integrale aanpak van interventies en programma's, zoals Kansrijke Start, Nu Niet Zwanger, Regionaal Netwerk Rookvrij, Opgroeien Groningen, Jong Leren Eten, Gezonde School, (Groninger) JOGG, Opgroeien in een kansrijke omgeving (OKO), Ik pas, Nix-18.
- Mentale gezondheid

Betrokkenen

Alle gemeenten in de provincie Groningen.

Vestigingsplaats

Groningen.

Bestuurlijk belang

De Groninger gemeenten hebben de taken op het gebied van publieke gezondheid gedelegeerd aan GGD Groningen. De GGD legt over de uitvoering van de taken verantwoording af aan het Algemeen Bestuur. Het Algemeen bestuur wordt gevormd door één collegelid per deelnemende gemeente. In de gemeenschappelijke regeling zijn taken, bevoegdheden van respectievelijk AB en DB beschreven. Het Algemeen bestuur (AB) besluit over het beleid, de financiën en toetst de uitvoering. Het Dagelijks bestuur (DB) bereidt de vergaderingen van het Algemeen Bestuur voor. De directeur Publieke gezondheid (DPG) is benoemd door het AB en legt verantwoording af aan het DB.

Gemeentelijke visie

Betreft een op basis van de Wet publieke gezondheid verplichte samenwerking, waarbij de doelstellingen – nu en in de toekomst – van evident belang worden geacht.

Ontwikkelingen

Op 24 februari 2023 heeft het AB het besluit genomen om de taakvelden van jeugdhulp en publieke gezondheid in de huidige gemeenschappelijke regeling te ontvlechten. De GR GGD is ontstaan per 1 januari 2025. Door de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen per juli 2022 krijgen gemeenteraden nu meer mogelijkheden om hun kaderstellende en controlerende rol binnen de samenwerkingsverbanden waaraan zij deelnemen te verstevigen.

Een aantal nieuwe mogelijkheden leidt tot een verplichte aanpassing van de teksten van de

gemeenschappelijke regelingen. Het gaat onder meer om veranderingen in de begrotingscyclus, bepalingen over uittreden en over het aangaan en wijzigen van een regeling. Deze verplichte wijzigingen zijn in 2024 verwerkt, zodat de ontvlechting in 2025 van kracht is.

In september 2023 is er een voorstel aan de presidia van de gemeenteraden voorgelegd over aanvullende werkwijzen waar raden voor kunnen kiezen op het vlak van

1. Actieve informatieplicht
2. Indienen van een zienswijze
3. Periodieke evaluatie

En ook om het personeel van de RIGG in dienst te laten blijven van de gemeente Groningen.

Verder is op het terrein van de publieke gezondheid de meerjarenagenda 2023-2026 verder uitgewerkt. Er zijn in gezamenlijkheid strategische thema's gekozen met daarbij vier prioriteiten die door ambtenaren van GGD en gemeenten verder worden uitgewerkt. Dit zijn:

Langer Gezond leven in Groningen, jeugd

1. Provinciale uitrol van de eerste duizend dagen aanpak en Kansrijke Start uitbreiden naar 4 jaar
2. Inzet collectieve interventies en vroegsignalering

Langer Gezond leven in Groningen, ouderen

3. Uitwerken preventieve ouderengezondheidszorg en de rol GGD

Gezonde en veilige leefomgeving

4. Inventariseren regionale werkwijze

De inwonersbijdrage voor 2026 voor het programma Gezondheidszorg is begroot op €1.380.606,-. Deze bijdrage heeft geheel betrekking op wettelijke taken van zowel de GGD, als van de gemeente. Daarnaast betaalt de gemeente diverse vergoedingen aan de GGD voor zowel wettelijke, als niet-wettelijke taken, voor een begroot totaalbedrag van ongeveer €600.000,-.

Deze vergoedingen worden aan het begin van het jaar vastgelegd in een dienstverlenings-overeenkomst (DVO). Een aantal onderdelen wordt op basis van werkelijke kosten (huisvesting consultatiebureaus) of werkelijke aantallen trajecten (bijv. Stevig Ouderschap) verrekend met het aan de GGD betaalde (voorschot)bedrag. De kosten van het Rijksvaccinatie-programma en de inspecties van de kinderopvang worden per kwartaal door de GGD aan ons gefactureerd. Ter dekking van de kosten van het Rijksvaccinatie-programma ontvangen wij rechtstreeks een vergoeding vanuit het Rijk. Alleen de inwonersbijdrage maakt deel uit van de begroting van de GR, de vergoedingen niet.

Financiële risico's

Programma Gezondheid:

Voor de gemeenschappelijke taken is egalisatie van niet-begrote baten en lasten via een beperkte egalisatiereserve toegestaan. Saldo op gemeente-specifieke taken worden afgerekend met de afzonderlijke gemeenten. Als de afwijking op gemeenschappelijke taken de grenzen van de egalisatiereserve te buiten gaan, worden deze ook met de deelnemende gemeenten verrekend. Het financiële beleid is erop gericht dergelijke nacalculatorische verrekeringen tot een minimum beperkt te houden.

Risico: Klein.

A8. Publiek Vervoer Groningen Drenthe

Doel/Openbaar belang

De gemeenten in en provincies van Groningen en Drenthe willen een optimaal vervoersnetwerk creëren, dat betaalbaar en toekomstbestendig is; waarin duurzaam gebruik wordt gemaakt van alle vervoersmiddelen. Concreet verzorgt Publiek Vervoer het Wmo- en het leerlingenvervoer voor alle gemeenten.

Voor een aantal gemeenten is ook het Wsw-vervoer overgedragen aan Publiek Vervoer (o.a. voor Afeer). Publiek Vervoer beheert namens de deelnemers ook de contracten van de hubtaxi. Een aantal gemeenten heeft lokale (vrijwilligers)projecten voor vervoer aan Publiek Vervoer gekoppeld.

Betrokkenen

Alle 24 gemeenten in Groningen en Drenthe, 2 provinciebesturen alsmede het dagelijks bestuur van het OV-bureau Groningen Drenthe.

Vestigingsplaats

Assen.

Bestuurlijk belang

Het Algemeen bestuur van de GR bestaat uit een (getrapte) afvaardiging van de collegeleden van de deelnemers, te weten één vertegenwoordiger per perceel (voor Noord-Oost-Groningen de gemeenten Oldambt, Pekela, Veendam, Westerwolde en Stadskanaal) en één vertegenwoordiger van het OV-bureau.

Gemeentelijke visie

De Groninger en Drentse gemeenten en provincies staan voor een inclusieve samenleving, waaraan iedereen die dat wil kan deelnemen. Welke ondersteuning je ook nodig hebt, ongeacht of je woont op het platteland of in stedelijk gebied. Voorwaarde hiervoor is dat reizigers - jong en oud - veilig, flexibel en zelfstandig kunnen reizen. En waar altijd vervoersondersteuning-op-maat (of passend vervoersondersteuning) geboden wordt aan hen die dat nodig hebben. Waar aanbieders van vervoer een gezonde bedrijfsvoering kunnen hebben met goed werkgeverschap. En waar innovatief ondernemerschap beloond wordt.

Ontwikkelingen

De gemeenschappelijke regeling is rechtsgeldig sinds de publicatie in de Staatcourant van 6 februari 2018. Bij de vaststelling van de jaarrekening 2018 is ook ingestemd met de vorming van een kleine risicoreserve van € 50.000. In maart is de ontwerp meerjarenbegroting 2026-2029 door alle deelnemers vastgesteld.

- Publiek vervoer ziet drie niveaus in de vraagstukken die te maken hebben met doorontwikkeling van mobiliteitsvraagstukken rondom Publiek Vervoer. Deze zijn:
Samenleving: Welke behoeften spelen er en wat zijn de ontwikkelingen hierin en welke invloed kunnen deze hebben op de vraag naar vervoer. Er zal kennis worden verzameld in databases en naast advisering ook informatie worden gedeeld met de deelnemers.
- Vervoer: Het daadwerkelijk verplaatsen van mensen op een manier die zoveel mogelijk aan hun behoeften voldoet.
- ICT: Het geheel van ICT toepassingen dat nodig is om het bovenstaande mogelijk te maken en de prestaties van de gecontracteerde vervoerspartijen terdege te monitoren.

In 2024 lag de focus op de aanbesteding van het nieuwe contract voor doelgroepenvervoer, de versterking van de bedrijfsvoering en de interne organisatie. Dankzij de inzet van het kleine team (inclusief tijdelijke inhuur) en de samenwerking met deelnemers zijn de voorbereidingen voor de aanbesteding succesvol afgerond. De begrote onttrekking aan de bestemmingsreserve bleek niet nodig, wat leidde tot een positiever resultaat dan verwacht.

De aanbesteding, bedrijfsvoering en teamwisselingen vroegen in de afgelopen periode veel van de organisatie. Daarom lag de focus op een zorgvuldig aanbestedingstraject en stabiele bedrijfsvoering.

De ontwerp-meerjarenbegroting 2026-2029 sluit aan op de vastgestelde financiële kaders en beleidsdoelen. De begroting geeft een realistisch beeld van de komende jaren en bevat geen inhoudelijke of financiële knelpunten. In 2026 ligt de prioriteit bij de voortzetting van de aanbesteding. Daarnaast worden lopende projecten voortgezet die bijdragen aan efficiënter vervoer ("stip op de horizon 2030"). De kosten hiervan worden gedekt uit de bestemmingsreserve doorontwikkeling. De structurele baten en lasten voor 2026 zijn gebaseerd op de bij oprichting vastgestelde uitgangspunten.

De kostenstijging in de periode 2026-2029 blijft beperkt en is het gevolg van gebruikelijke indexaties voor loon, prijs en materiaal. Deze zijn verwerkt in de begroting en staan los van de NEA-indexatie, die specifiek geldt voor het Wmo- en leerlingenvervoer en jaarlijks wordt aangepast op basis van kostenontwikkelingen in de taxibranche.

Voor de aanbesteding is reeds gereserveerd in de begroting 2025-2028. Mogelijke rechtszaken zijn niet vooraf begroot en worden bij optreden gefinancierd via incidentele bijdragen van de deelnemers. Eventuele extra taken gedurende het jaar worden eveneens apart bekostigd via aanvullende incidentele inkomsten.

Financiële risico's

De bijdrage voor Oldambt bedraagt voor 2026 €45.967 ex. En € 55.620 incl. (btw-belast). In 2029 is dit naar verwachting €51.796 exclusief btw.

Publiek Vervoer (PV) monitort en beheerst financiële risico's door middel van een geavanceerd "dashboard" waarin ritgegevens en diverse prestatie-indicatoren per gemeente worden geanalyseerd. Dit stelt PV in staat om contractafspraken nauwkeurig te handhaven en, indien nodig, vervoerders te sanctioneren wanneer zij niet voldoen aan de gestelde eisen.

Daarnaast blijft de demografische ontwikkeling een belangrijke factor. De toenemende vergrijzing en het beleid om mensen langer zelfstandig thuis te laten wonen, leiden naar verwachting tot een structurele stijging van de vraag naar Wmo-vervoer.

Dit wordt als een reëel, maar financieel klein risico ingeschat.

Een ander financieel risico ligt in de ontwikkelingen rondom arbeidsvoorwaarden. De invoering van een nieuwe CAO, inclusief aanpassingen in de functiewaarderingssystematiek, heeft geleid tot hogere personeelskosten dan aanvankelijk begroot. Omdat de begroting vroeg in het jaar wordt opgesteld en door meerdere partijen moet worden goedgekeurd, kunnen dergelijke ontwikkelingen leiden tot noodzakelijke aanpassingen gedurende het jaar.

Daarnaast brengen complexe aanbestedingstrajecten extra kosten met zich mee. Met name de voorbereiding en uitvoering van nieuwe vervoerscontracten vereisen incidentele financiële inspanningen, die niet altijd vooraf volledig kunnen worden ingeschat.

Hoewel er gedurende het jaar afwijkingen ten opzichte van de begroting kunnen ontstaan, worden deze binnen de kaders van de Gemeenschappelijke Regeling beoordeeld en geautoriseerd, zodat de financiële beheersbaarheid gewaarborgd blijft.

B. Vennootschappen en corporaties

B1. N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG Bank)

Doel/Openbaar belang

De BNG Bank is de bank van en voor de overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. Met gespecialiseerde financiële dienstverlening draagt de BNG Bank duurzaam bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Daarmee is de bank essentieel voor de publieke taak.

Betrokkenen

Zowel de centrale overheid als de decentrale overheden.

Vestigingsplaats

Den Haag.

Bestuurlijk belang

De gemeente Oldambt heeft zeggenschap in de BNG via stemrecht op de aandelen (één stem per aandeel van € 2,50). De gemeente Oldambt bezit hiervan in totaal 181.116.

Gemeentelijke visie

Gelet op de wijze waarop BNG het openbaar belang behartigt, is het gewenst het aandelenbezit in de BNG Bank te behouden.

Ontwikkelingen

Duurzaamheid is een speerpunt in de dienstverlening van BNG Bank. Zij blijft een belangrijke financier van de verduurzaming van maatschappelijk vastgoed, waarbij decentrale overheden, woningcorporaties en zorg- en onderwijsinstellingen zo veel mogelijk worden ontzorgd.

Financiële risico's

Aansprakelijkheid als aandeelhouder voor maximaal het nominaal aandelenkapitaal ad € 452.790 (0,33%).

Risico: Klein.

B2. Enexis Holding N.V.

Doel/Openbaar belang

Enexis beheert het energienetwerk in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland voor de aansluiting van elektriciteit van ongeveer 3,0 miljoen huishoudens, bedrijven en overheden. Het aantal aansluitingen op het gasnet bedraagt ca. 2,3 miljoen. De netbeheerderstaak is een publiek belang, wettelijk geregeld met o.a. toezicht vanuit de Autoriteit Consument en Markt. De vennootschap heeft ten doel het realiseren van een duurzame energievoorziening door state of the art dienstverlening en netwerken en door regie te nemen in innovatieve oplossingen. Dit om de energietransitie te versnellen én excellent netbeheer uit te voeren.

Betrokkenen

In 2009 is besloten de aandelen in het productie- en leveringsbedrijf van Essent te verkopen aan energiebedrijf RWE. Netwerkbedrijf Enexis is hierbij eigendom gebleven van de publieke aandeelhouders. De Provincie Brabant is penvoerder t.b.v. alle aandeelhouders.

Vestigingsplaats

's-Hertogenbosch.

Bestuurlijk belang

Het aandeel dat de gemeente Oldambt heeft in het nominaal aandelenkapitaal, 0,59%.

Ontwikkelingen

In de AVA van 2023 is besloten dat een klimaatneutraal energiesysteem essentieel is om de Nederlandse klimaatdoelen te halen. Aardgas wordt vervangen door duurzame alternatieven zoals collectieve warmtenetten, elektrificatie en duurzame gassen. De productportfolio wordt uitgebreid met:

- Energie-netwerkbedrijven moeten volwaardig kunnen participeren als eigenaar en beheerder van warme infrastructuur;
- Overheden mogen publieke partijen aanwijzen;
- Regelgeving staat – naar analogie van elektriciteit en gas een redelijk rendement voor netbeheerders toe.

De missie en opgave hebben grote gevolgen voor de financiële positie van Enexis. Verkenningen van netbeheer NL en de individuele netbeheerders geven aan dat de energietransitie een enorme investeringsopgave en daaruit voortvloeiende kapitaalbehoefte tot gevolg heeft. Uitgangspunt is dat Enexis financieel solide blijft, geen financiële risico's neemt en tenminste een A credit-rating behoudt.

Financiële risico's

Mogelijke financiële risico's voor de gemeente Oldambt zijn:

1. Enexis is financieel gezond en heeft een Standard & Poor's rating van A+. Op grond van de wet (art 2:81 BW) zijn de verplichtingen en de aansprakelijkheid van de aandeelhouders in totaliteit jegens Enexis Holding N.V. beperkt tot het aandeel dat de gemeente Oldambt heeft in het nominaal aandelenkapitaal. Dit bedraagt in totaal € 149.682.196. Voor Oldambt betekent dit een risico van € 878.456 (0,59%).
Risico: Klein.
2. Het vervroegd (verlies van rente) of het geheel niet aflossen van de verstrekte converteerbare hybride aandeelhouderslening ad € 2,9 miljoen.
Risico: Klein.
3. De financiële injectie van € 500,0 miljoen van de aandeelhouders is overigens alleen niet genoeg. Daarnaast kan eventueel het eigen vermogen opgebouwd worden voor ingehouden winst. Ook kan door de grote investeringen die door Enexis moeten worden gedaan het resultaat onder druk komen te staan. Dit alles kan een lagere dividenduitkering tot gevolg hebben. Door groei van Enexis is de gedachte dat dit beperkt zal zijn of geheel teniet gedaan kan worden. Mocht dit wel aan de orde zijn, dan kan de dekking hiervoor gevonden worden in de netto rentevergoeding op de hybride lening van 2,09% jaarlijks; € 61.330 en de mogelijke extra middelen die via het gemeentefonds worden ontvangen.
Risico: Reëel.
4. De komende jaren is de financiële positie van Enexis van dien aard dat geen gebruik gemaakt hoeft te worden van de zogenaamde Afsprakenkader. Echter wordt niet uitgesloten dat in de toekomst dit wel nodig zal zijn met als gevolg o.a. verwatering van de aandelenwaarde en lagere dividenduitkering.
Risico: Reëel.

B3. N.V. Waterbedrijf Groningen

Doel/Openbaar belang

De vennootschap heeft ten doel de voorziening van haar verzorgingsgebied met drinkwater en water voor andere doeleinden alsmede het verrichten van al hetgeen tot een en ander behoort of daaraan bevorderlijk kan zijn.

Betrokkenen

Alle gemeenten in Groningen en de provincie Groningen.

Vestigingsplaats

Groningen.

Bestuurlijk belang

Het bestuur van de N.V. is opgedragen aan een directie onder toezicht van de raad van commissarissen bestaande uit zes leden.

Gemeentelijke visie

Het na te streven belang en gemeentelijke deelname daaraan is evident.

Ontwikkelingen

Geen opmerkingen, zowel in financiële als in bestuurlijke zin.

Financiële risico's

Het risico blijft beperkt tot het aandeel die de gemeente Oldambt heeft in het nominaal uitgegeven aandelenkapitaal. Deze bedraagt totaal € 142.000.
Voor Oldambt betekent dit een risico van € 9.000 (6,34%).
Risico: Klein.

B4. GRID N.V.

Doel/Openbaar belang

Het verlenen van ICT-diensten aan (regionale) overheden, overheids- diensten en instellingen, het verrichten van alle verdere handelingen, die met het vorenstaande in de ruimste zin verband houden of daartoe bevorderlijk kunnen zijn.

Betrokkenen

De gemeenten Westerwolde, Oldambt, Veendam en Pekela.

Vestigingsplaats

Scheemda.

Bestuurlijk belang

Het bestuur van de N.V. is opgedragen aan een directie onder toezicht van de raad van commissarissen bestaande uit drie leden.

Ontwikkelingen

In de Raadsvergadering van 2 juli 2025 heeft de Raad unaniem ingestemd met het Raadsvoorstel om verdere invulling te geven aan de verregaande strategische en organisatorische samenwerking met de gemeenten Pekela, Veendam en Westerwolde op het gebied van de ICT-voorziening. Eind 2025 zal een de raad worden voorgelegd een definitief

besluit te nemen om per 1 januari 2026 GRID NV om te zetten naar een Gemeenschappelijke Regeling (GR). Deze regeling past beter bij de wensen van de gemeenten. Feitelijk zal deze GR per 1 mei 2026 in werking treden en zich in tegenstelling tot voorheen, zich uitsluitend richten op ICT -regie rondom een vernieuwd netwerk en serverpark en de migratie naar de Cloud.

Financiële risico's

De volgende risico's zijn te melden:

- Het aandeel die de gemeente Oldambt heeft in het nominaal uitgegeven aandelenkapitaal van € 18.000 en de extra agiostorting van € 186.755 in 2023. Voor Oldambt betekent dit een totaal risico van € 74.702 (40%).
Risico: Klein.
- In de afgelopen jaren hebben grootschalige cyberaanvallen ons geleerd dat een kleine ICT- dienstverlener als GRID met moeite bestand is tegen cyberdreigingen. Beperkte capaciteit, beperkte kennis en de staat van het netwerk zijn zaken die in de toekomst voor kwetsbaarheden kunnen zorgen. Jaarverslag en jaarrekening 2024 126. Investeringsen om op het gewenste beveiligingsniveau te komen zijn niet op geld gezet. Risico's in geld, reputatie, betrouwbaarheid etc. zijn reëel wanneer door een cyberaanval gegevens van onze inwoners worden gestolen.
Risico: Reëel.
- Mogelijke uittreding van een van de deelnemers bij de GRID kan een financieel risico met zich meebrengen. Immers de vaste kosten en overhead moeten dan door de overblijvende partijen worden opvangen.
Risico: Klein.

Lijst verbonden partijen en de begrote financiële verplichtingen

A. Gemeenschappelijke regelingen

Verbonden partij	Programma	Vorm van belang	Omvang belang	Financiële bijdrage 2026	Eigen vermogen 1/1 2026	Eigen vermogen 31/12 2026	Vreemd vermogen 1/1 2026	Vreemd vermogen 31/12 2026	Risico's	Verwacht resultaat 2026
Samenwerkingsverband afvalstoffenverwijdering Oost- en Zuidoost-Groningen (SOZOG)	Duurzaamheid en milieubeheer	GR	24,6%	€ 11	€ 0	€ 0	€ 13	€ 13	Laag	€ 0
Volkskredietbank Noord-Oost Groningen (VKB)	Zorg en samenleving	GR		€ 1.279	€ 0	€ 0	€ 5.250	€ 1.650	Laag	€ 0
Participatiebedrijf Afeer	Zorg en samenleving	GR	64,6%	€ 20.345	€ 729	€ 1.498	€ 9.599	€ 9.842	Laag	€ 0
Veiligheidsregio Groningen (VRG)	Woonklimaat en leefomgeving	GR	5,6%	€ 3.000	€ 9.775	€ 10.322	€ 38.312	€ 45.045	Middel	€ 0
Eems Dollard Regio (EDR)	Bestuur	GR		€ 6	€ 965	€ 817	€ 1.497	€ 1.151	Laag	€ 0
Omgevingsdienst Groningen (ODG)	Duurzaamheid en milieubeheer	GR	5,3%	€ 939	€ 428	€ 428	€ 4.874	€ 5.052	Hoog	€ 0
Gemeentelijke Gezondheidsdienst Groningen (GGD)	Zorg en samenleving	GR	7,0%	€ 1.381	€ 141	€ 206	€ 6.475	€ 6.475	Middel	€ 0
Publiek Vervoer Groningen Drenthe	Zorg en samenleving	GR	4,2%	€ 46	€ 286	€ 497	€ 10	€ 174	Laag	€ 0

B. Vennoetschappen en corporaties

Verbonden partij	Programma	Vorm van belang	Omvang belang	Financiële bijdrage 2026	Eigen vermogen 1/1 2026	Eigen vermogen 31/12 2026	Vreemd vermogen 1/1 2026	Vreemd vermogen 31/12 2026	Risico's	Verwacht resultaat 2026
N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG Bank)	Algemene dekkingsmiddelen, vennootschapsbelasting en onvoorzien	NV	0,33%		€ 4.721.000	€ 4.777.000	€ 110.819.000	€ 123.614.000	Laag	
Enexis Holding N.V.	Algemene dekkingsmiddelen, vennootschapsbelasting en onvoorzien	NV	0,59%		€ 5.538.000	€ 5.320.000	€ 5.949.000	€ 5.140.000	Laag	
N.V. Waterbedrijf Groningen	Algemene dekkingsmiddelen, vennootschapsbelasting en onvoorzien	NV	6,34%		€ 89.260	€ 90.582	€ 209.916	€ 243.330	Laag	
GRID N.V.	Overhead	NV	40,00%						Middel	

5.5 Lokale heffingen

In gevolge hoofdstuk XV van de Gemeentewet is de raad van de gemeente bevoegd verordeningen vast te stellen op grond waarvan gemeentelijke belastingen kunnen worden geheven.

In de gemeente Oldambt worden de volgende belastingen geheven:

- (On)roerendezaakbelastingen (OZB)
- Rioolheffing
- Afvalstoffenheffing
- Leges Burgerzaken
- Leges Omgevingswetvergunning
- Lijkbezorgingsrechten
- Bedrijven investeringszone (BIZ)
- (Water) Toeristenbelasting
- Markt- en staanplaatsgelden
- Precariobelasting
- Binnenhavengeld

Wat willen we bereiken?

- De kosten betreffende het inzamelen en verwerken van afval worden volledig gedekt door de opbrengsten van de afvalstoffenheffing.
- De kosten betreffende de instandhouding en vervanging van de riolering worden volledig gedekt vanuit de opbrengst rioolheffing.
- In 2026 worden de opbrengsten onroerendezaakbelastingen met 2,0% verhoogd ten opzichte van 2025.

Opbrengsten

Onderstaand overzicht geeft de realisatie en begrote opbrengsten weer:

Soort belasting	Rekening 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Percentage 2026
(On)roerendzaakbelasting	15.249	15.055	17.192	59%
Rioolheffing	4.798	4.912	4.988	17%
Afvalstoffenheffing	4.665	4.746	4.849	17%
Leges Burgerzaken	1.090	960	1.061	4%
Leges Omgevingswetvergunning	1.272	600	364	1%
Bedrijven Investeringszone (BIZ)	229	242	242	1%
Water (Toeristenbelasting)	173	170	170	1%
Lijkbezorgingsrechten	152	155	155	1%
Markt- en staanplaatsgelden	23	20	20	0%
Precariobelasting	31	19	19	0%
Totaal	27.682	26.880	29.060	100%

Kwijtscheldingsbeleid

Niet alle burgers zijn even draagkrachtig. Voor inwoners met een inkomen op of beneden 100% (wettelijk maximum) van de bijstandsnorm en die aan de voorwaarden zoals o.a. vermeld in de

Invorderingswet voldoen, bestaat daarom de mogelijkheid tot kwijtschelding voor de belastingsoorten onroerendezaakbelastingen, rioolheffing eigenaar en afvalstoffenheffing.

Voor de begroting 2026 wordt uitgegaan van de volgende bedragen aan kwijtschelding:

Soort belasting	Bedragen x € 1.000,-		
	Rekening 2024	Begroot 2025	Begroot 2026
(On)roerendzaakbelasting	1	14	14
Rioolheffing	1	2	1
Afvalstoffenheffing	148	210	185
Totaal	150	226	200

Bij het vaststellen van de Verordening op de heffing en invordering van afvalstoffenheffing voor het belastingjaar 2021 is besloten om de kwijtschelding te beperken tot alleen nog kwijtschelding voor het vastrecht van de afvalstoffenheffing. Voor het belastingjaar 2026 blijft dit gehandhaafd.

(On)roerendezaakbelasting (OZB)

Beroep

Op 2 mei 2025 heeft de Hoge Raad een uitspraak gedaan tegen door de gemeente ingestelde beroep in cassatie. Uitspraken van het gerechtshof zijn niet juist bevonden en heeft geleid naar het formuleren van een aantal vraagpunten door de Hoge Raad waardoor er geen duidelijkheid is over welke gevolgen deze hebben op de WOZ-waarde.

De zaak is ter verdere behandeling verwezen naar Gerechtshof s'-Hertogenbosch, die na beantwoording van de openstaande vraagpunten tot een uitspraak zal komen. Op dit moment wordt op de reactie vanuit Gerechtshof 's-Hertogenbosch over de verdere voortgang van de procedure gewacht

Bezwaar

Het aantal ingediende bezwaarschriften betreft in 2025 739 objecten en is ten opzichte van 2024 afgenomen. Het aantal bezwaarschriften ingediend door No cure – no pay bureaus is met 421 eveneens afgenomen.

Tarieven

Onderstaand zijn de tarieven vermeld voor de onroerendezaakbelasting 2023 t/m 2025.

De tarieven voor het belastingjaar 2026 worden in december 2025 door de raad vastgesteld en zijn daarom nog niet bekend (n.n.b.).

Tarieven onroerendezaakbelasting	2023	2024	2025	2026
(On)roerendzaakbelasting Eigenaar Woning	0,1641%	0,1569%	0,1549%	n.n.b.
(On)roerendzaakbelasting Eigenaar niet-Woning	0,5865%	0,5865%	0,5549%	n.n.b.
(On)roerendzaakbelasting Gebruik niet-Woning	0,4607%	0,4607%	0,4360%	n.n.b.

Onderstaand overzicht geeft de realisatie 2024 en begrote opbrengsten 2025 en 2026 weer:

Soort belasting	Bedragen x € 1.000,-		
	Rekening 2024	Begroot 2025	Begroot 2026
(On)roerendzaakbelasting Eigenaar Woning	7.883	8.055	8.318
(On)roerendzaakbelasting Eigenaar niet-Woning	4.347	4.165	5.218
(On)roerendzaakbelasting Gebruik niet-Woning	3.019	2.834	3.656
Totaal	15.249	15.055	17.192

Rioolheffing

Voor de periode 2026-2030 is een nieuw Water- en Rioleringsprogramma opgesteld. De gemeente heeft de wettelijke zorgplicht voor het inzamelen en transport van afvalwater en afvloeiend hemelwater. Daarnaast heeft de gemeente een aantal (grond)watertaken.

De kosten hiervan worden gedekt uit de rioolheffing. Voor de rioolheffing geldt een kostendekkendheid van maximaal 100%. Met andere woorden er mag geen winst op de rioolheffing worden gemaakt.

Ten opzichte van 2025 stijgt het tarief voor eigenaren in 2026 met 1% van € 244,70 naar € 246,90. Ook voor de komende jaren is de verwachting dat het tarief maar gering zal stijgen. Door gebruik te maken van de aanwezige voorziening wordt stijging van de rioolheffing de komende jaren beperkt en ontstaat er een gelijkmatige toename van de lastendruk.

Tarieven:

Tarieven rioolheffing	Bedragen x € 1,-		
	2024	2025	2026
Eigenaren per gebouwd eigendom	239,70	244,70	246,90
Gebruikers bij meer dan 500m ³ waterverbruik per volle eenheid van 500m ³ of deel hiervan	92,00	97,60	96,60

Kostendekkendheid:

De berekening van de kostendekkendheid van de rioolheffing is hieronder weergegeven:

Berekening dekking rioolheffing	Bedragen x € 1.000,-		
	Rekening 2024	Begroot 2025	Begroot 2026
Kosten taakvelden	3.734	3.960	4.079
Inkomsten taakvelden	-	-	-10
Dekking t.l.v. voorziening	-	-	-
Netto kosten taakvelden (mee te nemen in tarief riool)	3.734	3.960	4.069
Toe te rekenen kosten:			
Overhead	352	352	299
Toerekenbare btw	600	600	620
Totale kosten	4.686	4.912	4.988
Opbrengst heffingen	4.798	4.912	4.988
Dekkingspercentage	102%	100%	100%

Afvalstoffenheffing

De gemeente heeft de wettelijke plicht om zorg te dragen voor de inzameling van huishoudelijk afval. De kosten hiervan worden gedekt uit de afvalstoffenheffing. Ook voor de afvalstoffenheffing geldt een kostendekkendheid van maximaal 100%. Met andere woorden er mag geen winst op de afvalstoffenheffing worden gemaakt. Bij de berekening van de tarieven voor 2026 is hier dan ook rekening mee gehouden. De verwachte inkomsten dekt de verwachte uitgaven. Het tarief van de afvalstoffenheffing stijgt voor het vastrecht met 1,2%. De tarieven voor ledigingen van containers en inworp in een verzamelcontainer blijven gelijk ten opzichte van 2025.

Tarieven:

Bedragen x € 1,-			
Tarieven afvalstoffenheffing	2024	2025	2026
Vastrecht	191,60	192,45	194,80
Per lediging 240 liter container (grijs)	7,25	7,50	7,50
Per lediging 140 liter container (grijs)	4,20	4,35	4,35
Tarief hoogbouw (per inworp in verzamelcontainer)	0,80	0,86	0,86

Kostendekkendheid:

De berekening van de kostendekkendheid van de afvalstoffenheffing is hieronder weergegeven:

Bedragen x € 1.000,-			
Berekening dekking afvalstoffenheffing	Rekening 2024	Begroot 2025	Begroot 2026
Kosten taakvelden	3.888	4.179	4.336
Inkomsten taakvelden	-710	-480	-621
Dekking t.l.v. voorziening	-	-	-
Netto kosten taakvelden (mee te nemen in tarief riool)	3.178	3.699	3.715
Toe te rekenen kosten:			
Overhead	436	359	430
Toerekenbare btw	667	688	704
Totale kosten	4.281	4.746	4.849
Opbrengst heffingen	4.665	4.746	4.849
Dekkingspercentage	109%	100%	100%

Leges Burgerzaken

Onder de naam leges worden rechten geheven voor verstrekte diensten en producten. Een aantal tarieven van leges is wettelijk gemaximeerd, zoals het tarief voor paspoorten, Nederlandse identiteitskaarten, verklaring omtrent het gedrag en rijbewijzen. Een aantal producten hebben wettelijk vastgestelde tarieven. Dit geldt bijvoorbeeld voor afschriften van aktes van de burgerlijke stand, attestatie de vita, een verklaring van huwelijksbevoegdheid en de optie- en naturalisatiegelden.

Uitgangspunt is dat de tarieven van de leges maximaal kostendekkend mogen zijn. Met ander woorden; er mag geen winst op de verstrekkingen van diensten en producten zijn.

Fluctuaties in aanvragen

De aanvragen voor rijbewijzen en paspoorten hebben verschillende cycli. Omdat vanaf 1 oktober 1986 de geldigheid van het rijbewijs van 5 jaar naar 10 jaar is gegaan, krijgt de organisatie steeds te maken met twee verschillende periodes van 5 jaar. In de eerste periode van 5 jaar worden er minder rijbewijzen afgegeven en in de tweede periode van 5 jaar worden er meer rijbewijzen afgegeven. De eerste periode ging in vanaf 1 oktober 2021. De tweede periode gaat in vanaf 1 oktober 2026. De paspoorten en identiteitskaarten hebben een zelfde cyclus. De eerste periode van 5 jaar worden er minder paspoorten afgegeven. Deze periode is ingegaan op 2019 en liep tot 2024. De tweede periode is in 2024 ingegaan en loopt tot 2029.

Op basis van de uitgiftedata van reisdocumenten, verwachten wij in 2026 de volgende aanvragen te verwerken:

Product	Aantal
Reisdocumenten vreemdelingen en vluchtelingen	51

Nederlandse identiteitskaarten	4.165
Nationale paspoorten, zakelijk en 2e	2.287
Totaal	6.503

Soort leges burgerzaken	Realisatie 2024	Begroot 2025	Begroot 2026
Leges burgerzaken (Rij- Reisdocumenten, BRP, Naturalisatie en VOG)	1.016	914	1.015
Leges overige burgerzaken (Huwelijk en Diversen)	74	46	46
Totaal	1.090	960	1.061

Bedragen x € 1.000,-

Leges Omgevingswetvergunning

De leges omgevingsvergunningen betreffen met name de leges voor de activiteit bouwen en afwijken van het bestemmingsplan/omgevingsplan. Daarnaast is een kleiner deel van de leges afkomstig van de vergunningverlening voor de overige activiteiten die vallen onder de Omgevingswet, zoals kappen, uitwegen, monumenten en sloop.

Sinds 2020 is het aantal aanvragen om omgevingsvergunning bouw enorm toegenomen, met name in Blauwestad worden veel nieuwe woningen gebouwd. Hierdoor zijn de baten aan leges ook enorm toegenomen. Daar staat tegenover dat er ook extra kosten zijn voor de formatie om deze toegenomen werkvoorraad aan aanvragen en vooral vooroverleggen en informatievragen te behandelen.

Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. De Wet private kwaliteitsborging (Wkb) is gekoppeld aan de inwerkingtreding van de Omgevingswet. Die laatste wet heeft tot gevolg dat voor de bouwwerken die vallen onder "gevolgklasse 1", dat betekent de kleinere bouwwerken, woningen en eenvoudige bedrijfsgebouwen, een groot deel van de toetsing van de aanvraag (de technische toets) en het toezicht tijdens de bouw naar private marktpartijen gaan. Dit heeft tot gevolg dat er minder leges kunnen worden geheven.

Ook heeft de invoering van de Omgevingswet mede geleid tot een ruime verdubbeling van het aantal informatievragen. Hier staan geen extra inkomsten tegenover.

De raming voor 2025 was gebaseerd op een 'normale' stroom van aanvragen en 30 woningen Blauwestad. Ook het nieuwe gemeentehuis is uiteindelijk in 2025 vergund. Waarmee het resultaat 2025 hoger zal uitvallen.

Voor 2026 verwachten we een stabilisatie van het aantal aanvragen, aangevuld met aanvragen met betrekking tot de ontwikkelingen in het centrum van Winschoten en de bedrijventerreinen zoals Scheemder Hoogte (nieuwe ontwikkeling).

Ook heeft er een evaluatie plaatsgevonden van de legesverordening naar aanleiding van de eerste 'zuivere' resultaten onder de Omgevingswet en de legesdekkendheid. Deze evaluatie heeft geleid tot een voorstel tot aanpassing van de verordening, die mogelijk de inkomsten licht positief beïnvloed.

Onderstaand overzicht geeft de realisatie en begrote opbrengsten weer:

Omgevingswetvergunningen	Rekening 2024	Begroot 2025	Begroot 2026
Omgevingswetvergunningen	1.272	600	364
Totaal	1.272	600	364

Bedragen x € 1.000,-

Lijkbezorgingsrechten

Lijkbezorgingsrechten worden geheven voor het gebruik van de begraafplaats en voor het door de gemeente verlenen van diensten in verband met de begraafplaats. De rechten worden geheven van degene op wiens aanvraag dan wel ten behoeve van wie de dienst wordt verricht of van degenen die van de bezittingen, werken of inrichtingen gebruik maakt. Zo worden er onder meer rechten geheven voor de huur van een graf, voor het verlengen van de huur(termijn), voor de grafbedekking en voor het begraven en bijzetten. De laatste tien jaren zijn de tarieven niet verhoogd. Wij hebben een legesonderzoek uit laten voeren in de eerste helft van 2025. De kostendekkendheid van de lijkbezorgingsrechten zijn hiermee ook tegen het licht gehouden. De resultaten hiervan zijn nog niet in onderstaand overzicht meegenomen, omdat de legesverordening nog moet worden vastgesteld voor 2026. Vooralsnog is onze inschatting dat het onderzoek leidt tot een herziening van de Verordening op de heffing en de invordering van lijkbezorgingsrechten gemeente Oldambt uit 2015.

Onderstaand overzicht geeft de realisatie 2025 en de begrote opbrengsten voor 2026 weer:

	Bedragen x € 1.000,-		
Lijkbezorgingsrechten	Rekening 2024	Begroot 2025	Begroot 2026
Lijkbezorgingsrechten	152	155	155
Totaal	152	155	155

Bedrijven investeringszone (BIZ)

Met ingang van het belastingjaar 2022 is de Bedrijven investeringszone (BIZ) ingevoerd. De BIZ is door en voor ondernemers. De belasting wordt door de gemeente geïnd en doorbetaald aan de Stichting Ondernemersfonds Centrum Winschoten (SOCW) voor het organiseren van activiteiten.

Onderstaand overzicht geeft de realisatie en begrote opbrengsten weer:

	Bedragen x € 1.000,-		
Bedrijven investeringszone (BIZ)	Rekening 2024	Begroot 2025	Begroot 2026
Bedrijven investeringszone (BIZ)	229	242	242
Totaal	229	242	242

(Water) Toeristenbelasting

De (Water)Toeristenbelastingen worden altijd een jaar later opgelegd dan de daadwerkelijke aantal overnachtingen hebben plaatsgevonden. De opbrengst Toeristenbelasting 2022, welke in 2023 is opgelegd, bedraagt € 119.516 (108.651 overnachtingen). De opbrengst Toeristenbelasting 2023, welke in 2024 is opgelegd, bedraagt € 173.679 (115.982 overnachtingen). De Toeristenbelasting 2024 zal in 2025 door het Noordelijk Belastingkantoor worden opgelegd.

Onderstaand overzicht geeft de realisatie en begrote opbrengsten weer:

	Bedragen x € 1.000,-		
(Water) Toeristenbelasting	Rekening 2024	Begroot 2025	Begroot 2026
(Water) Toeristenbelasting	173	170	170
Totaal	173	170	170

Markt- en staanplaatsgelden

Marktgeld

In Winschoten staat de weekmarkt iedere zaterdag in het centrum en in Scheemda op de donderdagmiddag, eveneens in het centrum. Voor de lokale weekmarkten in Winschoten en

Scheemda wordt per kwartaal het marktgeld geïnd.

Staanplaatsgelden

Voor het innemen van een standplaats is een vergunning op basis van de APV nodig. Hiervoor wordt precario geheven voor het gebruik van de gemeentegrond voor het innemen van een standplaats (zie precariobelasting).

Onderstaand overzicht geeft de realisatie en begrote opbrengsten weer:

	Bedragen x € 1.000,-		
Markt- en staanplaatsgelden	Rekening 2024	Begroot 2025	Begroot 2026
Markt- en staanplaatsgelden	23	20	20
Totaal	23	20	20

Precariobelasting

Precariobelasting wordt opgelegd aan inwoners, bedrijven of instellingen die onder bepaalde voorwaarden toestemming krijgen om gebruik te maken van gemeentegrond. Precariobelasting wordt geheven o.b.v. de 'Verordening op de heffing en invordering van precariobelasting gemeente Oldambt'. Het gaat hier bijvoorbeeld om het plaatsen van tijdelijke schuttingen, hekwerken, borden en zuilen, standplaatsen voor kraampjes, wagens en dergelijke tot verkoop van waren/goederen. Op de invordering wordt geen kwijtschelding verleend.

Onderstaand overzicht geeft de realisatie en begrote opbrengsten weer:

	Bedragen x € 1.000,-		
Precariobelasting	Rekening 2024	Begroot 2025	Begroot 2026
Precariobelasting	31	19	19
Totaal	31	19	19

Lokale lastendruk

De lokale lastendruk voor huishoudens is gerelateerd aan het wonen. In de berekening van de 'lokale lastendruk' worden dan ook de volgende heffingen betrokken: de onroerendezaakbelasting, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing.

Voor 2026 is er rekening gehouden met een OZB-opbrengstverhoging van 2,0%. De onroerende zaakbelasting 2026 is berekend op basis van een WOZ-waarde van € 274.000 (De gemiddelde waarde stijging van woningen is nog niet bekend. Bij de WOZ- waarde van € 274.000 zijn we uitgegaan van een fictieve stijging van 2% van de gemiddelde WOZ-waarde ten opzichte van vorig jaar). Voor de aanslag afvalstoffenheffing is als uitgangspunt genomen: een belastingplichtige met een 240 liter container en een gemiddeld aantal ledigingen van 7 keer.

Voor de bedragen meegenomen bij Nederland 2024 en 2025 zijn we uitgegaan van de gemiddelde lasten voor meerpersoonshuishoudens zoals genoemd op de website van Coelo (OZB is gebaseerd op gemiddelde WOZ-waarde x gemiddeld tarief).

	Bedragen x € 1,-					
Huurders	2023	Oldambt			Nederland	
		2024	2025	2026	2024	2025
(On)roerendzaakbelasting *	-	-	-	-	-	-
Rioolheffing *	-	-	-	-	-	-
Afvalstoffenheffing	228,60	242,35	244,95	247,30	346,00	364,00
Totaal	228,60	242,35	244,95	247,30	346,00	364,00

* De gebruikers-huurders van woningen betalen geen OZB en rioolheffing.

Bedragen x € 1,-

Eigenaar-gebruiker	Oldambt				Nederland	
	2023	2024	2025	2026	2024	2025
(On)roerendzaakbelasting	449,63	448,74	416,10	424,40	423,00	453,00
Rioolheffing	237,70	239,70	244,70	246,90	225,00	235,00
Afvalstoffenheffing	228,60	242,35	244,95	247,30	346,00	354,00
Totaal	915,93	930,79	905,75	918,60	994,00	1.042,00

Voor het jaar 2026 t.o.v. 2025 is voor de eigenaren-gebruikers in de gemeente dit gemiddeld een stijging van € 12,85 ($\pm 1,4\%$) op de aanslag gemeentelijke belastingen. Voor huurders geeft dit een lastenverhoging van € 2,35 (1,0%).

5.6 Financiering

Beleidskaders

Vanwege het grote belang dat ook de rijksoverheid hecht aan financiën in 'control', zijn er landelijke beleidskaders en voorschriften voor zowel onze wijze van financiering als ook onze verantwoording daarover. Onderstaand volgt een opsomming:

Opmerking:

Na vaststelling zijn in de diverse wetten en besluiten wijzigingen doorgevoerd (zie www.overheid.nl/ en kies in de kolom Beleid & regelgeving voor Wettenbank nationaal of lokaal).

Beleid:	Vastgesteld op:
Besluit Begroting en Verantwoording gemeenten en provincies (BBV)	17 januari 2003
Wet Financiering Decentrale Overheden (FIDO)	14 december 2000
Regeling Uitzettingen en Derivaten Decentrale Overheden (RUDDO)	14 december 2000
Wet Houdbare Overheidsfinanciën (Wet HOF)	1 januari 2013
Financiële verordening gemeente Oldambt	26 februari 2025
Controleverordening en het Treasurystatuut gemeente Oldambt	4 januari 2010

Wat willen we bereiken?

Wij willen een financieel gezonde gemeente zijn die in 'control' is voor wat betreft onze financiering. Hierbij wordt het accent gelegd op de schuldenlast omdat deze meer zegt over de financiële positie van gemeenten dan de hoogte van het eigen vermogen.

Bij de financieringspositie gaat het om de vraag of de gemeente op langere termijn aan haar betalingsverplichtingen kan voldoen. De gemeentelijke schuld is hierbij van (groot) belang omdat de omvang van deze schuld de hoogte van de rentelasten bepaald en daarmee onderdeel van gemeentelijke uitgaven is. Door een solide financieringswijze na te streven is er sprake van zo weinig mogelijk fluctuaties in deze rentelasten. Als sturingsinstrument worden diverse wettelijke (financiële) ratio's, kengetallen en beleidsindicatoren gebruikt. Deze zijn onderdeel van de programma's en paragraaf 5.7 Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Wanneer zijn we tevreden?

Om financieel in 'control' te zijn, is ons streven om minimaal een 'voldoende' te scoren op de wettelijke (financiële) ratio's, kengetallen en de "gouden balansregel".

“Gouden balansregel”

Onderstaand overzicht laat zien dat de gemeente Oldambt over de begrotingsjaren 2026 t/m 2029 voldoet aan de norm van de gouden balansregel:

	Norm	Rekening 2024	Begroting 2025 primitief	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Gouden balansregel	< 1	0,85	0,91	0,94	0,95	0,94	0,94

Wettelijke ratio's

Indicator	Rekening 2024	Streefwaarde Ultimo 2026
Kasgeldlimiet	€ 15,6 miljoen	€ 17 miljoen
Renterisiconorm	€ 36,6 miljoen	€ 40 miljoen

Wat gaan we daarvoor doen?

Wijze van financiering:

-Totaal financiering

De gemeente Oldambt werkt vanuit een totaal financiering. Het kenmerk hiervan is dat tegoeden dan wel schulden in onze gemeente als geheel worden bekeken. Deze saldering leidt vervolgens tot het uitzetten bij de 'staatschatkist' of het aantrekken van gelden via de geld- en of kapitaalmarkt.

-Project financiering

Voor onderstaande projecten is de totaal financiering niet van toepassing, maar is gekozen voor een één op één project financiering:

- Poort van Winschoten - gebouw
- Poort van Winschoten - inventaris
- Enexis – converteerbare hybride aandeelhouderslening.
- Woningbouwcoöperatie Acantus.

Voor de eerste twee zijn in 2020 langlopende geldleningen afgesloten en zijn in 2021 de rentebetalingen en aflossingen begonnen. De leningen lopen door tot resp. 2062 en 2038. Enexis – converteerbare hybride aandeelhouderslening heeft een looptijd van 10 jaar en is ook afgesloten in 2020.

De vierde in de rij (Acantus) is afgesloten in 1993 en loopt nog door tot juli 2031.

Ter ondersteuning van het financieringsbeleid zijn volgende (wettelijke) elementen van belang:

- de rentevisie;
- de mutaties in de vaste schulden en uitzettingen;
- de kasgeldlimiet, de renterisiconorm en schatkistbankieren;
- de liquiditeitsplanning en de financieringsbehoefte voor de komende 3 jaren;
- de rentekosten en renteopbrengsten verbonden aan de financieringsfunctie.

Rentevisie:

Gemeenten betalen momenteel ongeveer 3,5% voor een lineaire lening van 30 jaar en de rentevergoeding op onze rekening-courant met de 'staatschatkist' (SKB) is 1,8%.

Mede door de vooruit ontvangen bedragen m.b.t. diverse projecten en het vroegtijdig aantrekken van 2 leningen voor de Poort van Winschoten is de verwachting voor 2026 dat de liquiditeit nog steeds dermate positief zal zijn (ca. € 100 miljoen), dat er geen nieuwe langlopende leningen worden aangetrokken. Daarom is voor de totaalfinanciering ook geen extra rente begroot.

Interne rekenrente:

Voor de interne rekenrente wordt 2,45% gehanteerd. Deze komt (bij benadering) overeen met de gemiddelde rente die in 2026 werkelijk wordt betaald op alle opgenomen langlopende geldleningen.

Voor de grondexploitatie wordt een interne rekenrente gehanteerd van 1,38%. In de begrote cijfers is op dit moment nog gerekend met 1,30%.

Kasgeldlimiet, renterisiconorm en schatkistbankieren:

In deze paragraaf vermelden wij een tweetal ratio's voor het beperken van de renterisico's. Het gaat hierbij om de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. Daarnaast wordt het schatkistbankieren behandeld.

-Kasgeldlimiet

Voor de totaalfinanciering is de kasgeldlimiet voor de gemeente 8,5% van de totale begrotingsomvang 2026 ad € 202 miljoen en bedraagt daarmee gemiddeld circa € 17 miljoen.

-Renterisiconorm

De renterisiconorm heeft als doel om het renterisico bij (her)financiering te beheersen en wordt beperkt tot de twee essentiële variabelen: de jaarlijkse verplichte aflossingen en de renteherzieningen.

De kasgeldlimiet heeft betrekking op leningen met een looptijd tot maximaal 1 jaar en de renterisiconorm op leningen met een looptijd vanaf 1 jaar. Het doel van deze normen, vastgelegd in de wet Fido, is om te voorkomen dat er te grote schokken optreden in de hoogte van de rente die de gemeente moet betalen. Hierin speelt overigens ook een liquiditeitsbegroting een belangrijke rol. Door een goede liquiditeitsplanning kan tijdig gereageerd worden op toekomstige financieringsbehoeften.

Daarnaast verdient het aspect vaste financiering (het tijdig aantrekken van langlopende leningen voor vooral grote investeringen) voortdurend de aandacht (de leenruimte). Het bedrag van de renterisiconorm mag jaarlijks niet worden overschreden. Hierdoor ontstaat een evenwichtige opbouw van de leningen in de tijd.

Voor 2026 is dit percentage 20% van het totale begrotingstotaal ad € 202 miljoen. Hierdoor is het bedrag dat maximaal aan langlopende leningen mag worden aangetrokken (de renterisiconorm) € 40 miljoen en de leenruimte is € 35 miljoen. We gaan ervan uit dat we geen langlopende lening(en) voor de totaalfinanciering gaan aantrekken. De begrotingsnorm zal dus niet worden overschreden.

Opmerkingen:

Aflossingen en de renteherzieningen mogen worden geherfinancierd. De berekende leenruimte (5) heeft betrekking op 'nieuw' aan te trekken leningen. Het totaal van de aan te trekken leningen mag de renterisiconorm niet te boven gaan.

-Schatkistbankieren

Einde 2013 is het schatkistbankieren ingevoerd, zodat de totale Nederlandse schuldquote kan worden bepaald en deze een gunstig effect zal hebben op het Nederlandse EMU-saldo. Dit EMU-saldo mag voor Nederland, Europees gezien, maximaal 3% van het Binnenlands Bruto Product (bbp) zijn.

Het schatkistbankieren houdt in dat voor onze gemeente de som van alle bankrekeningen en aanwezige liquide middelen o.b.v. onze begrotingstotaal 2026 nooit meer mag zijn dan positief € 3,9 miljoen (het drempelbedrag). Komt het saldo boven het (nieuwe)drempelbedrag, moet het saldo naar onze bankrekening bij de schatkist overgemaakt worden. De verwachte gemiddelde vergoeding op het schatkistbankieren zal over 2026 ca 1,8% zijn. De benutting van het drempelbedrag wordt berekend als gemiddelde over alle dagen in het kwartaal, dit leidt tot een kwartaalgemiddelde die het drempelbedrag niet mag overschrijden.

Schatkistbankieren in relatie tot tegoeden bij de BNG Bank

In het kader van een nieuwe renteberekening over de tegoeden bij de BNG Bank, hebben we geregeld dat alle bedragen vanaf 2021 boven de € 0,4 miljoen dagelijks automatisch worden overgemaakt (afgeroomd) richting de schatkist van het Rijk en tot eenzelfde bedrag automatisch worden bijgeboekt op onze BNG-rekening t.l.v. de schatkist. Dit is aanmerkelijk lager dan het berekende drempelbedrag mag zijn.

De keuze om bij € 0,4 miljoen automatisch af- en bij te romen is ingegeven doordat de BNG Bank gemiddeld een lagere rentevergoeding geeft op tegoeden op onze bankrekening dan is te krijgen bij het schatkistbankieren. Zal deze laatste situatie veranderen kan uiteraard het automatisch af- en bij te romen bedrag naar boven worden bijgesteld.

Liquiditeitsplanning en de financieringsbehoefte voor de komende 4 jaar:

O.b.v. de huidige liquiditeitenraming verwachten wij voor alle huidige lopende en nog op te starten projecten, in totaal per saldo in 2026 circa € 25 miljoen uit te geven (stand: oktober 2025).

-Kortlopende geldleningen (Kasgeld)

Uitgangspunt is om zoveel mogelijk investeringen via eigen liquide middelen en/of kortlopende geldleningen tijdelijk te financieren, tenzij sprake is van projectfinanciering. Hierbij wordt afgewogen of 'rood' staan in de rekening-courant bij de BNG op dat moment niet gunstiger is. Door het afsluiten van een financieringsovereenkomst met de BNG kunnen we (relatief goedkoop) 'rood' staan. Momenteel is echter het aantrekken van kasgeldleningen nog goedkoper dan 'rood' staan en heeft deze manier van financieren (deels) de voorkeur indien dit nodig mocht zijn.

-Langlopende geldleningen

De maximale toegestane kasgeldlimiet mag niet structureel worden overschreden (zie renterisicobeheer). Indien liquiditeiten nodig zijn, kan snel een langlopende geldlening worden aangetrokken mocht de rente op de kapitaalmarkt gaan stijgen. Hierdoor wordt het renterisico geminimaliseerd. Voor het jaar 2026 wordt ervan uit gegaan dat we geen geldleningen gaan aantrekken.

Voor 2026 wordt per saldo in totaal voor circa € 3 miljoen aan de investeringen verwacht. Het betreft investeringen in en subsidieontvangsten voor o.a.:

- Diverse investeringen riolering voor circa € 2,5 miljoen.
- Materieel buitendienst voor circa € 0,2 miljoen.
- Startersleningen voor circa € 0,3 miljoen.

De nieuw opgenomen investeringen in de begroting 2026 zijn beperkt qua omvang omdat de overige zaken zijn getemporiseerd i.v.m. verwachte negatieve begrotingssaldi vanaf 2028 en de nieuwe gemeenteraad die in 2026 moet worden gekozen.

Saldo van de financieringsfunctie:

Onderstaand overzicht geeft de verwachte te betalen en te ontvangen rente over 2026 weer:

Exploitatie	Bedragen x € 1.000,-	
	Begroot 2026	
Betaalde rente kortlopende leningen(< 1 jaar)	-	
Betaalde rente op langlopende leningen O/G	1.550	
Totaal betaalde rente	1.550	
Ontvangen rente kortlopende leningen (<1 jaar)	578	
Ontvangen rente op langlopende leningen U/G	320	
Totaal ontvangen rente	898	
Saldo	652	

Opmerking: De verwachting voor 2026 is dat de liquiditeit nog steeds dermate positief zal zijn, dat er geen nieuwe langlopende leningen worden aangetrokken. Daarom is voor de totaalfinanciering ook geen extra rente begroot (Betaalde rente kortlopende leningen is € 0).

Renteschema:

In onderstaand renteschema wordt inzicht gegeven in de rentelasten en rentebaten van de externe financiering, de wijze van rentetoerekening en het renteresultaat in 2026.

Renteschema 2026	Bedragen		%
	x € 1		
	Begroot 2026		
a. De externe rentelasten over de korte en lange financiering		1.314.540	divers
b. De externe rentebaten over de korte en lange financiering	-/-	403.678	divers
Saldo (externe) rentelasten en rentebaten		910.862	
c1. De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-/-	57.374	1,38%
c2. De rentelast van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-/-	235.076	divers
c3. De rentebaar van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (= projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	+	306.085	divers
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente		13.635	
d1. Rente over eigen vermogen	+	2.274.924	2,45%
d2. Rente over voorzieningen	+	421.413	2,45%
Rente over eigen vermogen en voorzieningen		2.696.337	
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente		3.620.834	divers
e. De aan taakvelden toegerekende rente	-/-	4.040.285	2,45%
f. Renteresultaat (postief is een nadeel)		-419.451	

Opmerking: Het positieve renteresultaat ontstaat doordat de toegerekende rente aan alle investeringen, uitgezonderd de grondexploitatie en de projectfinanciering, niet exact overeenkomt met de berekende omslagrente, maar is vastgesteld op een afgeronde 2,45%.

5.7 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Algemeen

Het weerstandsvermogen van de gemeente geeft inzicht in haar capaciteit om onverwachte financiële tegenvallers op te vangen. Dit omvat onder meer het opstellen van richtlijnen voor het kwantificeren van risico's, het bepalen van de benodigde weerstandscapaciteit in verhouding tot deze risico's, en het vaststellen van de gewenste minimumomvang van de algemene reserve.

Definities

- Weerstandsvermogen: Het vermogen van de gemeente om onverwachte financiële tegenvallers op te vangen, zodat zij haar taken kan blijven uitvoeren.
- Weerstandscapaciteit: De beschikbare middelen waarmee de gemeente onverwachte tegenvallers kan dekken.
- Onbenutte belastingcapaciteit: Het bedrag waarmee de belastingen maximaal kunnen worden verhoogd volgens de normen van een artikel 12-aanvraag. In geval van een onverwachte tegenvaller kan dit bedrag nog als belastingverhoging worden doorgevoerd.
- Onvoorzien: Het in de begroting opgenomen bedrag voor onvoorziene uitgaven.

Gewenste hoogte van de weerstandscapaciteit

De uitgangspunten voor het berekenen van het weerstandsvermogen en risicomanagement voor Oldambt en de gewenste hoogte van de weerstandscapaciteit worden hieronder benoemd. Het proces start met het in kaart brengen van de risico's. Vervolgens wordt de omvang van elk risico (netto verwachte omvang) bepaald, evenals de kans dat dit risico daadwerkelijk optreedt (waarschijnlijkheid).

Mogelijke risico's:

Een inventarisatie van de te dekken risico's bij de bepaling van de benodigde weerstandscapaciteit omvat zowel incidentele als structurele risico's.

1. Incidentele risico's

Grote projecten

Bij grote projecten bestaat het risico dat de uitgaven de begroting overschrijden en/of dat de inkomsten tegenvallen. De verwachte resterende kredietruimte per 31 december 2025 voor alle lopende projecten bedraagt circa € 54,7 miljoen. Dit omvat onder andere de projecten Poort van Winschoten, nieuwbouw OVO Tweemaster en BBS Maranatha, vervangen armaturen openbare verlichting, rehabilitatie Ius Beerta-Nieuw Beerta, Sloop St. Lucasziekenhuis, Woningbouw binnenstad Winschoten, Centrum Winschoten Langestraad-Noord, en investeringen in riool, wegen en bruggen. Voor sommige van deze projecten ontvangen we ook bijdragen van derden. Het risico is gemiddeld ingeschat op 15%, gezien de huidige omstandigheden. Door de inzet van project control worden risico's tijdig gesignaleerd en beheerst. Aangezien we de risico's met een zekerheidsfactor van 90% willen afdekken, is een weerstandscapaciteit van circa € 7,4 miljoen vereist.

Naast de hiervoor genoemde projecten zijn er ook aanzienlijke investeringen verbonden aan het Nationaal Programma Groningen (NPG), Nij Begun, de Regio Deal 2.0 en het Volkshuisvestingsfonds. Vanuit het NPG is een totaalbedrag van € 30,0 miljoen beschikbaar gesteld, waarvan inmiddels € 17,0 miljoen is aangevraagd. Hiervan is nog circa € 10,0 miljoen beschikbaar.

In het kader van het programma Nij Begun zal zo'n € 36,0 miljoen richting Oldambt stromen voor de periode tot en met 2030. Hiervan zal in 2026 naar verwachting circa € 14,0 miljoen worden uitgekeerd aan de gemeente Oldambt. Voor de Regio Deal 2.0 en het Volkshuisvestingsfonds is de gemeente Oldambt aangewezen als penvoerder. In 2026 zijn hiervoor respectievelijk € 7,0 miljoen en € 6,0 miljoen beschikbaar. Ondanks de omvang van deze budgetten blijven de financiële risico's beperkt, omdat de meeste projecten volledig worden gesubsidieerd. Daarom wordt in deze paragraaf volstaan met een vermelding van het risico.

Overige risico's

Naast de bovengenoemde risico's heeft de droogte van de afgelopen zomers schade veroorzaakt aan wegen. Beperkte financiële middelen voor het onderhoud van kapitaalgoederen, de gevolgen van PFAS, de energietransitie en klimaatveranderingen leiden eveneens tot knelpunten. Demografische ontwikkelingen en hun impact op fusies in het openbaar en bijzonder onderwijs vormen een bijkomend risico. Hoewel de financiële impact van deze knelpunten niet volledig is gekwantificeerd, is duidelijk dat het om meerdere miljoenen euro's kan gaan. Het exacte moment waarop dit echt noodzakelijk wordt en de veiligheid van de burger raakt, is echter onbekend.

Daarnaast zijn er op nationaal en bovenregionaal niveau plannen voor doorontwikkeling van de jeugdhulpplus. De plannen voor de doorontwikkeling van de jeugdhulpplus kennen twee sporen, die parallel ontwikkeld worden: Opbouw van nieuwe alternatieve (kleinschalige) vormen, waarbij de jongere zoveel mogelijk in of dichtbij de eigen thuissituatie hulp ontvangt; en Afbouw van het aantal gesloten plaatsen. De financiële gevolgen hiervan kunnen nog niet worden ingeschat.

2. Structurele risico's

Herziening financiering gemeenten

Het Rijk werkt aan een nieuwe opzet voor de financiering van gemeenten, de impact daarvan is doorgeschoven naar 2028. De algemene uitkering voor dat jaar ligt echter al aanzienlijk lager dan in 2027. Dit lagere bedrag is reeds verwerkt in de begroting, waardoor het risico momenteel beperkt is en daarom niet in de berekeningen is meegenomen.

Inflatie en loonontwikkeling

De inflatie en loonontwikkeling is inmiddels weer wat genormaliseerd, om die reden is dat dan ook niet meer als risico benoemd.

Algemene risico's

Binnen de gemeentelijke bedrijfsvoering zijn er altijd risicofactoren aanwezig, met name op het gebied van sociale open-einde-regelingen, aanbestedingen, fiscale wetgeving (BTW, loonheffing, VPB), verbonden partijen, tekorten in WSW-bedrijven, verliezen op garantstellingen, en claims van derden. De aanzienlijke tekorten in het sociale domein (jeugd en WMO) van de afgelopen jaren dragen bij aan een grotere mate van onzekerheid. Voor het volledige begrotingsdeel is structureel gekeken naar waarschijnlijkheden en zekerheden, wat heeft geleid tot een benodigde weerstandscapaciteit van € 12,1 miljoen.

Bovenstaande risico's zijn samengevat in onderstaande tabel:

Bedragen x € 1.000,-

Risico	Netto verwachte omvang	Waarvan incidenteel	Waarvan structureel (keer factor 2 resp.	Waarschijnlijkheid	Zekerheid	Max. bedrag maal kans
Grote projecten	54.700	54.700		15%	90%	7.385
Overige risico's						PM
Algemene risico's	202.167		606.501	4%	50%	12.130
Totaal	256.867	54.700	606.501			19.515

Beschikbare weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit vooral de algemene reserve:

Bedragen x € 1.000,-

Beschikbare weerstandscapaciteit	Omvang	Factor	Beschikbaar bedrag
Eigen vermogen			
A Algemene reserve	27.395	1	27.395
Onbenutte belastingscapaciteit			
B Ruimte in tarieven lokale lasten en leges	-	4	-
Ruimte in exploitatiebegroting			
C Onvoorzien structureel	100	4	400
Onvoorzien incidenteel	100	1	100
Saldo	27.595		27.895

Toelichting:

A. Algemene reserves, deze reserves zijn vrij besteedbaar.

B. Ruimte in tarieven lokale lasten en leges, onze OZB-tarieven bieden geen ruimte in vergelijking met de door de VNG gehanteerde genormeerde tarieven. De rioolheffing en afvalstoffenheffing zijn reeds kostendekkend.

C. Onvoorzien, in de begroting en meerjarenraming is jaarlijks € 200.000 gereserveerd voor onvoorziene uitgaven. Dit bedrag kan ook worden ingezet voor de benodigde weerstandscapaciteit.

Conclusie:

De gemeente Oldambt beschikt in 2026 over voldoende weerstandsvermogen.

Financiële kengetallen

Als sturingsinstrument worden diverse (wettelijke) kengetallen gebruikt. Samen geven deze financiële kengetallen een beeld van de financiële situatie en ontwikkelingen van de gemeente. De publicatieplicht en de berekeningsmethoden zijn vastgelegd in het (BBV), waardoor de cijfers vergelijkbaar zijn met andere gemeenten.

Wat zeggen ons de financiële kengetallen ?

1. Netto schuldquote: Dit kengetal biedt inzicht in de hoogte van de gemeentelijke schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft een indicatie van de mate waarin rentelasten en aflossingen drukken op de exploitatie. Een lager percentage duidt op een gunstigere situatie.
2. Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen: Aangezien er onzekerheid kan bestaan over de terugbetaling van leningen, wordt dit kengetal zowel inclusief als exclusief doorgeleende gelden berekend. Het geeft inzicht in het aandeel van de verstrekte leningen in de exploitatie en wat dit betekent voor de schuldenlast. Hoe lager het percentage, hoe beter.
3. Solvabiliteit: Dit kengetal toont de mate waarin de gemeente in staat is haar financiële verplichtingen na te komen. Een hoger percentage betekent een betere financiële weerbaarheid en biedt een soort vooruitblik op de toekomstige stabiliteit.

4. Grondexploitatie: De boekwaarde van de grondvoorraden moet worden terugverdiend bij de verkoop. Grondexploitatieprojecten kennen vaak lange looptijden, waarbij inkomsten pas in de toekomst worden gegenereerd, wat hogere rentekosten en risico's met zich meebrengt. Hoe lager dit cijfer, hoe beter.
5. Structurele exploitatieruimte: Dit cijfer helpt bij het beoordelen hoeveel structurele ruimte de gemeente heeft om de eigen lasten te dragen. Het geeft aan in hoeverre structurele stijging van baten of daling van lasten nodig is om deze lasten te dekken. Als het cijfer negatief is, biedt de begroting onvoldoende ruimte om structurele lasten te dragen. Een positief cijfer is gunstig.
6. Belastingcapaciteit: Dit kengetal vergelijkt de belastingdruk in de gemeente met het landelijk gemiddelde. Een laag percentage betekent dat de gemeente meer belastinginkomsten kan genereren als beleidskeuze. Hoe lager, hoe beter de ruimte om belasting te verhogen zonder boven het gemiddelde uit te komen.

A. Weerbaarheid (kengetallen 1 t/m 3): Dit geeft aan of de gemeente financieel tegen een stootje kan.

B. Wendbaarheid (kengetallen 4 t/m 6): Dit toont hoe snel de gemeente zich kan aanpassen aan veranderende omstandigheden.

	Norm	Rekening 2024	Begroting 2025 primitief	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Netto Schuldquote met correctie doorgeleende gelden (Σ vaste + vlottende + overlopende schulden) - / (totaal uitzettingen < 1 jaar + alle uitzettingen > 1 jaar + overlopende vorderingen) / Baten voor	< 90%	11,8%	30,1%	33,8%	32,3%	31,3%	30,7%
Solvabiliteit (eigen vermogen / totaal vermogen) x 100%	> 50%	33%	39%	41%	43%	42%	40%
Grondexploitatie (bouwgronden wel en niet in exploitatie / baten voor bestemming) x 100%	< 20%	-0,3%	1,1%	1,0%	1,0%	1,0%	1,0%
Structurele exploitatieruimte (structurele baten - structurele lasten) / baten voor bestemming x 100%	> 0%	2,4%	1,8%	2,7%	2,4%	0,1%	0,4%
Belastingcapaciteit (Lokale woonlasten gezin bij gemiddelde WOZ-waarde / woonlasten landelijk gemiddelde vorig begrotingsjaar) x 100%	< 95%	89,5%	103%	91,1%	91,1%	91,1%	91,1%

	Netto Schuldquote	Solvabiliteit	Grond-exploitatie	Structurele exploitatieruimte	Belasting-capaciteit
Minst risicovol:	< 90%	> 50%	< 20%	> 0%	< 95%
Gemiddeld risicovol:	90% - 130%	20% - 50%	20% - 35%	0%	95% - 105%
Meest risicovol:	> 130%	< 20%	> 35%	< 0%	> 105%

-Netto schuldquote

De netto schuldquote is met resp. 33,8% ten opzichte van de jaarrekening 2024 relatief hogere geworden. Dit heeft met name te maken met het nog steeds hoge verwachte bedrag van ongeveer € 40,0 miljoen aan liquide middelen op onze bankrekening van het Rijk (schatkist). Dit is het gevolg van het op voorhand ontvangen van projectgelden voor bijvoorbeeld het Nationaal Programma Groningen (NPG) en het vroegtijdig afsluiten van de projectinvestering 'Poort van Winschoten' voor € 24,0 miljoen. Deze laatste in verband met een zeer gunstige rentestand. Door bovenstaande zijn onze tegoeden bij de bank erg positief, waardoor we op (beduidend) lagere percentage schuldquote uitkomen.

Daarnaast zijn de afgelopen jaren geen langlopende geldleningen meer afgesloten, terwijl de aflossingen op de afgesloten leningen gewoon doorgaan. Dit heeft als gevolg dat het bedrag van de opgenomen leningen (vast schulden) de komende jaren behoorlijk zal afnemen. Beide variabelen hebben grote invloed op het berekende percentage van de netto schuldquote. In zijn algemeenheid kunnen we zeggen dat de rentekosten op de leningen beheersbaar zijn en volledig worden opgevangen binnen het begrotingsresultaat. Door spreiding in aangetrokken en nog aan te trekken leningen beperken wij het risico van rentestijgingen. De verwachting is dat er in 2025 geen langlopende geldleningen worden aangetrokken.

-Solvabiliteit

De verhouding tussen eigen vermogen en schulden (solvabiliteitsratio) is weliswaar gemiddeld risicovol en ligt onder de norm, de verwachting is dat deze in 2026 en meerjarig ongeveer op hetzelfde niveau zal blijven.

-Structurele exploitatieruimte

Voor het begrotingsjaar 2026 wordt een structureel begrotingsoverschot in de exploitatieruimte verwacht. Vanaf 2028 zal de exploitatieruimte minimaal zijn.

-Belastingcapaciteit

Daarnaast is het ook mogelijk om meer structurele opbrengsten te genereren door bijvoorbeeld (beperkte) belastingverhogingen in te voeren. Dit kengetal geeft aan welke ruimte wij hebben ten opzichte van Nederland.

5.8 Aardbevingsopgave

Versterking en herstel, NPG en Nij Begun

De gevolgen van de gaswinning en de aardbevingen in Groningen zijn ook merkbaar in de gemeente Oldambt. Als gemeente vinden we dat de veiligheid van én perspectief voor onze inwoners voorop moeten staan. Naast de gaswinning zien we daarbij ook de risico's van zoutwinning en ondergrondse opslag van stikstof en de impact van bodemdaling. Als gemeente zetten we ons in voor een duurzaam en veilig beheer en gebruik van de ondergrond. Veiligheid gaat over versterking en schadeherstel van woningen, maar ook over perspectief voor onze inwoners.

Met Nij Begun werkt het rijk samen met ons als regio aan erkenning, herstel en perspectief voor Groningen. In deze kabinetsreactie worden 50 maatregelen benoemd op het gebied van beter schadeherstel en versterking, maar ook sociale cohesie, ruimtelijke kwaliteit en leefbaarheid. Daarnaast wil men een generatielang investeren in Groningen op het gebied van verduurzaming, sociaal en economie. In 2025 zijn met Nij Begun mooie en grote stappen gezet. Rijk en regio hebben gezamenlijk een herstelagenda opgesteld en diverse maatregelen hierin zijn in ontwikkeling of uitvoering. Verder is zowel de Sociale Agenda als de Economische Agenda vastgesteld en is de Isolatie-aanpak in uitvoering. Ook binnen onze gemeente heeft dit tot nieuwe plannen en projecten geleid.

De aardbevingsopgave vraagt ook binnen onze gemeente veel extra werk en inzet. We hebben dit georganiseerd in het programma Oldambt Versterkt. Hierin onderscheiden we drie onderdelen. Allereerst de aardbevingsproblematiek met de versterkingsopgave en de herstelaanpak. Als tweede het Nationaal Programma Groningen waarvoor we ons lokale programma NPG Oldambt hebben opgesteld. En meer recent Nij Begun wat meer overkoepelend heeft gezorgd voor nieuwe ontwikkelingen, agenda's en projecten. Voor deze onderdelen ontvangen we financiële middelen, zowel voor organisatiekosten als voor de uitvoering van projecten. Dit betekent dat sprake is van omvangrijke financiële stromen binnen de gemeente. Met Nij Begun is de rol van de gemeente verder toegenomen en hebben we nieuwe taken en extra middelen ontvangen. In deze paragraaf lichten we onze inzet in de aardbevingsopgave toe en schetsen we de financiële situatie.

Terugblik

In 2025 is veel gebeurd rond de uitwerking van de plannen en verschillende agenda's voor Nij Begun. Samen met de andere aardbevingsgemeenten, provincie, het rijk en de uitvoeringsorganisaties IMG en NCG is gewerkt aan de Agenda Herstel van Groningen. Deze agenda richt zich op het verbeteren van de afhandeling van schade en versterking van woningen, met een focus op een mildere, menselijkere en makkelijkere aanpak. Het doel van de agenda is om de duidelijkheid voor bewoners te vergroten, meer maatwerk mogelijk te maken en een overheid te creëren die adequaat reageert. Binnen deze agenda krijgen gemeenten een meer proactieve en coördinerende rol.

Vanuit onze lokale herstelagenda hebben we afgelopen jaar gewerkt aan verschillende projecten en maatregelen. Doelstellingen hiervoor zijn vastgelegd in het plan van aanpak versterking en herstel dat jaarlijks door de raad wordt vastgelegd. Dit plan bevat ook de uitvoeringsopdracht aan NCG voor de versterking in onze gemeente. Afgelopen jaar zijn opnieuw een aanzienlijk aantal woningen versterkt of zijn in voorbereiding daarop. Van de c.a. 500 adressen in de scope moeten in totaal c.a. 100 woningen daadwerkelijk versterkt worden. Verwachting is dat in 2026 het grootste deel hiervan is afgerond. Verder zijn we in mei 2025 van start gegaan met de één-overheid-aanpak in het startgebied Nieuw-Scheemda en 't Waar. Het doel is om samen met NCG en IMG kleinschalig te starten met een gebied waar we ervaring op willen doen met een gezamenlijke aanpak gericht op versterking, herstel, verduurzaming en leefbaarheid. Verder is in het najaar 2025 gestart met de uitvoering van de plannen voor de gebiedsontwikkeling van het

dorpenlint Nieuwolda, 't Waar en Nieuw-Scheemda. In nauwe samenwerking met de inwoners zijn in werkgroepen hiervoor de verschillende deelprojecten uitgewerkt, op basis van het vastgestelde uitvoeringsplan (college, september 2024).

In 2025 is verder gewerkt aan het plan voor een dorpsgerichte aanpak van Drieborg gericht op herstel, verduurzaming en leefbaarheid. Dit in samenwerking met de inwonerswerkgroep, IMG en BZK.. In april is in de lokale stuurgroep het plan van aanpak vastgesteld. In de voorjaarsnota heeft het rijk een bedrag van 5 miljoen euro vrijgemaakt voor een aanpak in Drieborg. Verder is afgelopen jaar een plan en uitvoeringskader opgesteld voor Maatregel 14 gericht op het vergroten van de leefbaarheid, met name in de gebieden met impact van de schade-afhandeling en versterking. Tot slot hebben we afgelopen jaar ook verder ingezet op het zo goed mogelijk ondersteunen van inwoners met hulpvragen, vooral in situaties waarin zij vastlopen of ernstige problemen ervaren. Onze inwonersondersteuners zijn hiervoor een belangrijke basis, waarvoor we de capaciteit in 2025 hebben vergroot.

Naast versterking en herstel gaat Nij Begun voor een belangrijk deel over perspectief voor Groningen. Afgelopen jaar zijn zowel de Sociale Agenda als de Economische Agenda vastgesteld door het rijk. Dit in goede samenwerking en na uitgebreide consultatierondes, ook middels zienswijzen vanuit raden en staten. Inmiddels zijn de eerste maatregelen in voorbereiding of in uitvoering. Verder is de isolatie-aanpak van start gegaan medio 2025 en kunnen inwoners (gefaseerd per postcode) een aanvraag indienen bij het SNN. Daarnaast is ook gewerkt aan een gezamenlijke ondersteuningsaanpak. Naast de verschillende agenda's gaat het hierbij ook over de verschillende masterplannen die in ontwikkeling zijn (o.a. Masterplan Regiocentra, Campussen en Oost-Groningen). De uitwerking en uitvoering van deze agenda's en plannen zal ook voor onze gemeente grote impact gaan hebben.

Voor Nationaal Programma Groningen is begin 2025 het geactualiseerde programma uiteindelijk goedgekeurd door het bestuur NPG en in maart 2025 formeel nog vastgesteld door de raad. In het verlengde hiervan hebben we een uitvoeringsprogramma 2024 -2027 opgesteld welke is vastgesteld door het college. Hierin ligt enerzijds de focus op het maken van goede keuzes om de projecten die nog 'in ontwikkeling' zijn tot een concrete aanvraag te komen of deze te laten afvallen. En daarnaast op het realiseren van voldoende uitvoeringskracht voor alle projecten die 'in uitvoering' zijn c.q. komen. Dit heeft ertoe geleid dat alle projecten waarover is besloten dat we ze (willen gaan) uitvoeren in ontwikkeling zijn gekomen. Een aantal daarvan zijn of worden in 2025 ingediend bij het NPG. Andere zitten nog in de voorbereidingsfase en worden komend jaar ingediend.

De planning is dat in 2026 alle in de actualisatie opgenomen projecten in aanvraag of in uitvoering zijn.

Aardbevingsopgave

Gaswinning en gestapelde mijnbouw

Hoewel de gaswinning uit het Groningenveld definitief gestopt is in 2024 hebben we nog wel te maken met de gaswinning uit de kleinere gasvelden. Verder hebben we ook te maken met andere mijnbouwactiviteiten die van invloed zijn binnen onze gemeente (o.a. zoutwinning en de ondergrondse opslag van stikstof). Naast het IMG is daarom ook het contact met de Commissie Mijnbouwschade belangrijk. Verder zijn we betrokken bij een onderzoek van IMG naar multicausaliteit t.a.v. gaswinning en zoutwinning. Hierbij wordt onderzocht of een combinatie van gas en zoutwinning, en mogelijke trillingen en effecten van bodemdaling hierbij, gezamenlijk kunnen leiden tot schade aan gebouwen of objecten. De eerste resultaten van dit onderzoek zijn eind 2024 gepresenteerd, laatste resultaten worden in het najaar van 2025 verwacht. We zullen de uitkomsten van dit onderzoek en de verdere uitwerking hiervan volgen. Verder blijven we nauwgezet de ontwikkelingen en het proces omtrent de zoutwinning in het gebied Heiligerlee/Zuiderveen volgen en daar waar mogelijk geven wij advies. Ook het Nobian onderzoek over hoe de zoutcavernes op een veilige manier af te kunnen sluiten

(abandonneringsplan) blijft onze aandacht houden. Tot slot onderhouden we regelmatig contact met de mijnbouwbedrijven (Nobian en Gasunie), Staatstoezicht op de Mijnen (SodM), het ministerie van Economische Zaken en Klimaat en bewoners (stichting bewonersbelangen Lanengebied en Zuiderveen). Ook gebruiken we onze juridische bevoegdheden en verantwoordelijkheden om te reageren op bijv. winningsplannen rond mijnbouwactiviteiten.

Versterking

Komend jaar gaan we verder met de uitvoering van de versterkingsopgave in onze gemeente. De meest recente afspraken en doelstellingen worden vastgelegd in het lokale plan van aanpak 2026, welke in december 2025 aan de raad wordt voorgelegd ter besluitvorming. Met dit plan geven we NCG opdracht voor de verdere uitvoering van de versterkingsopgave. Verwachting is dat in 2026 het grootste deel van de versterkingsopgave in onze gemeente kan worden afgerond. Zoals aangegeven gaat het in totaal om c.a. 100 woningen, waarvan een aanzienlijk deel dus inmiddels ook versterkt is. Hoewel niet groot in aantal gaat het in een groot deel van de situaties om complexe versterkingen, van vrijstaande woningen of boerderijen. Voor een aantal van deze meer complexe situaties geldt dat deze langer zullen duren dan 2026. Dit betekent voor ons ook extra inzet van personeel qua vergunningverlening, RO-advisering en erfgoedvraagstukken. We willen het versterkingsproces zo optimaal mogelijk organiseren en hebben we oog voor bijzondere en/of schrijnende situaties.

Herstelagenda Oldambt

Naast het plan van aanpak voor de versterkingsopgave werken we ook aan een lokale agenda Herstel van Oldambt. We krijgen een grotere rol in de herstelopgave en de diverse maatregelen vanuit Nij Begun. We waren al direct betrokken bij de versterkingsopgave, o.a. als opdrachtgever voor de NCG (met name t.a.v. prioritering en planning). We zien nu ook dat in bredere zin de samenwerking met NCG en IMG intensiever wordt, met name in het kader van de gebiedsgerichte aanpak. Uiteraard geldt dat IMG en NCG primair verantwoordelijk zijn en blijven voor de uitvoering van de versterkingsopgave en schadeherstel. Als gemeente willen we toe naar een meer integrale aanpak waarbij de inwoner centraal staat. Zeker ook gezien de koppeling met de verduurzamingsopgave en de middelen die we straks ontvangen voor de isolatie-aanpak (maatregel 29). In de lokale agenda Herstel voor Oldambt willen we de maatregelen uit Nij Begun t.a.v. schadeherstel en versterking op een meer integrale en gebiedsgerichte manier uitwerken. Dit doen we in elk geval voor de volgende projecten:

- Gebiedsontwikkeling dorpenlint Nieuwolda, 't Waar en Nieuw-Scheemda: voor dit gebied zijn de plannen klaar en wordt de uitvoering in 2026 verder voorbereid en opgepakt.
- Startgebied Nieuw Scheemda – 't Waar: de plannen voor de één-overheid-aanpak worden verder uitgevoerd. Ook worden de ervaringen uit dit startgebied gebruikt voor verdere ontwikkeling van de gebiedsgerichte aanpak.
- Dorpsgerichte aanpak Drieborg: afhankelijk van de uitkomsten van de vervolggesprekken met het rijk worden plannen voor dit gebied verder ontwikkeld.
- Leefbaarheid: We ontwikkelen plannen en voeren projecten uit op basis van het vastgestelde plan voor Maatregel 14. Dit doen we in nauwe samenwerking met de nieuwe aanpak voor gebiedsgericht werken.

Schadeproblematiek en ondergrond

We blijven in gesprek met IMG over de schade-afhandeling en de impact hiervan. We intensiveren de samenwerking en blijven daarbij ook aandacht vragen voor de grensproblematiek en voor een ruimhartige én duurzame aanpak van het schadeherstel. Daarnaast hebben we regelmatig overleg over de Acuut Onveilige Situaties (AOS) en werken we samen met NCG en IMG aan de aanpak voor schrijnende of vastgelopen situaties. Hierbij zorgt het feit dat onze gemeente op de grens van het aardbevingsgebied ligt voor complexe vraagstukken en soms ook onuitlegbare situaties. Funderingsproblematiek, slechte staat van woningen, bodemdaling en

gestapelde mijnbouw spelen hierin ook een rol. Hoewel we als gemeente hierin formeel geen rol hebben proberen we wel naast onze inwoners te staan en ze waar mogelijk hierin te helpen en ondersteunen, zeker in schrijnende situaties. Hierbij speelt in elk geval de situatie in het dorp Drieborg, waar de inwoners zowel het rijk als gemeente hebben gevraagd om mee te werken aan een dorpsgerichte aanpak waarin schadeherstel en perspectief (verduurzaming en leefbaarheid) zo mogelijk gecombineerd worden. Hiervoor zijn inmiddels concrete plannen in ontwikkeling.

Inwonersondersteuning

Komend jaar blijven we ondersteuning bieden aan onze inwoners bij schadeherstel en versterking. In het kader van de gebiedsgerichte één-overheid-aanpak zullen we hier intensiever en samen met betrokken partijen in op trekken. Naast individuele ondersteuning ontwikkelen we ook een meer collectieve aanpak gericht op het helpen van inwoners en het versterken van de sociale cohesie. Voor complexe situaties zetten we ons in om oplossingen te onderzoeken en samen met verantwoordelijke partijen te realiseren. In dat kader brengen ook de twee betrokken portefeuillehouders c.a. maandelijks bezoeken aan getroffen inwoners. Waar mogelijk dragen we schrijnende situaties voor bij het interventieteam of bij de Commissie Bijzondere Situaties. Ook kijken we naar de mogelijkheden om knelpunten op te lossen en zetten we hiervoor de middelen in die we vanuit het rijk ontvangen. Tot slot blijven we inzetten op communicatie en informatievoorziening. Vanuit gemeente communiceren we o.a. via onze website, sociale media en de nieuwsbrief Oldambt Versterkt die we c.a. twee-maandelijks digitaal uitbrengen. Daarnaast hebben we de spreekuren van de gebiedsregisseur in Nieuwolda en Nieuw Scheemda die maandelijks plaatsvinden. Verder heeft het IMG twee steunpunten in Nieuwolda en Winschoten die afgelopen jaar met vaste regelmaat open zijn. Tot slot werken we voor de gebiedsgerichte projecten een communicatie-aanpak uit in samenwerking met betrokken partijen en dorpsbelangen.

Nationaal Programma Groningen

Het geactualiseerde lokaal programma NPG Oldambt (definitief vastgesteld door de raad in maart 2025) vormt de basis voor de verdere uitwerking en uitvoering van onze lokale aanpak. In 2026 ligt de focus deels op de projecten die nog 'in ontwikkeling' zijn. Het streven is om hiervoor tot concrete aanvragen te komen en goedkeuring door het NPG-bestuur. Mocht blijken dat één of meerdere projecten niet haalbaar zijn of (veel) later pas gerealiseerd kunnen worden dan willen we komend jaar ook gebruiken om te kijken welke keuzes nodig zijn om tijdig de beschikbare middelen in te kunnen zetten. Hierbij geldt dat de gereserveerde middelen voor Tijd voor Toekomst (2e tranche, 3 miljoen) komt te vervallen vanuit NPG. Voor het vervolg van deze aanpak is andere financiering gevonden via de Sociale Agenda Nij Begun. Hiermee hebben we nu een sluitende begroting voor ons NPG-programma.

Ander belangrijk doel voor komend jaar is om voor alle projecten 'in uitvoering' genoeg uitvoeringskracht beschikbaar te hebben. Dit vraagt het nodige aan inzet en capaciteit vanuit de organisatie, maar ook in de samenwerking met inwoners en betrokken partijen. Vanuit het programma coördineren we deze inzet en sturen we ook op de voortgang en samenhang. Ook zorgen we voor de jaarlijkse voortgangsrapportages van alle projecten die we opstellen en indienen bij het bestuur NPG. Verder zullen we komend jaar extra aandacht hebben voor de communicatie rond de verschillende projecten en de samenhang met Nij Begun. We zien dat het proces rond de Economische Agenda en de Sociale Agenda van Nij Begun steeds meer impact heeft op NPG (zowel qua uitvoering, koers en governance).

Onderaan deze paragraaf treft u een overzicht aan van de projecten die in uitvoering zijn. Daar waar relevant kunnen projecten ook op andere plekken in de begroting terugkomen bij de betreffende beleidsvelden.

Financiën 'Aardbevingsopgave'

Voor de aanpak van de aardbevingsopgave en het NPG ontvangen we financiële middelen,

zowel voor organisatiekosten als uitvoering van projecten. Met Nij Begun is onze rol groter geworden en ontvangen we meer financiële middelen, in elk geval voor wat betreft de herstelagenda. In 2024 zijn hierover afspraken gemaakt tussen rijk en regio over de besteding van de middelen en het instellen van een meerjarige specifieke uitkering om de middelen over te maken.

Dit betekent dat sprake is van omvangrijke financiële stromen binnen de gemeente.

Hieronder lichten we deze toe (punten 1 t/m 6 betreffen de inzet rond de aardbevingsopgave, 7 en 8 hebben betrekking op NPG):

1. Organisatiekosten/Lumpsum-middelen aardbevingsopgave: Met Nij Begun zijn extra middelen toegezegd voor de kosten die de regionale overheden moeten maken in het kader van de aardbevingsopgave. Voor de periode tot en met 2028 gaat het in totaal om een bedrag van c.a. 90 miljoen euro (hierbij wordt rekening gehouden met loonindexering). Voor Oldambt betekent dit dat we jaarlijks een bedrag van c.a. 700k ontvangen voor personele inzet en organisatiekosten.
2. Sociale Cohesie blok B: bij de bestuurlijke afspraken in 2020 zijn o.a. afspraken gemaakt voor de inzet binnen het zogeheten blok B. Dit betreft middelen om de sociale cohesie te vergroten en de verschillen tussen maatregelen voor de woningen in de versterking te verkleinen (voor Oldambt ruim 12 miljoen euro). Een deel van deze middelen wordt gebruikt voor de subsidieregeling via SNN (subsidie voor verduurzaming van woningen die in de versterkingsopgave vallen, vergelijkbaar aan de regeling die vanuit het rijk is opgesteld). Verder wordt een deel ingezet voor de subsidieregeling 'constructieve maatregelen blok B' die het college in maart 2023 heeft vastgesteld.
3. Middelen blok D: In 2020 zijn ook afspraken gemaakt over het zogeheten gebiedsfonds, waaruit kosten die samenhangen met de versterking gefinancierd kunnen worden (inpassingskosten, herinrichting openbare ruimte). Het betreft dus middelen die gemeenten kunnen inzetten voor kosten die direct of indirect samenhangen met de uitvoering van de versterking. Voor Oldambt gaat het om een bedrag van c.a. 6,8 miljoen euro. Dit is incl. de extra middelen (1,2 miljoen euro) die met Nij Begun beschikbaar zijn gekomen. Deze middelen worden grotendeels ingezet voor de gebiedsontwikkeling Nieuwolda, 't Waar en Nieuw-Scheemda.
4. Sociaal-emotionele ondersteuning: Alle aardbevingsgemeenten ontvangen middelen voor sociaal-emotionele ondersteuning op lokaal niveau. Met Nij Begun zijn hiervoor aanvullende middelen beschikbaar gekomen waardoor we nu jaarlijks tot en met 2030 een bedrag van c.a. 350k ontvangen. Met deze middelen wordt de inzet van onafhankelijke inwonersondersteuners gefinancierd en wordt bijgedragen aan Welzijn op Recept. Ook willen we hiermee investeren in collectieve ondersteuning.
5. Leefbaarheid: Onderdeel van Nij Begun betreft ook extra geld voor leefbaarheid en wijkontwikkeling voor gebieden waar versterking en/of schade speelt (maatregel 14). Wij ontvangen voor de periode t/m 2030 hiervoor een bedrag van ruim 12 miljoen euro. In 2025 heeft het college hiervoor een plan van aanpak en uitvoeringskader vastgesteld en zijn ook de eerste projecten gerealiseerd.
6. Knelpuntenpot gemeenten: met deze maatregel uit Nij Begun (maatregel 31) ontvangen de aardbevingsgemeenten financiële middelen voor het wegnemen van psychosociale en sociaaleconomische knelpunten. Als gemeente Oldambt ontvangen we een bedrag van c.a. 7,5 miljoen euro (t/m 2030). In 2025 heeft het college een kader en werkwijze vastgesteld en zijn ook de eerste hulptrajecten gestart.

7. NPG-Projecten: Vanuit het NPG hebben we in totaal een trekkingsrecht voor onze gemeente van c.a. 34 miljoen euro met een looptijd van tien jaar (t/m 2030). In ons lokale programma hebben we bij aanvang 2026 15 projecten in uitvoering, waarvoor we in totaal ruim 17 miljoen euro aan NPG-middelen hebben ontvangen (incl. programmakosten). Het gaat hier om de bedragen die ten laste komen van ons trekkingsrecht, voor een aantal projecten geldt dat de (verwachte) btw bijdrage rechtstreeks door het rijk wordt overgemaakt aan het BTW-compensatiefonds. Een deel van de projecten wordt door derden uitgevoerd. Deze middelen hebben we doorbeschikt via een subsidie. Eén keer per jaar moeten we alle projecten verantwoorden aan het NPG-bestuur. In 2026 verwachten we alle resterende projecten 'in ontwikkeling' tot een goedgekeurde aanvraag te brengen. Hiermee hopen we ook grotendeels de beschikbare middelen vastgelegd te hebben.
8. Programmakosten NPG: binnen het NPG is afgesproken dat gemeenten maximaal 4% van de trekkingsrechten mogen inzetten voor proces- en organisatiekosten. Deze middelen zijn vrij te besteden gedurende de looptijd van het NPG. In 2025 is hiervoor de laatste tranche aangevraagd (c.a. 700k). Deze middelen worden ingezet voor de uitvoering van het programma en bijbehorende personele- en organisatiekosten.
9. Nij Begun – personele inzet: Eind 2024, begin 2025 zijn afspraken gemaakt met het rijk over de extra inzet die gevraagd wordt voor de ontwikkeling van Nij Begun. Samen met regio en rijk is een systematiek ontwikkeld om de financiële vergoeding voor ambtelijke inzet bij de lokale overheden en de provincie na de kabinetsreactie te bepalen en te verdelen. In dit kader ontvangen we als gemeente twee keer een bedrag van c.a. 1 miljoen euro. Deze middelen worden eind 2025, begin 2026 verwacht en besteden we aan de extra inzet die we leveren (programmanagement, werkzaamheden inhoudelijke agenda's, communicatie, financiën en control).

Organisatie 'Aardbevingsopgave'

De aardbevingsopgave vraagt binnen onze gemeente veel extra werk en personele inzet. Hierbij onderscheiden we het programma Versterking en Herstel, het NPG-programma en Nij Begun. Afgelopen jaar hebben we verder gewerkt aan de organisatie hiervan waarbij we steeds meer toewerken naar een meer programmatische aanpak, ook in samenhang met de bredere organisatieontwikkeling. Binnen de gemeente is de organisatie belegd bij de programmamanager.

Voor de aardbevingsopgave is een projectgroep en een stuurgroep samengesteld waarin vraagstukken opgepakt worden, programma's opgesteld worden en complexe of schrijnende situaties besproken worden. Binnen de projectgroep zijn alle betrokken disciplines vertegenwoordigd. Afgelopen jaar is de capaciteit uitgebreid met een extra inwonersondersteuner en projectleider. Belangrijk is verder de stuurgroep aardbevingen, waarin we samenwerken met NCG en IMG. Hierin wordt gestuurd op de voortgang van de versterkingsopgave en de bredere herstelagenda.

Voor het NPG is een programmateam samengesteld. Vanuit het programmateam wordt gewerkt aan de ontwikkeling en uitvoering van het programma. Ook wordt hierin de uitvoering van projecten, die door projectleiders binnen de gemeente wordt gedaan, gecoördineerd. Hierbij gaat het o.a. om zaken als communicatie, monitoring en de voortgangsrapportages die we jaarlijks bij NPG moeten indienen. Het NPG Oldambt wordt aangestuurd door de stuurgroep NPG waar het hele college deel van uitmaakt (i.v.m. raakvlakken alle portefeuilles). In 2025 zijn we verder gestart met een ambtelijke stuurgroep (deel van het MT/DT) om zaken als capaciteit en uitvoeringskracht af te stemmen en borgen.

Voor Nij Begun werken we met een ambtelijk kernteam, waarin we met de trekkers van de verschillende agenda's de organisatie en coördinatie oppakken. Bestuurlijke afstemming vindt regelmatig plaats, o.a. met een stuurgroep met het hele college.

Acties

Aardbevingsopgave: schadeherstel, versterking en ondergrond

- We voeren het lokale plan van aanpak 'Versterking en Herstel Oldambt 2026' uit. In dit plan, welke eind 2025 aan de raad wordt voorgelegd, zijn doelstellingen en resultaten benoemd. Voor de versterking vormt dit ook de opdracht aan NCG voor het uitvoeren van de versterkingsopgave.
- Als onderdeel van de aanpak voor versterking en herstel werken we aan een gebiedsgerichte aanpak. In dat kader zien we de volgende acties:

Voor de gebiedsontwikkeling van het lint Nieuwolda, 't Waar en Nieuw-Scheemda voeren we de plannen uit die zijn opgesteld.

We werken aan herstel, versterking en verduurzaming van de huizen in de één-overheid-aanpak in Nieuw-Scheemda en 't Waar.

We komen tot een concreet plan voor een dorpsgerichte aanpak in Drieborg met een combinatie van herstel, verduurzaming en leefbaarheid.

We ontwikkelen en realiseren plannen en projecten voor het versterken van de leefbaarheid met de middelen vanuit Maatregel 14 vanuit het plan van aanpak dat we hiervoor hebben opgesteld.

Waar mogelijk bieden we ondersteuning aan onze inwoners bij schadeherstel en versterking. Voor complexe situaties zetten we ons als gemeente in om oplossingen te onderzoeken en samen met verantwoordelijke partijen te realiseren. In dit kader ontwikkelen we onze (collectieve) aanpak verder en zetten we de beschikbare middelen in om knelpunten op te lossen.

Ondergrond: PM

NPG en Brede Welvaart

- We werken verder aan de uitvoering van het lokale programma NPG en alle projecten die hiervoor zijn goedgekeurd. Voor de projecten in uitvoering geldt we deze halfjaarlijks monitoren en voortgang rapporteren richting NPG.
- Het streven is om in 2026 alle resterende projecten die nog in ontwikkeling zijn tot uitvoering te brengen. Dat betekent dat voor deze projecten de aanvraagtrajecten (incl. beoordeling en besluitvorming) worden afgerond. Het betreft de projecten: Hart voor Scheemda, WinCITY, Leven Lang Ontwikkelen, Impuls fietsroutes en Gebiedsontwikkeling Bad Nieuweschans.
- We zetten ons actief in voor de uitwerking van de agenda's en plannen vanuit Nij Begun en wat dit mogelijk voor onze gemeente gaat betekenen. Binnen de gemeente zal dit het nodige vragen aan capaciteit en organisatie. Dit betreft in elk geval de volgende onderdelen:

Herstelagenda: zoals elders ook verwoord in de begroting werken we aan onze lokale agenda Herstel voor Oldambt waarin we de maatregelen uit Nij Begun ten aanzien van schadeherstel en versterking op een meer integrale en gebiedsgerichte wijze uitvoeren.

Isolatie-aanpak: onderdeel van Nij Begun is de isolatieaanpak (maatregel 29) die in 2025 gefaseerd van start is gegaan. Komend jaar werken we de aanpak hiervoor binnen onze gemeente verder uit (zie ook 5.1 Duurzaamheid).

Sociale Agenda: de agenda is medio 2025 vastgesteld en de verschillende maatregelen worden gefaseerd ingevoerd. Rol en acties voor ons als gemeente zijn per maatregel anders. Hiervoor wordt een (dynamische) analyse opgesteld waarmee we streven naar beter en meer inzicht in onze rol en de mogelijk c.q. noodzakelijke inzet en (extra) capaciteit die hiervoor nodig is.

Economische Agenda: Met de vaststelling van de Economische Agenda en de nadere uitwerking van de governance wordt geleidelijk meer duidelijk over welke rol en acties voor ons als gemeente zijn weggelegd. Daarbij blijven we in elk geval werken aan de masterplannen Regiocentra, Masterplannen en Oost-Groningen die in dit kader ontwikkeld worden. Voor de masterplannen Campussen en Regiocentra zijn bovendien expliciet cofinancieringsbedragen gereserveerd in de Economische Agenda (zie ook onderdeel economie in de begroting).

Tabel: NPG-projecten en programmakosten – Totaal overzicht

	Project	Doelstelling	NPG-middelen	Looptijd/fasering
1.	Scheemda Veilig en Bereikbaar	In 2020 is de nieuwe brede school in Scheemda in gebruik genomen. Er zitten meerdere organisaties in het gebouw wat betekent dat het verkeer rondom het gebouw toeneemt. Daarom heeft Oldambt samen met de scholen een plan bedacht om de verkeersveiligheid rondom het gebouw te verbeteren. Dit project is inmiddels afgerond.	€ 285.318,-	Afgerond (2022)
2.	Snel aan de Slag met Nieuwborgen.net	De NPG-subsidie is ingezet voor het organiseren van bewoners-bijeenkomsten en het verbeteren van de communicatie en het versterken van de samenwerking tussen bewoners en initiatiefnemers. Dit project is inmiddels afgerond.	€ 105.375,-	Afgerond (2021)
3.	Programmakosten	Binnen NPG is afgesproken dat gemeenten maximaal 4% van de trekkingsrechten mogen inzetten voor proces- en organisatiekosten.	€ 1.366.200,-	2030 Midden realisatie
4.	De Graanrepubliek	Dit project gaat over het produceren van ambachtelijk voedsel gemaakt van Gronings graan. Dat gebeurt in de Oude Remise (Bad Nieuweschans) die hiervoor gerenoveerd en verbouwd is. Helaas zijn beide Coöperaties die dit project trokken in 2024 en 2025 failliet gegaan.	€ 942.000,-	Afgerond (2023)
5.	Tijd voor toekomst	Tijd voor Toekomst ontwikkelt een verrijkte schooldag: waar extra lestijd wordt geboden met inzet op talentontwikkeling, welzijn, gezondheid en verminderen van achterstanden.	€ 964.350,-	2025 Einde realisatie
6.	Lokaal Stimulerings-	Het project STILO is erop gericht meer verantwoordelijkheid en zelfstandigheid	€ 1.000.000,-	2027

	fonds	te geven aan dorpen en wijken in Oldambt om de leefbaarheid te verbeteren en de welvaart te versterken.		Midden realisatie
7.	Fonds Toekomstbestendig Wonen	Het doel van dit project is om een regeling te ontwikkelen waarmee inwoners makkelijker aan geld kunnen komen om hun woning toekomstbestendig te maken. Het geld uit deze regeling kunnen inwoners gebruiken voor het verduurzamen, verbeteren en levensloopbestendig maken van woningen.	€ 750.000,-	2030 Begin realisatie
8.	Bibliotheek op School en Voorlees-express	Hiermee willen we onderwijsachterstanden wegnemen door ervoor te zorgen dat er meer wordt gelezen en voorgelezen. Door de Bibliotheek op school zijn straks op alle scholen gevarieerde collecties. Door de VoorleesExpress worden ouders ondersteund bij het lezen.	€ 560.720,-	Afgerond (2024)
9.	Stimuleringsregeling Winschoten	Dit stimuleringsfonds is bedoeld om de ontwikkelingen in de binnenstad van Winschoten aan te jagen en het centrum meer toekomstbestendig te maken.	€ 500.000,-	2030 Midden realisatie
10.	Regiomarketing Oost Groningen	Met dit project investeren we in een professionele regiomarketingorganisatie. Regiopromotie is belangrijk voor de vindbaarheid en herkenbaarheid van onze toeristisch- recreatieve regio in Nederland en daarbuiten.	€ 300.000,-	2030 Midden realisatie
11.	Opgroeien in een kansrijke omgeving	Dit project is gebaseerd op het IJslandse preventiemodel en is een preventie-aanpak gericht op het creëren van een positieve leefomgeving, waarin jongeren gezond, veilig en kansrijk kunnen opgroeien, zonder middelengebruik.	€ 851.364,-	2026
12.	Generatierijkdom	Met dit project willen we zorgen voor gelijke kansen in het onderwijs, een kansrijker toekomstperspectief, het doorbreken van het taboe op armoede en schulden en financieel en zelfredzame inwoners.	€ 1.518.880,-	2028 Midden realisatie

13.	Centrumontwikkeling Winschoten	Met dit project wordt ingezet op een toekomstbestendig en aantrekkelijker centrum van Winschoten. Het gaat daarbij over de realisatie van de 1e fase van het ambitiedocument Centrum Oldambt tot 2028. Daarbij wordt het NPG-geld ook ingezet als een vliegwiel om ontwikkelingen te bespoedigen, andere partijen te betrekken en aanvullende bijdragen te realiseren.	€ 5.000.000,-	2028 Begin realisatie
14.	Koepelproject Graanrepubliek 2.0	Een veelzijdig project met als doel een nieuw perspectief voor Oldambtster boerderijen en een duurzame voedselketen i.c.m. kansen voor innovatie, onderwijs, toerisme en arbeidsmarkt. Onderdeel van dit project is een revolverend fonds waarvoor een plan wordt opgesteld. De gevraagde middelen hiervoor (3 miljoen) worden pas toegekend na goedkeuring over een uitgewerkt plan.	€ 5.689.000,- (incl. 3 mio voor fonds)	2028 Begin realisatie
15.	Digitaal Centrum Oost-Groningen (Ruby)	Het doel van dit project is het realiseren van een fysieke en toegankelijke locatie, voor het ondersteunen van inwoners en ondernemers bij de digitale transitie en waar wordt gewerkt aan bewustwording, digitaliseringsvraagstukken én digitale veiligheid, én aan realiseren van een kennisnetwerk.	€ 899.000,-	2028 Midden realisatie
16.	De Rensel, toekomstbestendig	Met het project 'De Rensel toekomstbestendig' wordt geïnvesteerd in een revitalisering van bedrijventerrein De Rensel, met als doel de realisatie van een bedrijfslocatie met een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor een brede groep aan economische sectoren.	€ 4.500.000,-	In voorbereiding
17.	Hart voor Scheemda	Het centrum van Scheemda wordt een aantrekkelijkere plek voor ontmoeting en bedrijvigheid. De inrichting van het plein en de verkeersstromen worden hierbij veranderd.	€ 5.000.000,-	In voorbereiding

18.	WinCITY	Door WinCITY wordt de regio centrum van en het merk 'Winschoten' versterkt, de mogelijkheden van en samenwerking tussen ondernemers worden verbeterd.	€ 1.000.000,-	In voorbereiding
19.	Impuls fietspaden	Op basis van een uitgebreide fietskaart met knelpunten analyse, wordt een impuls gegeven aan fietspaden die dit nodig hebben.	€ 1.000.000,-	In voorbereiding
20.	Gebiedsontwikkeling Bad Nieuweschans	Aanhakend op bestaande ontwikkeling en verwachte (economische) veranderingen in dit gebied wordt een impuls gegeven aan de brede welvaart van het dorp.	€ 1.500.000,-	In voorbereiding
21.	Leven Lang Ontwikkelen	Leven Lang Ontwikkelen is een project dat zich richt op het versterken van een lerende en wendbare samenleving. Het programma stimuleert een leercultuur bij inwoners, werknemers én werkgevers, en bevordert structurele samenwerking tussen onderwijs, overheid en bedrijfsleven.	€ 500.000,-	In voorbereiding
		Totaal:	€ 34.232.207,-	

5.9 Openbaarheidsparagraaf

In een wereld waar steeds meer processen gedigitaliseerd en geautomatiseerd worden, is van belang dat ook de informatiehuishouding binnen een ambtelijke en bestuurlijke organisatie goed geregeld wordt. Het vraagt een investering zodat iedereen kan beschikken over goede management- en stuurinformatie. Informatie is namelijk al lang niet meer ondersteunend aan de organisatie en bestuur, maar IS de business. De kwaliteit van de informatiehuishouding heeft direct invloed op de kwaliteit van de ambtelijke en bestuurlijke processen, besluitvorming en verantwoording. Dat gaat in het bijzonder op voor de Wet open overheid (Woo) de Archiefwet en de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (Wmbev).

In maart 2025 heeft de Raad van State Oldambt in het ongelijk gesteld rondom een Woo verzoek vanwege gebrekkig documentbeheer en is de gemeente veroordeeld tot het betalen van een significante vergoeding. Om die reden werkt de gemeente in 2026 aan een verbetering van haar informatiehuishouding in de gehele organisatie.

De Woo

De Wet open overheid (Woo), is de opvolger van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob). De Woo is op 1 mei 2022 in werking getreden. Met deze nieuwe wet is een belangrijke stap gezet naar een meer open en toegankelijke overheid. Hoofdonderdelen van de Woo zijn: passieve openbaarmaking, actieve openbaarmaking en het op orde brengen van de informatiehuishouding. Passieve openbaarmaking betekent dat de gemeente op verzoek bepaalde informatie openbaar maakt (door middel van Woo-verzoeken) en de actieve bekendmaking draagt de gemeente op actief vanuit zichzelf informatie openbaar te maken. Ook is één van de verplichtingen om in de begroting aandacht te schenken aan de beleidsvoornemens over de uitvoering van de Woo. Deze paragraaf is de invulling van die verplichting.

Vervolg implementatie Woo

In 2023 zijn de gemeentelijke ambities over de actieve openbaarmaking van de Woo vastgesteld. De actieve openbaarmaking verplicht de gemeente Oldambt om in fases 11 informatiecategorieën openbaar te maken. De Rijksoverheid maakt deze fases geleidelijk bekend. De gemeente Oldambt publiceert bepaalde informatie ter bevordering van de transparantie over besluitvorming van de gemeente. Om deze informatie doorzoekbaar, toegankelijk en privacy-proof openbaar te maken, zijn er technische hulpmiddelen en aanpassingen in het werkproces benodigd.

Het jaar 2026 staat in het teken van het verder invullen van de randvoorwaarden. Dit houdt in: het optimaliseren van het anonimiseringsproces binnen de bestaande werkprocessen, de verdere inrichting van een publicatie omgeving (Woo-portaal) en het realiseren van een proces blauwdruk per informatiecategorie. Ook bewustwording in de organisatie maakt onderdeel uit van de implementatie.

De Rijksoverheid heeft in 2024 de eerste fase met bijbehorend termijn bekendgemaakt. 1 november 2024 dienden de eerste informatiecategorieën gepubliceerd te worden. De andere termijnen zullen in de komende jaren volgen. De gemeente Oldambt heeft in 2024 de Woo-contactpersoon en de wijze van digitale verzoeken vastgesteld. In 2024 heeft de gemeente Oldambt daarnaast een ambitieniveau rondom openbaarheid vastgesteld, namelijk het ambitieniveau "Basis", wat een significante stap voorwaarts betekent in het transparanter maken van de gemeentelijke werkzaamheden en het verbeteren van de informatiehuishouding. Tegen het einde van 2024 heeft Oldambt een vaste Woo-coördinator aangesteld om de implementatie van deze ambities en de naleving van wettelijke verplichtingen rondom de Woo te waarborgen. De aanstelling van deze coördinator markeert een cruciaal punt in ons streven naar een toegankelijke, transparante en efficiënte overheid, waarbij continuïteit en deskundigheid in het

beheer van overheidsinformatie gewaarborgd zijn. Naast de realisatie van het meerjarenplan met betrekking tot de actieve openbaarmaking, bewaakt en ondersteunt de Woo-coördinator tijdige en volledig afhandeling van de binnenkomende Woo-verzoeken, waarvoor zij strakke en specifieke werkwijzen heeft vastgesteld. In 2025 heeft de Woo-coördinator een start gemaakt met de bewustwording binnen de organisatie. Daarnaast is er anonimiseringssoftware over de organisatie uitgerold en is er een start gemaakt met het publiceren van enkele categorieën op de, in 2025 opgestarte, Woo-portaal.

De verwachting is dat de gemeente Oldambt in 2026 de volgende fase uit zal rollen. Deze planning is afhankelijk van vereiste landelijke informatie, zoals de definities van de verschillende informatiecategorieën en de door de Rijksoverheid gestelde (nog te volgen) termijnen.

Archiefwet en Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer

Door de komst van de nieuwe Archiefwet is het belang van een goede inrichting van de informatiehuishouding alleen maar groter geworden en daarmee informatie op orde te krijgen en houden. Eind 2025 hebben we al een start gemaakt met een nulmeting met de focus op de Woo, de Archiefwet en de Wmbev. Met als uitkomst een hoogover uitvoeringsplan dat de basis dient te vormen voor het vervolg traject om te zien waar we staan als gemeente. Dit was de start van een proces voor de komende jaren om beleidsmatige en inhoudelijke sturing te geven aan een volwaardige inrichting van informatiebeheer binnen de gemeente volgens de geldende wet- en regelgeving. De nulmeting was nadrukkelijk ook bedoeld om de organisatie bewust te maken van de noodzaak en de implicaties van een verbeterde informatiebeheer in relatie tot de eigen functie en/of team, want het vraagt meer dan alleen een technische systeem benadering. Het beheren (zorgen voor beschikbaarheid) en managen (zorgen voor correct gebruik) van informatie strekt zich inmiddels ook uit tot buiten de gemeentelijke organisatie en betreft ook nadrukkelijk de rol van college en raad in de gehele informatiehuishouding.

6 Meerjarenbegroting

6.1 Meerjarenbegroting

Recapitulatie meerjarenbegroting per programma

Bedragen x € 1.000,-

Programma	2026	2027	2028	2029
Lasten				
1 Algemene dienstverlening	1.660	1.684	1.684	1.684
2 Woonklimaat en leefomgeving	37.539	36.572	36.713	36.830
3 Ondernemingsklimaat, werkgelegenheid en onderwijs	9.056	9.059	9.023	9.023
4 Zorg en samenleving	106.805	102.831	102.830	102.868
5 Duurzaamheid en milieubeheer	7.025	7.044	7.063	7.063
6 Bestuur	2.561	2.546	2.546	2.546
Overhead	30.111	28.379	27.915	27.876
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	7.589	7.499	7.174	7.699
Totale lasten	202.345	195.614	194.948	195.588
Baten				
1 Algemene dienstverlening	1.061	1.125	1.125	1.125
2 Woonklimaat en leefomgeving	7.853	7.131	7.131	7.131
3 Ondernemingsklimaat, werkgelegenheid en onderwijs	2.436	2.436	2.436	2.436
4 Zorg en samenleving	31.774	27.772	27.544	27.544
5 Duurzaamheid en milieubeheer	5.651	5.651	5.651	5.651
6 Bestuur	-	-	-	-
Overhead	5.975	5.886	5.850	5.831
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	150.218	148.497	144.239	145.441
Totale baten	204.967	198.497	193.974	195.157
Totaal generaal lasten	202.345	195.614	194.948	195.588
Totaal generaal baten	204.967	198.497	193.974	195.157
Saldo	2.622	2.883	-973	-431

6.2 Overzicht van baten en lasten

	Rekening 2024			Begroot 2025			Begroot 2026			Begroot 2027			Begroot 2028			Begroot 2029		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Baten en lasten per programma																		
1 Algemene dienstverlening	1.740	1.091	-649	1.521	960	-560	1.660	1.061	-599	1.684	1.125	-559	1.684	1.125	-559	1.684	1.125	-559
2 Woonklimaat en leefomgeving	50.650	21.153	-29.497	85.568	51.985	-33.583	37.313	7.353	-29.960	36.346	7.131	-29.215	36.486	7.131	-29.356	36.603	7.131	-29.473
3 Ondernemingsklimaat, werkgelegenheid en onderwijs	11.181	5.388	-5.793	9.526	3.176	-6.349	8.960	2.436	-6.524	8.963	2.436	-6.527	8.927	2.436	-6.491	8.927	2.436	-6.491
4 Zorg en samenleving	106.364	34.565	-71.799	101.760	29.709	-72.051	105.995	31.657	-74.339	102.831	27.682	-75.149	102.830	27.544	-75.286	102.868	27.544	-75.323
5 Duurzaamheid en milieubeheer	7.288	6.566	-722	16.314	14.515	-1.798	6.858	5.520	-1.338	6.877	5.520	-1.357	6.896	5.520	-1.376	6.896	5.520	-1.376
6 Bestuur	2.250	-	-2.250	2.388	-	-2.388	2.561	-	-2.561	2.546	-	-2.546	2.546	-	-2.546	2.546	-	-2.546
Overhead	26.610	4.076	-22.535	29.801	3.775	-26.026	29.970	5.975	-23.995	28.239	5.886	-22.353	27.774	5.850	-21.925	27.735	5.831	-21.905
Algemene dekkingsmiddelen	6.401	142.100	135.699	14.945	148.233	133.288	6.291	146.048	139.757	6.712	146.472	139.760	6.287	142.829	136.541	6.712	144.031	137.318
Bedrag onvoorzien	-	-	-	186	-	-186	200	-	-200	200	-	-200	300	-	-300	400	-	-400
Heffing VPB	10	-	-10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Subtotaal excl. reservemutaties	212.495	214.940	2.445	262.008	252.353	-9.655	199.808	200.049	241	194.398	196.251	1.854	193.731	192.434	-1.297	194.372	193.617	-755
Reservemutaties per programma																		
1 Algemene dienstverlening	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2 Woonklimaat en leefomgeving	2.344	4.608	2.264	197	5.406	5.208	226	500	274	226	-	-226	226	-	-226	226	-	-226
3 Ondernemingsklimaat, werkgelegenheid en onderwijs	31	-	-31	41	-	-41	96	-	-96	96	-	-96	96	-	-96	96	-	-96
4 Zorg en samenleving	1.713	-	-1.713	-	153	153	810	118	-692	-	90	90	-	-	-	-	-	-
5 Duurzaamheid en milieubeheer	167	270	103	167	445	278	167	131	-36	167	131	-36	167	131	-36	167	131	-36
6 Bestuur	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Overhead	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Algemene dekkingsmiddelen	16.801	13.694	-3.107	4.617	8.673	4.056	1.238	4.170	2.932	727	2.024	1.297	727	1.410	683	727	1.410	683
Bedrag onvoorzien	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Heffing VPB	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Subtotaal reserves	21.055	18.572	-2.483	5.022	14.677	9.655	2.537	4.918	2.381	1.216	2.245	1.029	1.216	1.541	324	1.216	1.541	324
Totaal saldo	233.550	233.512	-38	267.030	267.030	-	202.345	204.967	2.622	195.614	198.497	2.883	194.948	193.974	-973	195.588	195.157	-431

Bijlagen

Bijlage 1: Kerngegevens

Kerngegevens

A. Sociale structuur	Begroot 2025	Begroot 2026
Aantal inwoners per 1 januari	39.500	39.750
Waarvan van 0 - 17 jaar	6.376	6.307
B. Fysieke structuur		
Oppervlakte gemeente	29.597 ha.	29.597 ha.
waarvan:		
- Binnenwater	1.399 ha.	1.394 ha.
- Buitenwater	5.545 ha.	5.546 ha.
Aantal verblijfsobjecten met woonfunctie	19.286	19.444
Lengte van de wegen	507 km.	507 km.
Lengte van fietspaden	87 km.	87 km.
Openbaar groen	454 ha.	454 ha.

C. Financiële structuur	Begroot 2025	Per inwoner 2025	Begroot 2026	Per inwoner 2026
Uitgaven exploitatiebegroting	€ 191.866.000,-	€ 4.857,-	€ 193.842.000	€ 4.877
Opbrengst belastingen en heffingen	€ 26.879.000,-	€ 680,-	€29.060.000	€ 731

Algemene uitkering gemeentefonds	€ 119.037.000,-	€ 3.014,-	€125.779.000	€ 3.164
Vaste schuld	€ 91.112.000,-	€ 2.307,-	€ 80.886.000	€ 2.035
Reserves	€ 90.817.000,-	€ 2.299,-	€88.042.000	€ 2.215
Voorzieningen	€ 12.383.000,-	€ 313,-	€ 10.029.000	€ 252

Bijlage 2: Geprognosticeerde balans per 31 december

Geprognosticeerde balans per 31 december

Bedragen x11.000,-

ACTIVA	Rekening	Primitieve Begroting		Meerjarenbegroting		
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Vaste activa						
Immateriële activa	18.760	14.723	13.955	12.971	11.994	11.053
Materiële vaste activa	109.420	137.121	149.660	143.746	136.014	129.508
Financiële vaste activa	12.279	11.404	10.929	10.929	10.929	10.929
Totaal vaste activa	140.459	163.248	174.544	167.646	158.937	151.490
Vlottende activa						
Voorraden	-552	1.983	1.983	1.983	1.983	1.983
Uitzettingen met looptijd korter dan 1 jaar	121.537	48.544	23.955	20.796	20.796	20.796
Liquide middelen	420	500	500	500	500	500
Overlopende activa	16.040	14.500	14.500	12.500	12.500	12.500
Totaal vlottende activa	137.445	65.526	40.937	35.778	35.778	35.779
Totaal generaal	277.904	228.775	215.481	203.424	194.715	187.269

PASSIVA	Rekening	Primitieve Begroting		Meerjarenbegroting		
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Vaste passiva						
Eigen vermogen						
- Algemene reserve	27.708	27.699	27.395	27.090	26.786	25.813
- Bestemmingsreserves	65.310	60.930	58.026	56.638	55.362	48.856
- Nog te bestemmen resultaat	-38	1.235	2.622	2.883	-973	-431
Voorzieningen	11.545	9.923	10.029	10.203	10.385	10.585
Vaste schulden van één jaar of langer	91.112	85.876	80.886	75.896	71.047	66.342
Totaal vast financieringsmiddelen	195.637	185.663	178.957	172.711	162.607	151.165
Vlottende passiva						
Vlottende schulden korter dan één jaar	5.499	6.000	6.000	7.500	7.500	7.500
Overlopende passiva	76.768	37.111	30.524	23.214	24.608	28.603
Totaal vaste passiva	82.267	43.111	36.524	30.714	32.108	36.103
Totaal generaal	277.904	228.775	215.481	203.425	194.715	187.268

Bijlage 3: Reserves en voorzieningen

Reserves en voorzieningen

Specificatie reserves						Bedragen x 1.000
Naam reserve	Saldo aan het begin van het dienstjaar	Vermeerdering wegens bijboeking van rente	Overige vermeerderingen	Verminderingen (zoals beschikking over en bijdragen uit reserve)	Saldo aan het eind van het dienstjaar	
ALGEMENE RESERVES						
Algemene reserve	32.597				32.597	
TOTAAL ALGEMENE RESERVE	32.597				32.597	
BESTEMMINGSRESERVES						
Gebonden ter dekking afschrijving						
Dekking kapitaallasten investeringen	19.720	483	500	1.310	19.393	
Gebonden ter dekking investeringsuitgaven						
Openbare ruimte woonplannen - krimp uit te voeren projecten	418				418	
cultuurhuis vervangingsinv	3.339		11	302	3.048	
Voormalige stortplaats Meidoornlaan	671		147		818	
Aardgasvrije wijken	4.457		165	131	4.492	
Reserve dekking deelnemingen Energie coop	885				885	
Bestemmingsreserve Hayo Dijkhuisfonds	16		2		19	
Bestemmingsreserve Regiodeal	34				34	
Bestemmingsreserve Regiodeal 2,0	1.850				1.850	
Reserve spuk woningbouwimpuls 2024-2034						
Reserve herhuisvesten personeel	2.494				2.494	
Bestemmingsreserve sport en leefbaarheid	1.388		79	500	967	
Overige bestemmingsreserves						
Reserve vluchtelingen	4.276		810	118	4.968	
Organisatie ontwikkeling	4.032		244	2.458	1.818	
Egalisatiereserve wegen	871				871	
Reserve energie armoede	1.177				1.177	
Reserve duurzaamheid	4.029				4.029	
Reserve ruimtelijke kwaliteit dorpen en wijken	6.290			100	6.190	
Buitenonderhoud Brede school De Meerkant	294		96		390	
Grondexploitatie	1.401				1.401	
Reserve inzet Nij Begun	2.115				2.115	
Reserve onderhoud Blauwe stad	500				500	
TOTAAL BESTEMMINGSRESERVES	60.257	483	2.054	4.919	57.877	
TOTAAL RESERVES	92.854	483	2.054	4.919	90.474	
Specificatie voorzieningen						Bedragen x 1.000
Naam voorziening	Saldo aan het begin van het dienstjaar	Vermeerdering wegens bijboeking van rente	Overige vermeerderingen	Verminderingen	Saldo aan het eind van het dienstjaar	
Verplichtingen, verliezen en risico's						
Personele verplichtingen bestuur en personeel	8.172		369	474	8.067	
Sanering gasfabriekterrein	196				196	
Voorziening negatieve grondexploitaties	2.463				2.463	
Voorziening herwaardering OZB	3.968				3.968	
Voorziening afvalstoffenheffing	1.376				1.376	
Onderhoudsegalisatievoorzieningen						
Voorziening riolering (cf art 44 lid 2 BBV)	1.026				1.026	
TOTAAL VOORZIENINGEN	17.201		369	474	17.096	
TOTAAL RESERVES EN VOORZIENINGEN	110.055	483	2.423	5.393	107.570	

Bijlage 4: Uitkering gemeentefonds

Uitkering gemeentefonds

Circulaire: septembercirculaire 2025

Uitkeringsfactor o.b.v.: constante prijzen

Bedragen x € 1.000

	2026	2027	2028	2098
Onderdeel A - Inkomstenmaatstaven				
1g-2 OZB-waarde niet-woningen eigenaren	-2.197	-2.197	-2.197	-2.197
1h-2 OZB-waarde niet-woningen gebruikers	-1.506	-1.506	-1.506	-1.506
1a OZB-waarde woningen eigenaren	-4.006	-4.006	-4.006	-4.006
Subtotaal	-7.709	-7.709	-7.709	-7.709
Onderdeel B - Uitgavenmaatstaven waarop de uitkeringsfactor van toepassing is				
8a-3 Bijstandsontvangers	6.385	6.442	6.440	6.452
2 Inwoners	14.905	14.908	14.875	14.932
7c-5 Huishoudens met een laag inkomen met drempel	20.842	20.695	18.727	18.902
12b-2 Inwoners met een migratieachtergrond	851	871	889	909
3c Eenpersoonshuishoudens	1.230	1.208	1.237	1.265
8b Loonkostensubsidie	949	1.009	1.067	1.121
4a Inwoners: jongeren jonger dan 18 jaar	3.707	3.658	3.350	3.335
8f-2 Doelgroepenregister gemeentelijke doelgroep	599	656	714	782
5d-2 Inwoners 75+ met drempel	3.426	3.350	3.382	3.446
7m-2 Laag opleidingsniveau met drempel	1.658	1.607	1.624	1.640
14a-2 Lokale centrumfunctie (max 20km)	447	449	451	454
14b-2 Regionale centrumfunctie (max 60km)	4.540	4.504	4.341	4.385
14c-2 Landelijke centrumfunctie	1.074	1.079	1.084	1.089
15e Leerlingen VO	666	650	620	604
15d Leerlingen (V)SO	637	637	637	637
15h-3 Onderwijsachterstand	376	375	374	372
38 Bedrijven	534	534	534	534
30 Bewoonde oorden met historische kernen	231	231	231	231
29 Bewoonde oorden 1930	146	146	146	146
27a Oppervlakte historische kern 5 - 40 hectare	337	337	337	337
36 Meerkernigheid	2.190	2.177	2.182	2.188
36a Kernen met 500 of meer adressen	526	526	526	526
34 Oeverlengte * bodemfactor gemeente	193	193	193	193
35a Oeverlengte * bodemfactor gemeente * dichtheidsfactor	172	173	174	174
32b-2 Omgevingsadressendichtheid (oad)	1.419	1.432	1.502	1.509
23 Oppervlakte bebouwing buitengebied * bodemfactor buitengebied	416	416	416	416
22 Oppervlakte bebouwing woonkernen * bodemfactor woonkernen	3.109	3.143	3.176	3.198
23a Oppervlakte bebouwing buitengebied	1.026	1.026	1.026	1.026
22a Oppervlakte bebouwing woonkernen	1.913	1.933	1.954	1.967
19 Oppervlakte binnenwater	176	176	176	176
20 Oppervlakte buitenwater	221	221	221	221
16 Oppervlakte land	884	884	884	884
18 Oppervlakte land * bodemfactor gemeente	629	629	629	629
24b-2 Woonruimten	229	229	227	227
25b-2 Woonruimten * bodemfactor woonkernen	1.076	1.082	1.088	1.094
39 Vast bedrag	979	979	970	970
Subtotaal	78.698	78.565	76.404	76.971

Onderdeel C - Uitkeringsfactor (uf)				
Uitkeringsfactor	1,49	1,499	1,505	1,515
Subtotaal (B x C (=uf))	117.260	117.770	114.988	116.611
Onderdeel E - Integratie- en decentralisatieuitkeringen waarop de uitkeringsfactor niet van toepassing is				
170 Decentralisatie provinciale taken vergunningverlening, toezicht en handhaving (DU)	183	183	183	183
205 Voorschoolse voorziening peuters (DU)	81	81	81	81
223 Armoedebestrijding kinderen (DU)	256	256	256	256
260 Participatie (IU)	12.943	12.663	11.904	11.500
274 Jeugdhulp kinderen in een AZC (DU)	31	31	31	31
280 Impulsgelden Weerbaar Bestuur/Veilig wonen (DU)	7	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
350 Bibliotheekmiddelen (DU)	116	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
393 Versterking omgevingsveiligheidsdiensten (DU)	20	20	16	n.v.t.
421 Extra capaciteit BOA's (DU)	36	36	36	36
428 Wet kwaliteitsborging bouw (DU)	24	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
435 Antidiscriminatie voorzieningen (DU)	6	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
441 Wet betaalbare huur (DU)	32	18	14	13
475 Register Externe Veiligheidsrisico's (DU)	3	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
478 Impulsbudget sociale infrastructuur (DU)	191	191	191	191
487 Capaciteit decentrale overheden klimaat- en energiebeleid (DU)	1.398	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
492 Overheidsbrede Dienstverlening (DU)	36	36	36	36
Subtotaal	15.363	13.515	12.748	12.327
Onderdeel G - Aanvullingen van de gebruiker				
Plafond BTW-compensatiefonds	865	865	865	865
Subtotaal	865	865	865	865
Totaal	125.779	124.441	120.892	122.094

Bijlage 5: Overzicht incidentele en structurele baten en lasten

Overzicht incidentele baten en lasten

In onderstaand overzicht zijn de incidenteel geraamde baten en lasten gesaldeerd per programma.

Programma	Bedragen x € 1.000,-			
	2026	2027	2028	2029
Incidentele Lasten				
1 Algemene dienstverlening	-	-	-	-
2 Woonklimaat en leefomgeving	870	50	60	50
3 Ondernemingsklimaat, werkgelegenheid en onderwijs	-	-	-	-
4 Zorg en samenleving	3.854	550	123	123
5 Duurzaamheid en milieubeheer	-	-	-	-
6 Bestuur	10	-	-	-
Overhead	1.797	497	106	56
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	82	-	-	-
Subtotaal	6.613	1.097	289	229
Incidentele toevoegingen aan reserves				
1 Algemene dienstverlening	-	-	-	-
2 Woonklimaat en leefomgeving	147	147	147	147
3 Ondernemingsklimaat, werkgelegenheid en onderwijs	-	-	-	-
4 Zorg en samenleving	810	-	-	-
5 Duurzaamheid en milieubeheer	-	-	-	-
6 Bestuur	-	-	-	-
Overhead	-	-	-	-
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	755	244	244	244
Subtotaal	1.712	391	391	391
Totaal incidentele lasten	8.325	1.489	681	621
Incidentele Baten				
1 Algemene dienstverlening	-	-	-	-
2 Woonklimaat en leefomgeving	204	-	-	-
3 Ondernemingsklimaat, werkgelegenheid en onderwijs	-	-	-	-
4 Zorg en samenleving	4.112	138	-	-
5 Duurzaamheid en milieubeheer	-	-	-	-
6 Bestuur	-	-	-	-
Overhead	10	-	-	-
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	396	196	101	101
Subtotaal	4.723	334	101	101
Incidentele ontrekkingen aan reserves				
1 Algemene dienstverlening	-	-	-	-
2 Woonklimaat en leefomgeving	500	-	-	-
3 Ondernemingsklimaat, werkgelegenheid en onderwijs	-	-	-	-
4 Zorg en samenleving	-	-	-	-
5 Duurzaamheid en milieubeheer	-	-	-	-
6 Bestuur	-	-	-	-
Overhead	-	-	-	-
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	2.760	614	-	-
Subtotaal	3.260	614	-	-
Totaal incidentele baten	7.982	948	101	101

Overzicht beoogde structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Bedragen x € 1.000,-

Programma	2026	2027	2028	2029
Structurele toevoegingen aan reserves				
1 Algemene dienstverlening	-	-	-	-
2 Woonklimaat en leefomgeving	79	79	79	79
3 Ondernemingsklimaat, werkgelegenheid en onderwijs	96	96	96	96
4 Zorg en samenleving	-	-	-	-
5 Duurzaamheid en milieubeheer	167	167	167	167
6 Bestuur	-	-	-	-
Overhead	-	-	-	-
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	483	483	483	483
Totaal structurele toevoegingen	825	825	825	825
Structurele onttrekkingen aan reserves				
1 Algemene dienstverlening	-	-	-	-
2 Woonklimaat en leefomgeving	-	-	-	-
3 Ondernemingsklimaat, werkgelegenheid en onderwijs	-	-	-	-
4 Zorg en samenleving	118	90	-	-
5 Duurzaamheid en milieubeheer	131	131	131	131
6 Bestuur	-	-	-	-
Overhead	-	-	-	-
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	1.410	1.410	1.410	1.410
Totaal structurele onttrekkingen	1.658	1.631	1.541	1.541

Overzicht structurele begrotingsaldi

Bedragen x € 1.000,-

Structurele begrotingsaldi	2026	2027	2028	2029
Lasten				
Bruto lasten	202.345	195.614	194.948	195.588
Incidentele lasten	6.613	1.097	289	229
Incidentele toevoegingen reserves	1.712	391	391	391
Structurele lasten	194.020	194.125	194.267	194.967
Baten				
Bruto baten	204.967	198.497	193.974	195.157
Incidentele baten	4.723	334	101	101
Incidentele onttrekkingen reserves	3.260	614	-	-
Structurele baten	196.985	197.549	193.873	195.056
Structurele saldi	2.965	3.424	-393	89

Bijlage 6: Baten en lasten per taakveld

Bedragen x € 1.000,-

	Rekening 2024			Begroot 2025			Begroot 2026		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
0.1 Bestuur	2.162	-	-2.162	2.252	-	-2.252	2.338	-	-2.338
0.2 Burgerzaken	1.828	1.091	-736	1.657	960	-696	1.882	1.061	-822
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	155	8	-147	187	-	-187	157	-	-157
0.4 Overhead	26.782	4.076	-22.706	30.974	3.775	-27.199	30.111	5.975	-24.135
0.5 Treasury	1.132	6.625	5.494	560	5.133	4.573	221	3.955	3.733
0.61 OZB woningen	1.030	7.880	6.850	1.015	8.055	7.040	1.014	8.318	7.304
0.62 OZB niet-woningen	1.182	8.651	7.468	211	7.000	6.789	210	8.874	8.664
0.64 Belastingen overig	76	263	187	56	261	206	55	261	206
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	-	118.091	118.091	-	119.410	119.410	-	124.345	124.345
0.8 Overige baten en lasten	1.802	152	-1.650	3.377	334	-3.043	4.850	295	-4.555
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	10	-	-10	-	-	-	-	-	-
0.10 Mutaties reserves	21.055	18.572	-2.483	5.022	14.677	9.655	2.537	4.918	2.381
0.0 Bestuur en ondersteuning	57.213	165.408	108.195	45.311	159.606	114.295	43.376	158.002	114.625
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	2.977	0	-2.977	2.949	0	-2.949	3.036	0	-3.036
1.2 Openbare orde en veiligheid	857	13	-843	1.302	20	-1.282	1.428	20	-1.408
1.0 Veiligheid	3.834	13	-3.821	4.251	20	-4.231	4.464	20	-4.443
2.1 Verkeer en vervoer	6.843	188	-6.656	7.678	49	-7.628	7.693	37	-7.657
2.2 Parkeren	209	0	-208	175	3	-173	175	3	-172
2.3 Recreatieve havens	284	3	-280	311	-	-311	302	-	-302
2.4 Economische havens en waterwegen	52	20	-32	53	18	-35	52	18	-34
2.0 Verkeer, vervoer en waterstaat	7.388	212	-7.177	8.217	70	-8.147	8.222	57	-8.165
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	2.625	2.595	-30	34	37	3	129	129	-
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	382	21	-362	149	25	-124	166	25	-141
3.4 Economische promotie	1.114	534	-580	751	178	-573	813	184	-629
3.0 Economie	4.122	3.150	-972	934	239	-695	1.108	338	-771
4.1 Openbaar basisonderwijs	-	-	-	-	-	-	54	-	-54
4.2 Onderwijshuisvesting	3.996	648	-3.348	4.494	466	-4.028	4.344	454	-3.890
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	3.090	1.834	-1.256	4.045	2.460	-1.585	3.403	1.632	-1.770
4.0 Onderwijs	7.086	2.482	-4.604	8.539	2.926	-5.614	7.801	2.086	-5.714

5.1	Sportbeleid en activering	504	492	-12	535	473	-62	252	204	-47
5.2	Sportaccommodaties	4.031	720	-3.311	4.125	607	-3.518	3.832	626	-3.207
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	3.556	306	-3.250	3.251	233	-3.018	3.293	228	-3.065
5.4	Musea	195	98	-97	212	98	-115	201	98	-103
5.5	Cultureel erfgoed	534	7	-527	941	226	-715	628	30	-598
5.6	Media	911	55	-856	973	40	-933	1.053	-	-1.053
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	4.019	119	-3.900	4.493	119	-4.374	4.880	103	-4.778
5.0	Sport, cultuur en recreatie	13.750	1.797	-11.953	14.531	1.796	-12.735	14.138	1.288	-12.851
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	10.169	7.311	-2.858	7.237	3.194	-4.043	8.857	5.173	-3.684
6.21	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Wmo	-	-	-	372	-	-372	372	-	-372
6.22	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	-	-	-	992	150	-842	986	79	-906
6.23	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	2.229	754	-1.475	530	-	-530	527	-	-527
6.3	Inkomensregelingen	28.932	21.543	-7.389	28.180	21.682	-6.498	28.274	21.762	-6.512
6.4	WSW en beschut werk	16.413	-	-16.413	16.690	-	-16.690	16.738	-	-16.738
6.5	Arbeidsparticipatie	6.131	25	-6.106	6.762	-	-6.762	6.425	-	-6.425
6.60	Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	2.738	710	-2.028	2.384	171	-2.213	2.829	146	-2.683
6.711	Huishoudelijke hulp (Wmo)	9.112	-	-9.112	6.694	420	-6.274	8.015	420	-7.595
6.712	Begeleiding (Wmo)	4.636	-	-4.636	3.561	-	-3.561	4.258	-	-4.258
6.751	Jeugdhulp ambulante lokaal	470	-	-470	-	-	-	1.246	-	-1.246
6.752	Jeugdhulp ambulante regionaal	13.074	6	-13.068	11.093	-	-11.093	9.889	-	-9.889
6.753	Jeugdhulp ambulante landelijk	61	-	-61	-	-	-	33	-	-33
6.761	Jeugdhulp met verblijf lokaal	645	-	-645	-	-	-	1.128	-	-1.128
6.762	Jeugdhulp met verblijf regionaal	6.466	-	-6.466	5.718	-	-5.718	5.866	-	-5.866
6.763	Jeugdhulp met verblijf landelijk	209	-	-209	-	-	-	37	-	-37
6.791	PGB Wmo	-	-	-	1.580	475	-1.105	1.734	475	-1.259
6.792	PGB Jeugd	-	-	-	695	-	-695	487	-	-487
6.811	Beschermd wonen (Wmo)	3.684	4.001	317	3.512	3.512	-	3.855	3.512	-343
6.812	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (Wmo)	-	-	-	356	-	-356	434	-	-434
6.821	Jeugdbescherming	440	-	-440	1.155	-	-1.155	1.504	-	-1.504
6.822	Jeugdreclassering	55	-	-55	146	-	-146	291	-	-291
6.91	Coördinatie en beleid Wmo	96	292	196	1.951	181	-1.769	688	181	-507
6.92	Coördinatie en beleid Jeugd	44	-	-44	1.599	-	-1.599	881	-	-881
6.0	Sociaal Domein	105.603	34.642	-70.962	101.207	29.785	-71.422	105.353	31.749	-73.604

7.1	Volksgezondheid	1.729	3	-1.726	1.872	3	-1.869	1.902	-	-1.902
7.2	Riolering	3.696	4.798	1.102	3.705	4.912	1.207	3.851	4.998	1.146
7.3	Afval	4.091	5.375	1.284	3.803	5.226	1.423	4.048	5.470	1.422
7.4	Milieubeheer	3.198	1.191	-2.006	12.610	9.289	-3.322	2.810	50	-2.760
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	526	170	-356	600	162	-438	526	162	-364
7.0	Volksgezondheid en milieu	13.239	11.537	-1.703	22.591	19.592	-2.998	13.137	10.680	-2.457
8.1	Ruimte en leefomgeving	6.026	4.037	-1.988	24.672	22.767	-1.905	1.762	4	-1.758
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	1.802	1.317	-485	2.660	2.197	-463	763	101	-662
8.3	Wonen en bouwen	13.487	8.918	-4.570	34.117	28.032	-6.084	2.220	643	-1.577
8.0	Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing	21.315	14.271	-7.043	61.449	52.997	-8.452	4.745	748	-3.997
Totaal		233.551	233.512	-39	267.030	267.030	-	202.345	204.967	2.622

